

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2019. október 11.
(OR. en)

13048/19
ADD 1

FRONT 272
COMIX 464

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2019. október 10.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	C(2019) 7131 final
Tárgy:	MELLÉKLET a következőhöz: A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA a tagállamok illetékes hatóságai által a személyek határokon történő ellenőrzése során használandó közös „Határőrök gyakorlati kézikönyve” létrehozásáról, valamint a 2006. november 6-i C(2006) 5186 bizottsági ajánlás felváltásáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a C(2019) 7131 final számú dokumentumot.

Melléklet: C(2019) 7131 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.10.8.
C(2019) 7131 final

ANNEX

MELLÉKLET

a következőhöz:

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

**a tagállamok illetékes hatóságai által a személyek határokon történő ellenőrzése során
használandó közös „Határőrök gyakorlati kézikönyve” létrehozásáról, valamint a
2006. november 6-i C(2006) 5186 bizottsági ajánlás felváltásáról**

MELLÉKLET

Határőrök gyakorlati kézikönyve

ELSŐ RÉSZ – FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK	20
MÁSODIK RÉSZ – HATÁRFORGALOM-ELLENŐRZÉS	28
I. SZAKASZ: Határforgalom-ellenőrzési eljárások.....	28
1. Határátkelőhelyeken történő ellenőrzések	28
2. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek ellenőrzése.....	33
3. Harmadik országok állampolgárai tekintetében a beutazáskor végzett ellenőrzések	40
4. A Schengeni Információs Rendszerben és az elloptott és elvesztett úti okmányokat tartalmazó adatbázisban (SLTD) végzett lekérdezések	51
5. A személyek egyes kategóriáinak ellenőrzésére vonatkozó különös szabályok	55
5.1. Államfők	55
5.2. Pilóták	56
5.3. Tengerészek	56
5.4. Diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevéllel rendelkezők és nemzetközi szervezetek tagjai.....	58
5.5. Kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok	60
5.6. Kiskorúak.....	61
5.7. Olyan harmadik országbeli diákok, akik valamelyik uniós tagállamban vagy vízumkötelezettség alá nem tartozó harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel..	63
5.8. Határt átlépő munkavállalók	64
5.9. ADS-turisták	65
5.10. Mentési szolgálatok, rendőrség, tűzoltóság és határőrség	66
5.11. Nyílt tengeri munkavállalók	66
5.12. Vállalaton belül áthelyezett személyek.....	66
5.13. Kutatók és családtagjaik	69
5.14. Hallgatók.....	72
6. Az úti okmányok bélyegzése	75
7. Az ellenőrzések könnyítése.....	79
8. A beléptetés megtagadása	79
9. Határon történő vízumkérelmezés, átutazó tengerészek számára is, és e vízumok kiadásának megtagadása	91
10. A vízumok megsemmisítése és visszavonása	92
11. Különleges átutazási rendszerek	92

12.	Menedékkérők/nemzetközi védelmet kérelmezők.....	94
13.	Az információk nyilvántartásba vétele a határon.....	97
14.	Együttműködés egyéb szolgálatokkal.....	98
15.	A hamis okmányok megjelölése	98
16.	A biometrikus útlevelelben tárolt adatok valódiságának ellenőrzése.....	99
17.	A gyermekekre vonatkozó bejegyzések érvényessége a szülők útleveleiben.....	99
II. SZAKASZ: Szárazföldi határok.....		101
1.	A közúti határforgalom ellenőrzése	101
2.	A vasúti határforgalom ellenőrzése	104
3.	Kishatárforgalom	106
III. SZAKASZ: Légi határok		107
1.	Repülőtéren végzett ellenőrzések	107
2.	Kisrepülőtereken végrehajtott ellenőrzések.....	113
3.	Magánrepülőgépen utazó személyek ellenőrzése	114
IV. SZAKASZ: Tengeri határok		114
1.	Általános ellenőrzési eljárások a tengeri forgalomban	114
2.	Körutazást végző hajók ellenőrzése.....	117
3.	Sétahajók ellenőrzése.....	120
4.	A part menti halászat ellenőrzése	121
5.	Kompjáratok ellenőrzése	122
6.	A belső határellenőrzés nélküli térségben található kikötők közötti teherforgalom.....	123
V. SZAKASZ A belvízi hajózás ellenőrzése		123
1.	Belvízi hajózás	123
HARMADIK RÉSZ: HATÁRŐRIZET.....		125
1.	A határőrizet célja	125
2.	A határőrizet módszerei	125
NEGYPEDIK RÉSZ: AZ ALKALMAZANDÓ JOGI ESZKÖZÖK JEGYZÉKE		128
A. FÜGGELÉK.....		133
Értesítési eljárás		133
B. FÜGGELÉK.....		135
A (2017/458 rendelettel módosított) Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke szerinti, a releváns adatbázisok lekérdezésével történő szisztematikus ellenőrzések elvétől való eltérés végrehajtására vonatkozó eljárás, valamint a kockázatértékelés		135

ELŐSZÓ

A schengeni együttműködés célja egy belső határellenőrzés nélküli térség létrehozása.¹ Ehhez a külső határok² hatékony ellenőrzésére és megfelelő kísérő intézkedések alkalmazására van szükség, például a rendőrségi és igazságügyi együttműködés, valamint a vízümpolitika terén. A külső határok ellenőrzésére vonatkozó intézkedések mindazonáltal két esetben a belső határokon is alkalmazandók. Először is abban a helyzetben, amikor a belső határellenőrzés megszüntetésének folyamata még nem zárult le véglegesen e belső határokon³. Az e határokon folytatandó határellenőrzéseket a Schengeni határellenőrzési kódex⁴ II. címének megfelelően kell végrehajtani. A második eset azt a helyzetet takarja, amikor a belső határellenőrzést vissza kell állítani egy, a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államban⁵. A II. cím vonatkozó rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni, mivel a belső határok nem válnak külső határokká.⁶

A Határőrök gyakorlati kézikönyvének az a célja, hogy iránymutatásokat, bevált gyakorlatokat és ajánlásokat fogalmazzon meg a határőrök feladatainak a schengeni államokban történő végrehajtásáról. A kézikönyv emellett használati útmutatóként is szolgál az olyan határokon meghozandó intézkedések és határozatok tekintetében, ahol a külső határookra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. E kézikönyv tartalmilag lényegében a személyek határokon történő ellenőrzésével foglalkozik, és azokra az uniós eszközökre épül, amelyek a határátlépést (e tekintetben alapja különösen a Schengeni határellenőrzési kódex), a vízumok kiadását, a szabad mozgáshoz való uniós jog értelmében biztosított jogot és a menedékjog iránti kérelmeket szabályozzák. Az e kézikönyv által érintett területeket szabályozó jogi aktusok listáját a IV. rész tartalmazza.

Amennyiben e kézikönyv olyan más típusú ellenőrzésekre utal, amelyeket a határon el lehet vagy el kell végezni (például vám-, növényegészségügyi vagy egészségügyi ellenőrzések), úgy azokra a vonatkozó uniós és nemzeti jogi rendelkezések alkalmazandók. A schengeni államoknak

¹ A belső határok fogalmát a Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 1. pontja határozza meg.

² A külső határok fogalmát a Schengeni határellenőrzési kódex 2. cikkének 2. pontja határozza meg.

³ A 2003. évi csatlakozási okmány 3. cikkének (2) bekezdése (Ciprus), a 2005. évi csatlakozási okmány 4. cikkének (2) bekezdése (Bulgária és Románia), a 2012. évi csatlakozási okmány 4. cikkének (2) bekezdése (Horvátország).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2016/399/EU rendelete (2016. március 9.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határellenőrzési kódex) (HL L 77., 2016.3.23., 1. o.).

⁵ A Schengeni határellenőrzési kódex 32. cikke.

⁶ Lásd különösen a Bizottság jelentését az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló 562/2006/EK rendelet III. címének (Belső határok) alkalmazásáról.

mindenképpen mindig garantálniuk kell a határellenőrzéseket végző különböző hatóságok közötti, valamint a területükön ellenőrzést végző hatóságokkal folytatott szoros együttműködést.

E kézikönyvnek nem célja, hogy a schengeni államokkal szemben bármilyen jogi kötelezettséget megállapítson, sem pedig, hogy a határőrökre vagy egyéb érintett személyekre új jogokat és feladatokat ruházzon. Csak az e kézikönyv alapjául szolgáló vagy általa hivatkozott jogi aktusok bírnak jogi kötelező erővel, és csak e jogi aktusokra lehet nemzeti bíróság előtt hivatkozni.

ELSŐ RÉSZ – FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. **SCHENGENI ÁLLAMOK** (a külső határokra vonatkozó schengeni vívmányokat végrehajtó uniós tagállamok, valamint a *schengeni társult országok*):

1. Belgium	11. <i>Izland</i>	21. <i>Norvégia</i>
2. Bulgária	12. Olaszország	22. Ausztria
3. Csehország	13. Ciprus	23. Lengyelország
4. Dánia	14. Lettország	24. Portugália
5. Németország	15. <i>Liechtenstein</i>	25. Románia
6. Észtország	16. Litvánia	26. Szlovénia
7. Görögország	17. Luxemburg	27. Szlovákia
8. Spanyolország	18. Magyarország	28. Finnország
9. Franciaország	19. Málta	29. Svédország
10. Horvátország	20. Hollandia	30. <i>Svájc</i>

Írország és az Egyesült Királyság engedélyt kapott arra, hogy a schengeni vívmányok bizonyos részeit alkalmazza, de csak korlátozott számú területen (büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés), amelyekbe nem tartozik bele a külső határok ellenőrzése. Következésképpen, e kézikönyv alkalmazásában, amely kézikönyv határokkal kapcsolatos ügyekre összpontosít, és amely határőröknek szól, Írország és az Egyesült Királyság nem értendők bele a schengeni államok kifejezésbe.

2. AZ EU TAGÁLLAMAI:

1. Belgium	11. Horvátország	20. Ausztria
2. Bulgária	12. Olaszország	21. Lengyelország
3. Csehország	13. Ciprus	22. Portugália
4. Dánia	14. Lettország	23. Románia
5. Németország	15. Litvánia	24. Szlovénia
6. Észtország	16. Luxemburg	25. Szlovákia
7. Írország	17. Magyarország	26. Finnország
8. Görögország	18. Málta	27. Svédország
9. Spanyolország	19. Hollandia	28. Egyesült Királyság
10. Franciaország		

3. A SCHENGENI VÍVMÁNYOKAT NEM TELJESKÖRŰEN ALKALMAZÓ SCHENGENI ÁLLAMOK SAJÁTOS HELYZETE

Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia még nem alkalmazzák teljeskörűen a schengeni vívmányokat, és a többi schengeni állammal közös határaikon folytatott ellenőrzés még nem szűnt meg.

Ezek az országok minden határukon a schengeni határellenőrzési kódex II. címében foglalt szabályokat alkalmazzák.

A következő egyedi szabályok irányadóak:

- a határaikon folytatott ellenőrzést (pl. a tartózkodás időtartama, a vízum, a tartózkodási engedély, az anyagi fedezet szintje tekintetében) a saját területük vonatkozásában kell elvégezni;
- az Uniós Vízumkódexszel kapcsolatos rendelkezések nem vonatkoznak Bulgáriára, Horvátországra, Ciprusra és Romániára. Következésképpen a schengeni vízum

kifejezés nem foglalja magában az e négy schengeni állam bármelyike által kiadott vízumokat;

– a VIS-ről szóló rendelkezések csak akkor alkalmazandók Romániára és Bulgáriára, ha a schengeni vívmányok Vízuminformációs Rendszerre vonatkozó egyes rendelkezéseinek a Bolgár Köztársaságban és Romániában való hatályba léptetéséről szóló, 2017. október 12-i (EU) 2017/1908 határozat⁷ alkalmazandó, és az abban leírt korlátozásokkal (csak olvasható módban történő hozzáférés);

– a SIS-ről szóló rendelkezések nem alkalmazandók Ciprusra; teljeskörűen alkalmazandók azonban Bulgáriára és Romániára a schengeni vívmányok Schengeni Információs Rendszerre vonatkozó rendelkezéseinek a Bolgár Köztársaságban és Romániában történő alkalmazásáról szóló, 2010. június 29-i 2010/365/EU tanácsi határozat⁸, valamint a schengeni vívmányok Schengeni Információs Rendszerre vonatkozó fennmaradó rendelkezéseinek a Bolgár Köztársaságban és Romániában való hatályba léptetéséről szóló (EU) 2018/934 tanácsi határozat⁹ rendelkezéseivel összhangban; Horvátország tekintetében pedig részlegesen alkalmazandók, a schengeni vívmányok Schengeni Információs Rendszerre vonatkozó rendelkezéseinek a Horvát Köztársaságban történő alkalmazásáról szóló, 2017. április 25-i (EU) 2017/733 tanácsi határozattal¹⁰ összhangban;

– a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni államok egyoldalúan egyenértékűnek ismerhetnek el egyes okmányokat¹¹ a területükön történő átutazás vagy rövid tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumaikkal.

A „schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok” vagy „a belső határellenőrzés nélküli térség” kifejezésbe Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia nem értendő bele.

4. **EGT-országok:** Norvégia (NO), Izland (IS) és Liechtenstein (LI).

⁷ HL L 269., 2017.10.19., 39. o.

⁸ HL L 166., 2010.7.1., 17. o.

⁹ HL L 165., 2018.7.2., 37. o.

¹⁰ HL L 108., 2017.4.26., 31. o.

¹¹ HL L 157., 2014.5.27., 23. o.

5. **„Belső határellenőrzés nélküli térség”** a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok területe által alkotott térség (amely következésképpen nem terjed ki Bulgáriára, Horvátországra, Ciprusra és Romániára).
6. **„A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek”¹²**: az EU-tagállamok, az EGT-országok és Svájc állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó családtagjaik, állampolgárságuktól függetlenül.
7. **„Az uniós polgároknak, valamint az EGT és Svájc állampolgárainak a szabad mozgás uniós jogával rendelkező családtagjai”** állampolgárságuktól függetlenül:
- a házastárs (a házastárs nemétől függetlenül¹³), valamint azon élettárs, akivel az uniós polgár, az EGT vagy Svájc állampolgára valamely uniós tagállam vagy schengeni állam joga alapján bejegyzett élettársi közösségben él, és amely közösséget a fogadó uniós tagállam vagy schengeni állam joga a házassággal egyenértékűnek ismer el;
 - a 21. életévüket be nem töltött vagy eltartott egyenes ági leszármazottak, beleértve a házastárs vagy a bejegyzett élettárs egyenes ági leszármazottait is;
 - az eltartott egyenes ági felmenők, beleértve a házastárs vagy a regisztrált élettárs eltartott egyenes ági felmenőit is.
8. **„Uniós polgár”**: az Európai Unió valamely tagállamának állampolgárságával rendelkező személy.
9. **„Harmadik ország állampolgára”**: a szabad mozgás uniós jogával nem rendelkező személy.
10. **„Határőr”**: olyan tisztviselő, aki a nemzeti joggal összhangban a határátkelőhelyen, az államhatáron vagy az államhatár közvetlen közelében teljesít szolgálatot, és aki az uniós és a nemzeti joggal összhangban határellenőrzési feladatokat végez.
11. **„Határellenőrzés”**: a határon végzett, határforgalom-ellenőrzésből és határőrizetből álló tevékenység, kizárólag a határ átlépésére irányuló szándék vagy átlépés esetén, minden más októl függetlenül.

¹² A személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határellenőrzési kódex) szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkének 5. pontja.

¹³ A Bíróság 2018. június 5-i ítélete, Coman, C-673/16.

12. **„Határforgalom-ellenőrzés”**: a határátkelőhelyeken végzett ellenőrzés annak megállapítására, hogy a személyek, beleértve az azok birtokában lévő közlekedési eszközöket és tárgyakat, beléptethetőek-e a schengeni államok területére, illetve elhagyhatják-e azt.
13. **„A releváns adatbázisok szisztematikus lekérdezése”**: a külső határokat átlépő valamennyi személynek (a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek vagy harmadik országok állampolgárai) a releváns adatbázisok határőrök általi lekérdezésével végzett ellenőrzése beutazáskor és kiutazáskor.
14. **„Releváns adatbázis”**: a külső határokat átlépő személyek tekintetében végzett szisztematikus ellenőrzés keretében a határőrök által kötelezően lekérdezendő adatbázisok. Ezek magukban foglalják a következőket:
- a Schengeni Információs Rendszer (az okmányokra vonatkozó rész, illetve az annak értékelése szempontjából releváns rész, hogy a szóban forgó személy fenyegetést jelenthet-e a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira);
 - az Interpol ellopott és elvesztett úti okmányokat („SLTD”) tartalmazó adatbázisa;
 - az ellopott, jogellenesen használt, elvesztett és érvénytelenített úti okmányokkal kapcsolatos információkat tartalmazó nemzeti adatbázisok.

A határőrök más nemzeti vagy Interpol-adatbázisokba is betekinthetnek.

15. **„A releváns adatbázisok nem teljes körű lekérdezései”**: a megfelelő adatbázisok olyan, kockázatelemzés alapján történő lekérdezésével végzett ellenőrzések, amelyeket kizárólag a szabad mozgás uniós jogával rendelkező bizonyos személyek tekintetében bizonyos határátkelőhelyeken hajtanak végre, eltérve a szisztematikus ellenőrzés elvétől.
16. **„A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek tekintetében végzett egyéb ellenőrzések”**: a szabad mozgás uniós jogával rendelkező olyan személyek tekintetében végzett ellenőrzések, akiket nem vetnek alá a megfelelő adatbázisok

nem teljes körű lekérdezésének, amikor a szisztematikus ellenőrzéstől átmeneti eltérést kell alkalmazni; nevezetesen az úti okmány birtokosa személyazonosságának ellenőrzése, valamint az úti okmánya érvényességének és eredetiségének ellenőrzése.

17. **„Alapos ellenőrzés”**: harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzése.
18. **„Elkülönített helyen történő ellenőrzés”**: a megkezdett ellenőrzés folytatása, amelyet a valamennyi ellenőrzött személy ellenőrzésének helyétől („ellenőrzési pont”) elkülönített helyen végezhetnek.
19. **„Előzetes utasinformáció (API)”** a 2004/82/EK tanácsi irányelvvel összhangban gyűjtött adatok.
20. **„Határőrizet”** a határok őrizete a határátkelőhelyek között, valamint a határátkelőhelyeknek a hivatalos nyitvatartási időn túli őrizete, a határforgalom-ellenőrzés megkerülésének megakadályozása érdekében.
21. **„Menedékkérő”** vagy **„menedékjogot kérelmező személy”**: harmadik ország olyan állampolgára vagy olyan hontalan személy, akinek menedékjog iránti kérelme tárgyában még nem hoztak végleges határozatot.
22. **„Nemzetközi védelem iránti kérelem”**: harmadik ország állampolgára, illetve hontalan személy által valamely schengeni államnál előterjesztett, védelem iránti olyan kérelem, amely a menekült jogállás, illetve az oltalmazotti jogállás kérelmezéseként értelmezhető.
23. **„Menekült”**: harmadik ország olyan állampolgára vagy olyan hontalan személy, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése vagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy olyan hontalan személy, aki korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva a fenti okoknál fogva nem tud, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni.
24. **„Kiegészítő védelemre jogosult személy”**: harmadik ország olyan állampolgára, illetve olyan hontalan személy, aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába,

illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén a 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikke szerinti súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve, és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni.

25. **„Hontalan személy”**: olyan személy, akit egyik állam sem tekint hatályos joga alapján állampolgárának.
26. **„Közegészségügyi veszély”**: bármely olyan betegség, amely az Egészségügyi Világszervezet Nemzetközi Egészségügyi Szabályzata szerint járvány lehetőségét rejt magában, valamint más fertőző betegségek vagy ragályos paraziták megbetegedések, ha a tagállamok állampolgáira vonatkozó védelmi rendelkezések hatálya alá tartoznak. Részletesebben lásd a közegészségügyi veszélyekre vonatkozó iránymutatásokat.¹⁴
27. **„Vízum”**: valamely, a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni állam által kiadott engedély a következőkre vonatkozóan:
 - a) a belső határellenőrzés nélküli térség területén való átutazás, illetve tervezett tartózkodás, amely nem haladja meg a 90 napot a belső határellenőrzés nélküli térség területén való tartózkodás egyes napjait megelőző bármely 180 napos időszakban;
 - b) a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok repülőtereinek nemzetközi tranzitónáján való áthaladás.
28. **„Rövid távú tartózkodásra jogosító nemzeti vízum”**: a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni állam által kiadott engedély az ilyen állam területén bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tervezett tartózkodás céljából.
29. **„Korlátozott területi érvényességű vízum”**: a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó egy vagy több – de nem valamennyi – schengeni állam területére érvényes vízum.

¹⁴

Részletesebben lásd a közegészségügyi veszélyekre vonatkozó iránymutatásokat a II. rész I. szakaszának 3.6. pontjában.

30. **„Repülőtéri tranzitvízum”**: a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok egy vagy több repülőtérének nemzetközi tranzitzónáján történő áthaladásra jogosító vízum.
31. **„Nemzeti repülőtéri tranzitvízum”**: a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó valamely schengeni állam egy vagy több repülőtérének nemzetközi tranzitzónáján történő áthaladásra jogosító vízum.
32. **„Hosszú távú tartózkodásra jogosító vízum”**: a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok egyike által a 265/2010/EK rendelettel, az uniós joggal vagy saját nemzeti jogával összhangban három hónapot meghaladó tartózkodásra kiadott nemzeti vízum.

MÁSODIK RÉSZ – HATÁRFORGALOM-ELLENŐRZÉS

I. SZAKASZ: Határforgalom-ellenőrzési eljárások

1. HATÁRÁTKELŐHELYEKEN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSEK

1.1. A határátkelőhelyeken történő határforgalom-ellenőrzés elsődleges célja annak ellenőrzése, hogy a határt átlépő valamennyi személy megfelel-e a schengeni államok területére való beutazás feltételeinek. Harmadik országok állampolgárai tekintetében ellenőrzik a beutazás feltételeit ([lásd az I. szakasz 3. pontját](#)). Ami az uniós polgárokat és családtagjaikat illeti, az ellenőrzések célja különösen az, hogy meggyőződjenek arról, az érintett személy rendelkezik-e a 2004/38/EU irányelv szerint a szabad mozgás uniós jogával. Bizonyos személyi kategóriákra egyedi szabályok vonatkoznak ([lásd az I. szakasz 3.2. pontját](#)).

1.2. A külső határok átlépésekor minden személyt, akár uniós polgár/az EGT/Svájc állampolgára, akár harmadik ország állampolgára, szisztematikusan ellenőrizni kell a releváns adatbázisok lekérdezésével¹⁵. Ezek az adatbázisok a következők:

- a SIS (az okmányokra vonatkozó rész, illetve az annak értékelése szempontjából releváns rész, hogy a szóban forgó személy fenyegetést jelenthet-e a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira);
- az SLTD;
- az elloptott, jogellenesen használt, elvesztett és érvénytelenített úti okmányokkal kapcsolatos információkat tartalmazó nemzeti adatbázisok;

a határőrök más nemzeti vagy Interpol-adatbázisokba is betekinthetnek.

A releváns adatbázisok lekérdezésével végzett szisztematikus ellenőrzés szabályától el lehet térni a szárazföldi és tengeri határokon bizonyos feltételek mellett ([lásd az I. szakasz 2.3. pontját](#)), az ezen eltérésről szóló értesítésre vonatkozó konkrét eljárást ([lásd az I. mellékletet](#)) és kockázatértékelést ([lásd a II. mellékletet](#)) követően.

A légi határokon eltérésekre csak egy általános hathónapos átmeneti időszakban volt lehetőség (azaz 2017. október 7-ig). 2017. október 7. után csak az új szabályok

¹⁵ HL L 74., 2017.3.18., 1. o.

végrehajtása során konkrét infrastrukturális problémákkal szembesülő repülőterek tekintetében lehetett kérni további átmeneti időszakot (legkésőbb 2019. április 7-ig), a Bizottság engedélyére is figyelemmel. 2019. április 7-ét követően a légi határok tekintetében nem lehet eltérést engedni.

1.3. A határt átlépni szándékozó valamennyi személy számára biztosítani kell az Emberi Jogok Európai Egyezményében és az Európai Unió Alapjogi Chartájában megállapított alapvető jogokat. A határellenőrzés során teljes mértékben tiszteletben kell tartani az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát és a megkülönböztetés tilalmát, amelyeket az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. és 14. cikke, illetve az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. és 21. cikke határoz meg.

Így a határőröknek feladataik ellátása során teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk az emberi méltóságot, és senkivel szemben nem alkalmazhatnak megkülönböztetést semmilyen indokkal, például neme, faja, bőrszíne, etnikai vagy társadalmi származása, genetikai jegyei, nyelve, vallása vagy meggyőződése, politikai vagy más véleménye, nemzeti kisebbséghez való tartozása, tulajdona, születési fogyatékossága, életkora vagy szexuális irányultsága alapján. A feladataik ellátása során hozott intézkedéseknek arányosaknak kell lenniük az ezen intézkedések által elérni kívánt célokkal.

Az alkalmazandó nemzetközi, uniós és nemzeti joggal összhangban valamennyi utasnak joga van ahhoz, hogy az ellenőrzés jellegéről tájékoztassák, valamint szakszerű, barátságos és udvarias bánásmódban részesítsék.

Minden utast tájékoztatni kell arról, hogy az érintetteknek milyen jogaik vannak a személyes adataik határellenőrzéssel, többek között az adatbázisok (pl. SIS vagy VIS adatbázis) lekérdezésével összefüggő kezelése során. A személyes adatok védelmére vonatkozó uniós szabályokat alkalmazni kell, különösen az általános adatvédelmi rendeletet és a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelvet¹⁶, továbbá a SIS és a VIS joganyag¹⁷ adatvédelmi szabályait.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 irányelve (2016. április 27.) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 89. o.).

¹⁷ A Tanács 2007/533/IB határozata (2007. június 12.) a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról; az Európai Parlament és a Tanács 1987/2006/EK rendelete (2006. december 20.) a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (sis ii) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról; az Európai Parlament és a Tanács 767/2008/EK rendelete

- 1.4. Az ellenőrzés alá vetett személy kérésére az ellenőrzést végző határőrnek meg kell mutatnia e személynek a szolgálati igazolványát, meg kell adnia a szolgálati azonosító számát, és amennyiben a körülmények megengedik, közölnie kell a nevét. A név megadása megtagadható, amennyiben bármely okból feltételezhető, hogy a határőr súlyos hátrányt szenvedne (például, ha megtorlással fenyegetik). Ez utóbbi esetben a határőrnek csak az igazolványszámát, valamint a hatóságának nevét és címét kell megadnia.
- 1.5. A hatékony határellenőrzés érdekében a határátkelőhely parancsnoka elegendő létszámú megfelelő személyzetet köteles biztosítani. A határőröknek mindig törekedniük kell arra, hogy egyensúlyt alakítsanak ki egyrészt arról, hogy biztosítaniuk kell a beutazási feltételeket teljesítő személyek zökkenőmentes határátlépését, akik egyébként az utasok nagy többségét jelentik (pl. turisták, üzletemberek, diákok stb.), másrészt pedig arról, hogy mindig ébernek kell lenniük a közrendre és a belső biztonságra veszélyt jelentő személyek és az esetleges illegális bevándorlók leleplezése érdekében. Éberségre különösen abban a helyzetben van szükség, amikor a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett szisztematikus ellenőrzés elvétől eltérést alkalmaznak. Azokon a határátkelőhelyeken, ahol nem alkalmaznak eltéréseket, a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett szisztematikus ellenőrzést a határőröknek a külső határokat átlépő minden személy vonatkozásában le kell folytatniuk, e személyek beutazásakor és kiutazásakor.

*** Tanácsok határforgalom-ellenőrzést végző határőrök számára:**

- az úti okmány átvételekor először is mindig vessen egy pillantást az utas arcára (amennyire csak lehetséges, próbálja megjegyezni az utas arcának jellegzetes vonásait);
- hasonlítsa össze az utas vonásait a fényképpel és az úti okmányban foglalt leírással, valamint szükség esetén a vízummal (ez segítheti a csalók kiszűrését);

(2008. július 9.) a vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről (VIS-rendelet).

- ellenőrizze az úti okmány egészét annak megállapítása érdekében, hogy az úti okmány nem hamis vagy hamisított-e (a lapok számozása, nyomtatása és összefűzése, elhelyezett pecsétek és bélyegzőlenyomatok, további személyek felvétele; az utasnak magyarázatot kell adnia az okmányba – és különösen a személyes adatokat tartalmazó oldalra – bevitt valamennyi javításra); szisztematikusan kérdezze le a releváns adatbázisokat; ennek során mindig maradjon kontaktusban az utassal, és figyelje, hogyan viselkedik és reagál (pl. idegesség, agresszív magatartás, túlzott együttműködési szándék); a Vízüminformációs Rendszer lekérdezésekor a vízümbélyeg számát a vízümbirtokos ujjlenyomatának ellenőrzésével együtt alkalmazza; VIS-0 jelölés esetében csak a vízümbélyeg számát kell ellenőrizni;
- minden utast tájékoztatni kell arról, hogy az érintetteknek milyen jogaik vannak a személyes adataik határellenőrzéssel, többek között az adatbázisok (pl. SIS vagy VIS adatbázis) lekérdezésével összefüggő kezelése során. A személyes adatok védelmére vonatkozó uniós szabályokat alkalmazni kell¹⁸. A határőrnek tájékoztatnia kell az utast az adatokhoz való hozzáféréshez, a pontatlan adatok helyesbítéséhez és a jogellenesen tárolt adatok törléséhez való jogról. A határőrnek meg kell adnia az utas számára az illetékes nemzeti hatóságok, köztük az adatvédelmi hatóságok kapcsolattartási adatait, hogy az utas gyakorolhassa jogait¹⁹;

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 irányelve (2016. április 27.) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 89. o.); a Tanács 2007/533/IB határozata (2007. június 12.) a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról; az Európai Parlament és a Tanács 1987/2006/EK rendelete (2006. december 20.) a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (sis ii) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról; az Európai Parlament és a Tanács 767/2008/EK rendelete (2008. július 9.) a vízüminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről (VIS-rendelet).

¹⁹ E felvilágosítás fali hirdetmény vagy tájékoztató nyomtatvány útján is történhet. A tájékoztató nyomtatványnak vagy a fali hirdetménynek az Unió összes hivatalos nyelvén, továbbá az érintett schengeni állammal határos országok nyelvén (nyelvein) is rendelkezésre kell állnia.

- mielőtt – szükség esetén – beüti a határbélyegzőt, győződjön meg arról, hogy a személy utolsó tartózkodása nem lépte-e túl a belső határellenőrzés nélküli térségben, vagy egyenként Bulgária, Horvátország, Ciprus vagy Románia területén az engedélyezett időtartamot, vagyis bármely 180 napos időszakon belül a 90 napot. Az uniós polgárok, EGT-/svájci állampolgárok harmadik ország állampolgárának minősülő családtagjai tekintetében vegye figyelembe, hogy rájuk egyedi rendelkezések vonatkoznak (lásd a II. szakasz 2.1.2. pontját);
- az utasnak ne úgy tegye fel kérdéseit, mintha az esetleg bűnöző vagy illegális bevándorló lenne. Valamennyi kérdést megfelelő formában és barátságosan kell feltenni;
- az utas által feltett kérdéseket nem szabad alkalmatlankodásnak tekinteni, hanem tényszerűen és udvariasan kell megválaszolni.

2. A SZABAD MOZGÁS UNIÓS JOGÁVAL RENDELKEZŐ SZEMÉLYEK ELLENŐRZÉSE

2.1. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyeket szisztematikusan, a releváns adatbázisok lekérdezésével kell ellenőrizni beutazásukkor és kiutazásukkor; ezek az adatbázisok a következők:

- a SIS (az okmányokra vonatkozó rész, illetve az annak értékelése szempontjából releváns rész, hogy a szóban forgó személy fenyegetést jelenthet-e a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira);
- az SLTD;
- az ellopott, jogellenesen használt, elvesztett és érvénytelenített úti okmányokkal kapcsolatos információkat tartalmazó nemzeti adatbázisok;

a határőrök más nemzeti vagy Interpol-adatbázisokba is betekinhetnek.

A 2252/2004/EK tanácsi rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében említett tárolóelemet magukban foglaló útlevelek és úti okmányok esetében a csipen tárolt adatok valódiságát ellenőrizni kell.

- 2.1.1. Az úti okmány eredetiségét vagy birtokosának személyazonosságát illetően felmerült kétség esetén a 2252/2004/EK rendelettel összhangban kibocsátott útlevelekben és úti okmányokban található biometrikus azonosítók legalább egyikét ellenőrizni kell. Amennyiben lehetséges, ezt az ellenőrzést az említett rendelet hatályán kívül eső úti okmányok tekintetében is el kell végezni.
- 2.1.2. Az uniós polgárok, az EGT-/svájci állampolgárok harmadik ország állampolgárainak minősülő családtagjai érvényes útlevel birtokában legfeljebb három hónapig rendelkeznek tartózkodási joggal valamely tagállamban, ha az uniós polgárt vagy az EGT-/svájci állampolgárt kísérik vagy hozzá csatlakoznak, a 180 napos időszakon belüli 90 napra történő korlátozás nélkül.

Meg kell jegyezni, hogy az uniós polgárok, az EGT-/svájci állampolgárok harmadik ország állampolgárainak minősülő családtagjai az uniós polgárt, az EGT-/svájci állampolgárt schengeni államonként legfeljebb három hónapig tartó egybefüggő időszakokban kísérhetik vagy csatlakozhatnak hozzá feltételek vagy alakszerűségek teljesítése nélkül (kivéve, ha a vízumkötelezettség hatálya alá tartozó országból érkező harmadik országbeli állampolgárnak vízummal kell rendelkeznie).

Ha a családtag egyedül utazik, a rövid távú tartózkodás időtartalmára vonatkozó szokásos rendszer lesz (újra) alkalmazandó, mivel az uniós polgárok/EGT-/svájci állampolgárok és családtagjaik szabad mozgására vonatkozó könnyítésekre való jogosultság feltételei többé nem teljesülnek.

A uniós polgárokat/EGT-/svájci állampolgárokat kísérő vagy hozzájuk csatlakozó családtagok által a belső határellenőrzés nélküli térségben való korábbi tartózkodásokat nem lehet figyelembe venni a 90/180 napos szabálynak való megfelelés kiszámításakor, amely szabály csak a rövid távú tartózkodásra vonatkozik.

***Példák**

Egy francia állampolgárral házasságot kötött indiai állampolgár elkísérheti francia házastársát Németországba három hónapra, Spanyolországba két hónapra és Olaszországba három hónapra, így összességében egy nyolc egymást követő hónapból álló időszakban tartózkodik a belső határellenőrzés nélküli térségben.

Egy észt állampolgárral olyan japán állampolgár köt házasságot, aki még soha nem járt korábban az EU-ban. A japán állampolgár egy hónapra elkíséri észt házastársát Olaszországba. Ezt a hónapot követően az észt házastárs elhagyja Olaszországot, és visszatér Japánba dolgozni. A japán állampolgár még további 90 napig maradhat az EU-ban (a bármely 180 napos időszakon belüli 90 napos korlátot alkalmazni kell).

Egy svéd állampolgárral házasságot kötött kínai állampolgár üzleti ügyben 15 napot tölt egyedül Ausztriában. A svéd állampolgár csatlakozik hozzá, és egy hónapot Portugáliában töltenek. Ezen egy hónapot követően a svéd állampolgár elhagyja az EU-t. A kínai állampolgár a 180 napos időszakban még további 75 napot maradhat egyedül (a bármely 180 napos időszakon belül 90 napos korlátot alkalmazni kell, de az uniós polgárral együtt töltött tartózkodást, amely ebben az esetben egy hónap, nem lehet beszámítani a bármely 180 napos időszakon belül 90 napos korlátnak való megfelelés értékelésekor).

2.2. A SIS-ben vagy egyéb releváns adatbázisban elért találat önmagában nem elegendő ok arra, hogy a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személytől megtagadják a beléptetést ([lásd az I. szakasz 8.3. pontját](#) a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek beléptetésének megtagadására vonatkozó szabályokról).

2.3. A releváns adatbázisok lekérdezésével végzett nem teljes körű ellenőrzésre csak akkor van lehetőség, ha a szisztematikus ellenőrzések aránytalan hatást gyakorolnának egyes szárazföldi vagy tengeri határátkelőhelyek forgalmára, valamint bármely schengeni állam közrendjével, belső biztonságával, közegészségügyével vagy nemzetközi kapcsolataival összefüggő kockázatok értékelését követően. (Az értesítési eljárásról további információ az [I. mellékletben](#) olvasható).

Ilyen helyzetben a Bizottság és a schengeni államok, valamint a megfelelő ügynökségek által megállapított, külföldi terrorista harcosokra vonatkozó közös kockázati mutatókat kell alkalmazni annak meghatározására, hogy kiket kell alávetni a nem teljes körű ellenőrzésnek.

2017. október 7. és 2019. április 7. között csak egyes, az új szabályok végrehajtása során sajátos infrastrukturális problémákkal küzdő repülőterek, amelyek számára a Bizottság engedélyezte az eltérést, folytathattak le nem teljes körű ellenőrzéseket (ugyanakkor, ha a forgalom volumene és a várakozási idő nem okozott zavart az érintett repülőterek forgalmában, végre kellett hajtani a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett szisztematikus ellenőrzéseket). 2019. április 7. után a légi határokon már nincs lehetőség eltérésre.

2.4. Ha ilyen nem teljes körű ellenőrzések vannak hatályban, a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyeket, akiket nem vonnak a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett nem teljes körű ellenőrzések hatálya alá, „a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek tekintetében végzett egyéb ellenőrzéseknek” vetik alá, hogy megállapítsák az adott személy személyazonosságát úti okmány benyújtása vagy bemutatása alapján. Ezek az „egyéb ellenőrzések” a határátlépésre jogosító úti okmány érvényességének, valamint a hamisításra utaló jeleknek a gyors és egyszerű – adott esetben műszaki eszközök használatával történő – ellenőrzését foglalják magukban. Ha kétség merül fel az úti okmánnyal kapcsolatban, vagy ha arra utalnak jelek, hogy az adott személy fenyegetést jelent a schengeni államok közrendjére,

belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira, a határőr lekérdezi a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontjában említett releváns adatbázisokat.

- 2.5. A releváns adatbázisok lekérdezésével végzett ellenőrzés lefolytatható előzetesen, a 2004/82/EK tanácsi irányelvvel vagy más uniós vagy nemzeti jogszabállyal összhangban kapott, az utasra vonatkozó adatok alapján. Abban az esetben, ha az ilyen utasinformáció lekérdezésére előzetesen kerül sor, akkor az előzetesen kapott adatokat a határátkelőhelyen össze kell vetni az úti okmányban szereplő adatokkal. Az érintett személy személyazonosságát és állampolgárságát, továbbá a határátlépésre jogosító úti okmány eredetiségét és érvényességét szintén ellenőrizni kell.
- 2.6. A hatékony határforgalom-ellenőrzések biztosítása érdekében, az úti okmány eredetiségét vagy birtokosának személyazonosságát illetően felmerült kétség esetén a 2252/2004/EK rendelettel összhangban kibocsátott úti okmányokban található biometrikus azonosítók legalább egyikét ellenőrizni kell. Amennyiben lehetséges, ezt az ellenőrzést az említett rendelet hatályán kívül eső úti okmányok (a rendelet alkalmazásán önkéntesen kívül maradó uniós tagállamok, azaz Írország és az Egyesült Királyság által kiadott uniós útlevélek és úti okmányok; valamint harmadik országok által kiadott útlevélek és úti okmányok) tekintetében is el kell végezni. A biometrikus útlevélben tárolt adatok valódiságának ellenőrzéséről [lásd az I. szakasz 16. pontját](#).
- 2.7. Annak érdekében, hogy ne vessék alá kétszer a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyeket az említett szisztematikus ellenőrzéseknek a Romániával, Bulgáriával és Horvátországgal közös szárazföldi határátkelőhelyeken, a határforgalom-ellenőrzést végző hatóságok dönthetnek úgy kockázatértékelés alapján, hogy a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett ellenőrzéseket csak kiutazáskor, szűrőpróbaszerűen hajtják végre. Jelenleg ez a rendelkezés a következő szárazföldi határookra alkalmazható:
- Bulgária–Görögország
 - Románia–Magyarország

- Bulgária–Románia
- Horvátország–Szlovénia
- Horvátország–Magyarország

2.8. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek főszabályként az alábbi okmányok felmutatásával léphetik át valamely schengeni állam határát:

- uniós polgárok, EGT/Svájc állampolgárai: személyazonosító igazolvány vagy útlevél;
- uniós polgárok, EGT/Svájc állampolgárainak valamely harmadik ország állampolgárának minősülő családtagjai: útlevél. Esetükben szükség lehet vízumra is, ha olyan harmadik ország állampolgárai, amely [vízumkötelezettség](#) hatálya alatt áll, kivéve, ha rendelkeznek a következőkkel:
 - a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni állam által kiadott érvényes [tartózkodási engedély](#);
 - vagy a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni állam által a 2004/38/EK irányelv 10. és 20. cikkének megfelelően kiadott érvényes tartózkodási kártya, függetlenül attól, hogy elkísérik-e az uniós polgárt vagy az EGT-állampolgárt, illetve, hogy csatlakoznak-e hozzá²⁰;
 - vagy, ha olyan uniós polgárt vagy EGT-állampolgárt kísérnek vagy csatlakoznak hozzá, aki élt a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogával a 2004/38/EK irányelv értelmében²¹, Írország vagy az Egyesült Királyság, vagy a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni állam által a 2004/38/EK irányelv 10. és 20. cikkének megfelelően kiadott érvényes [tartózkodási](#) kártya.

***Példák**

Egy szlovák állampolgár Németországban él kínai házastársával. Elutaznak Franciaországba. Mivel a kínai házastárs az irányelv 10. cikke szerint kiállított német

²⁰ A schengeni határellenőrzési kódex 2. cikke 16.a) pontjával összefüggésben értelmezett 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja.

²¹ Meg kell jegyezni, hogy a bizottsági szolgálatok jelenleg is vizsgálják azt az értelmezést, amely szerint a tartózkodási kártyával rendelkező személyek csak akkor mentesülnek a vízumkötelezettség alól, ha az uniós polgárt kísérik vagy hozzá csatlakoznak.

tartózkodási kártyával rendelkezik, sem az irányelv, sem a Schengeni határellenőrzési kódex értelmében nincs szüksége beutazóvízumra.

Egy német állampolgár Németországban él kínai házastársával. Elutaznak Spanyolországba. Mivel a kínai házastárs egy schengeni állam nemzeti joga szerint kiállított német tartózkodási kártyával rendelkezik, a Schengeni határellenőrzési kódex értelmében nincs szüksége beutazóvízumra.

Egy szlovák állampolgár Romániában él kínai házastársával. Elutaznak Franciaországba. Mivel a kínai házastárs az irányelv 10. cikke szerint kiadott román tartózkodási kártyával rendelkezik, az irányelv értelmében mentesül a vízumkötelezettség alól.

Egy szlovák állampolgár Írországban él kínai házastársával. A kínai házastárs, aki az irányelv 20. cikke szerint Írország által kiállított tartózkodási kártyával rendelkezik, egyedül utazik Franciaországba. Mivel egyedül utazik, vízumot kell igényelnie, hogy Franciaország területére léphessen.

A vízumkötelezettség hatálya alá tartozó családtag kétféle útlevelet is bemutathat: érvényes útlevelet (vízum nélkül), valamint egy érvényes vízumot tartalmazó érvénytelenített útlevelet.

Az uniós polgárok, EGT-/svájci állampolgárok családtagjaira vonatkozó különös szabályokról további információ olvasható [A vízumkérelmek feldolgozásáról és a kiadott vízumok módosításáról szóló kézikönyv III. részében](#) (a továbbiakban: a Vízumkódexről szóló kézikönyv).

Megj.: Az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a **Svájci Államszövetség** között létrejött, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás alapján a fentiek vonatkoznak szolgáltatást nyújtó személyek munkavállalóira, állampolgárságuktól függetlenül, akik Svájc vagy valamely uniós tagállam szervezett munkaerőpiacán vannak jelen, és szolgáltatás nyújtása céljából ezen uniós tagállamok egyikének területére küldték ki őket (a megállapodás I. mellékletének 17. cikke).

Az Európai Szabadkereskedelmi Társulásról szóló megállapodás alapján ugyanezek a szabályok vonatkoznak szolgáltatást nyújtó személyek munkavállalóira, állampolgárságuktól függetlenül, akik Svájc vagy valamely EGT-állam szervezett

munkaerőpiacán vannak jelen, és szolgáltatás nyújtása céljából ezen EGT-államok egyikének területére küldték ki őket.

- 2.9. Ha azonban a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személy nem rendelkezik a szükséges úti okmányokkal, vagy ha szükséges, az előírt vízumokkal, az érintett schengeni államnak a visszairányítást megelőzően minden észszerű lehetőséget biztosítania kell számára ahhoz, hogy a szükséges okmányokat észszerű határidőn belül beszerezze vagy megküldesse, illetve hogy más eszközökkel igazolja, hogy rendelkezik a szabad mozgás jogával az uniós jog értelmében.

Amennyiben az utas géppel olvasható sáv nélküli úti okmányt mutat be, és kétségek merülnek fel a személyazonosságával kapcsolatban, elkülönített helyen történő ellenőrzést kell lefolytatni.

** Jogalap – Ítélezési gyakorlat:*

– [a 2004/38/EK irányelv \(4., 5. és 27. cikk\)](#)

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(8. cikk\)](#)

– [Megállapodás egyrészről az Európai Közösség és annak tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról, 1999. június 21.](#)

– [A Bíróság 2002. július 25-i ítélete, MRAX kontra Belgium, C-459/99](#)

– [A Bíróság 2005. február 17-i ítélete, Salah Oulane kontra Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, C-215/03](#)

– [A Bíróság 2006. január 31-i ítélete, Bizottság kontra Spanyolország, C-503/03](#)

3. HARMADIK ORSZÁGOK ÁLLAMPOLGÁRAI TEKINTETÉBEN A BEUTAZÁSKOR VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

- 3.1. Harmadik országbeli állampolgároknak az alábbi feltételeket kell teljesíteniük valamely schengeni állam területére való beutazáshoz:

- a) a határ átlépésére jogosító érvényes úti okmánnyal vagy okmányokkal rendelkeznek, amelyek érvényessége legalább három hónappal meghaladja a schengeni államok területéről történő tervezett távozás időpontját (sürgös és indokolt esetben azonban e

kötelezettségtől el lehet tekinteni), és amelyeket a megelőző tíz év során bocsátottak ki;

- b) [érvényes vízummal](#) rendelkeznek, amennyiben az előírt; kivéve, ha a harmadik ország állampolgára a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni állam által kiadott érvényes [tartózkodási engedéllyel](#) rendelkezik, amely egyenértékűnek tekintendő a vízummal vagy a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal. Nem tekinthetők egyenértékűnek a tartózkodási engedély iránti első kérelem vagy menedékjog iránti kérelem elbírálásának időtartamára kiadott ideiglenes engedélyek;
- c) igazolják a schengeni állam(ok)ban való tervezett tartózkodás célját és körülményeit, és megfelelő anyagi fedezettel rendelkeznek mind a tervezett tartózkodás időtartamára, mind pedig a származási országukba való visszatéréshez (vagy olyan harmadik országba történő átutazáshoz, ahová őket biztosan beengedik, mert például ezen ország által kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkeznek), illetve képesek e fedezetet jogszerűen megszerezni;
- d) nem adtak ki rájuk beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést a Schengeni Információs Rendszerben (SIS);
- e) nem jelentenek veszélyt a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira. Ez a helyzet állhat fenn különösen akkor, ha az adott személyre vonatkozóan nem adtak ki beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést valamely nemzeti adatbázisban.

* *Jogalap:*

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(6. cikk\)](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 265/2010/EU rendelete \(2010. március 25.\) a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezménynek, valamint az 562/2006/EK rendeletnek a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező személyek mozgása tekintetében történő módosításáról](#)

- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1806 rendelete \(2018. november 14.\) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 565/2014/EU határozata \(2014. május 15.\) a személyek külső határokon történő, egyes okmányoknak a Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia által a területükön történő átutazás és a bármely 180 napos időszakban 90 napot nem meghaladó tervezett tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumaikkal egyenértékűként való egyoldalú elismerésén alapuló, ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről, valamint a 895/2006/EK és az 582/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről](#)

Lásd:

- [A külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak jegyzéke](#)
- [Információk a vízumkötelezettség alóli nemzeti kivételekről](#)
- [Azon harmadik országok közös jegyzéke, amelyek állampolgárainak repülőtéri tranzitvízummal kell rendelkezniük, amikor a tagállamok területén található repülőterek nemzetközi tranzitterületén áthaladnak](#)
- [Azon harmadik országok közös jegyzéke, amelyek állampolgárainak repülőtéri tranzitvízummal kell rendelkezniük, amikor egy adott tagállam területén található repülőterek nemzetközi tranzitterületén áthaladnak](#)
- [Azon tartózkodási engedélyek jegyzéke, amelyek birtokosukat a tagállamok repülőterein repülőtéri tranzitvízum birtoklásának kötelezettsége nélküli áthaladásra jogosítják fel](#)

3.2. Harmadik országbeli állampolgárokat alapos ellenőrzésnek kell alávetni, amelyet az alább ismertetetteknek megfelelően kell elvégezni. A személyek következő kategóriáira azonban különös szabályok vonatkoznak:

- a) államfők és küldöttségük tagjai ([I. szakasz, 5.1. pont](#));
- b) pilóták és légi személyzet ([I. szakasz, 5.2. pont](#));
- c) tengerészek ([I. szakasz, 5.3. pont](#));

- d) diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevéllel rendelkezők és nemzetközi szervezetek tagjai ([I. szakasz, 5.4. pont](#));
- e) kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok ([I. szakasz, 5.5. pont](#));
- f) kiskorúak ([I. szakasz, 5.6. pont](#));
- g) olyan harmadik országbeli diákok, akik valamelyik uniós tagállamban vagy vízumkötelezettség alá nem tartozó harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel ([I. szakasz, 5.7. pont](#));
- h) határt átlépő munkavállalók ([I. szakasz, 5.8. pont](#));
- i) ADS-turisták ([I. szakasz, 5.9. pont](#));
- j) mentési szolgálatok, rendőrség, tűzoltóság és határőrség ([I. szakasz, 5.10. pont](#));
- k) nyílt tengeri munkavállalók ([I. szakasz, 5.11. pont](#)).

A **hontalan személyek** és a **menekültek** ellenőrzése általában ugyanúgy történik, mint a harmadik országbeli állampolgároké (lásd az I. szakasz menedékkérőkről szóló 12. pontját).

A határőr haladéktalanul rögzíti és továbbítja mindazon harmadik országbeli állampolgárok vagy hontalan személyek ujjnyomatadatait, akiket egy schengeni állam külső határának szabálytalan átlépésével összefüggésben feltartóztattak, ha legalább 14. életévüket betöltötték és nem irányították vissza őket.

Megjegyzés: azon harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzése vonatkozásában, akik uniós polgároknak/az EGT vagy Svájc állampolgárainak a családtagjai (a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek) lásd az [I. szakasz 2.8. pontját](#).

** Jögalap:*

– [Az Európai Parlament és a Tanács 603/2013/EU rendelete az ujjlenyomatok összehasonlítását szolgáló Eurodac létrehozásáról \(14. cikk\)](#)

** Lásd:*

– [A schengeni államok által hontalan személyeknek és menekülteknek kiadott dokumentumok](#)

– [Információk a vízumkötelezettség alóli nemzeti kivételekről](#)

3.3. Harmadik országok állampolgárait a határőröknek szisztematikusan ellenőrizniük kell az alábbi adatbázisok **lekérdezésével**:

- a SIS (az okmányokra vonatkozó rész, illetve az annak értékelése szempontjából releváns rész, hogy a szóban forgó személy fenyegetést jelenthet-e a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira);
- az SLTD;
- az ellopott, jogellenesen használt, elvesztett és érvénytelenített úti okmányokkal kapcsolatos információkat tartalmazó nemzeti adatbázisok;

a határőrök más nemzeti vagy Interpol-adatbázisokba is betekinthetnek.

- 3.4. A releváns adatbázisok lekérdezésével végzett ellenőrzés lefolytatható előzetesen, a 2004/82/EK tanácsi irányelvvel vagy más uniós vagy nemzeti jogszabállyal összhangban kapott, az utasra vonatkozó adatok alapján. Abban az esetben, ha az ilyen utasinformáció lekérdezésére előzetesen kerül sor, akkor az előzetesen kapott adatokat a határátkelőhelyen össze kell vetni az úti okmányban szereplő adatokkal. Az érintett személy személyazonosságát és állampolgárságát, továbbá a határátlépésre jogosító úti okmány eredetiségét és érvényességét szintén ellenőrizni kell.
- 3.5. A tárolóelemet tartalmazó útlevelek és úti okmányok esetében – az érvényes tanúsítványok rendelkezésre állásának függvényében – ellenőrizni kell a csipen tárolt adatok valódiságát. A mikrocipen tárolt adatok valódiságát és megbízhatóságát a biometrikus útlevelek ellenőrzésekor meg kell vizsgálni. Annak ellenőrzése érdekében, hogy a csipen szereplő adatokat arra feljogosított hatóság vitte-e be, és hogy azokat nem manipulálták-e, a csip tartalmát passzív hitelesítéssel kell hitelesíteni. Az okmány dokumentum aláíró tanúsítványát össze kell vetni a kiállító ország megfelelő megbízható CSCA tanúsítványával. Ha támogatott, csiphitelesítést lehet alkalmazni a csip eredetiségének ellenőrzésére.

- 3.6. Harmadik országbeli állampolgárokat alapos ellenőrzésnek kell alávetni.

A beléptetéskor végzett alapos ellenőrzés során meg kell vizsgálni valamennyi beutazási feltétel teljesülését; az ellenőrzés az alábbiakat foglalja magában:

- annak vizsgálata, hogy a harmadik ország állampolgára rendelkezik-e a [határátlépésre jogosító olyan érvényes okmánnyal vagy okmányokkal](#), amely(ek) még nem járt(ak) le, és adott esetben az előírt [vízummal](#), [tartózkodási engedéllyel](#) vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal.

A vízumkötelezettség hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgár két útlevéllal is utazhat: egy érvényes útlevéllal (vízum nélkül), valamint egy érvényes vízumot tartalmazó érvénytelenített útlevéllal;

- a releváns adatbázisok szisztematikus lekérdezése ([lásd az I. szakasz 1.5. pontjának negyedik franciabekezdését](#)), valamint annak vizsgálata, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár járműve és a birtokában lévő tárgyak nem jelentenek-e veszélyt valamely schengeni állam közrendjére, belső biztonságára,

közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira. E vizsgálat a Schengeni Információs Rendszerben (SIS) és a nemzeti adatállományokban tárolt, személyekre és tárgyakra vonatkozó adatoknak és figyelmeztető jelzéseknek, valamint a figyelmeztető jelzés eredményeként adott esetben végrehajtandó intézkedésnek a közvetlen lekérdezését foglalja magában;

- az érintett harmadik országbeli állampolgár úti okmányában szereplő beléptető- és kiléptetőbélyegző-lenyomatok megvizsgálása annak ellenőrzésére – a beléptetés és kiléptetés dátumának összevetésével –, hogy az érintett személy nem lépte-e túl a belső határellenőrzés nélküli térség vagy egyenként Bulgária, Horvátország, Ciprus vagy Románia területén engedélyezett tartózkodás maximális időtartamát, vagyis a tartózkodás minden egyes napját megelőző bármely 180 napos időszakon belül a 90 napot;
- az érintett harmadik országbeli állampolgár indulási és célországának, valamint a tervezett tartózkodás céljának vizsgálata, és szükség esetén a megfelelő igazoló okmányok ellenőrzése;
- annak vizsgálata, hogy a harmadik országbeli állampolgár rendelkezik-e a tervezett tartózkodás időtartamának és céljának megfelelő, valamint a származási országba való visszatéréshez vagy egy harmadik országba történő átutazáshoz megfelelő anyagi fedezettel, illetve képes-e ezt a fedezetet jogszerűen megszerezni. Az anyagi fedezet vizsgálatakor az egyes schengeni államok által megállapított referenciaösszegeket kell figyelembe venni;
- a szükséges anyagi fedezet megléte ellenőrizhető a harmadik országbeli állampolgár birtokában lévő készpénz, utazási csekk és hitelkártya alapján. A szükséges anyagi fedezet megléte igazolható támogatói nyilatkozattal is, amennyiben a nemzeti jogszabályok rendelkeznek ilyen nyilatkozatról, valamint a nemzeti jogszabályok által meghatározott, [a meghívótól származó kötelezettségvállalási nyilatkozattal/meghívóval](#) is, amennyiben a harmadik országbeli állampolgár a meghívónál fog tartózkodni;
- a hitelkártya érvényessége a kibocsátó társasággal való kapcsolatfelvétellel, vagy a határátkelőhelyen rendelkezésre álló más lehetőségek (pl. pénzváltóhelyek) igénybevételeivel ellenőrizhető;

- a meghívás ellenőrizhető a meghívóval való közvetlen kapcsolatfelvétel útján, vagy a meghívó jóhiszeműségének megvizsgálásával a meghívó tartózkodási helye szerinti schengeni állam nemzeti kapcsolattartó pontjain keresztül.

*** Iránymutatás a „közegészségügyi veszély” fogalmához a beléptetés megtagadásával összefüggésben:**

A fogalom a következőket takarja „bármely olyan betegség, amely az Egészségügyi Világszervezet Nemzetközi Egészségügyi Szabályzata szerint járvány lehetőségét rejt magában, valamint más fertőző betegségek vagy ragályos parazitás megbetegedések, ha a schengeni államok állampolgáira vonatkozó védelmi rendelkezések hatálya alá tartoznak”.

E kézikönyv alkalmazásában az európai polgárok egészségét fenyegető bármely veszélyt, illetve a meghozandó hatékony intézkedésekre vonatkozó döntéseket az 1082/2013/EU határozattal létrehozott közösségi hálózat és annak korai figyelmeztető és gyorsreagáló rendszere (EWRS), valamint az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ létrehozásáról szóló 851/2004/EK rendelettel alapított ECDC keretében értékelnek, illetve hoznak meg. Az EWRS hatóságai magukban foglalják a tagállamok közegészségügyi hatóságait, és nemzeti szinten együttműködnek az államilag elismert felügyeleti intézetekkel. Az ECDC végzi a veszélyekkel kapcsolatos kockázatértékelést (www.ecdc.europa.eu).

Az egyes uniós tagállamoknak az egészségügyi intézkedések végrehajtására illetékes hatóságait tehát – a nemzeti és uniós közegészségügyi jogszabályokkal és az egyes schengeni államok által kialakított eljárásokkal összhangban – mindig be kell vonni a közegészségügyi veszélynek a határon történő beléptetés engedélyezése vagy megtagadása céljából végzett értékelésébe.

*** Iránymutatás a tartózkodás időtartamának kiszámításához:**

A 180 napos időszakon belüli 90 nap tekintetében a beutazás napját a belső határellenőrzés nélküli térségben való tartózkodás első napjaként, a kiutazás napját pedig az e térségben való tartózkodás utolsó napjaként kell számítani. Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia esetében ez megegyezik az ezen egyes schengeni államok területére való

beutazás és az onnan történő kiutazás napjával. A „bármely” kifejezés „folyamatosan aktualizált” 180 napos referencia-időszak alkalmazására utal, a tartózkodás minden napján a megelőző 180 napos időszakra tekint vissza annak ellenőrzése céljából, hogy továbbra is teljesül-e a 180 naponkénti 90 napra vonatkozó követelmény. Tehát megszakítás nélküli 90 napos távollét esetén további 90 napos tartózkodásra van lehetőség. Lásd: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/docs/short_stay_schengen_calculator_user_manual_en.pdf

Az új szabályok szerint engedélyezett tartózkodási idő kiszámítható az Európai Bizottság Migrációügyi és Uniók Belügyi Főigazgatóságának honlapján található „kalkulátor rövid távú tartózkodáshoz” (short-stay calculator) segítségével (https://ec.europa.eu/home-affairs/content/visa-calculator_en vagy letölthető a CIRCA-ról). A felhasználói útmutató tájékoztatást tartalmaz az új szabályokról, a kalkulátor használatáról, valamint gyakorlati példákkal szolgál. Lásd: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/index_en.htm

A rövid távú tartózkodás kiszámításának e módja, amely 2013. október 18-tól van hatályban, nem vonatkozik az EU és Antigua és Barbuda, a Bahamák, Barbados, Brazília, a Saint Kitts és Nevis Államszövetség, a Mauritiusi Köztársaság, valamint a Seychelle-szigetek között kötött vízummentességi megállapodásokra, amelyekkel kapcsolatban továbbra is az „első beutazástól számított hat hónapos időszakon belül három hónap” meghatározás van érvényben. Az EU és egyes harmadik országok között kötött vízumkönnyítési megállapodás alapján kiadott vízummal utazó nem uniós polgárok tartózkodásának időtartamát az új kiszámítási módszer szerint kell kiszámítani, mivel ezekben a megállapodásokban „180 naponkénti 90 napra vonatkozó” követelmény szerepel.

A rövid távú tartózkodás időtartalmának kiszámításakor (a bármely 180 napos időszakon belüli 90 nap szabálynak való megfelelés értékelésekor) nem jön figyelembe a tartózkodási engedély vagy a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízum által engedélyezett tartózkodási időszak. Ez a rendelkezés tehát lehetővé teszi a vízummentes harmadik országok állampolgárai számára, hogy jogszerűen maradjanak egy, a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni állam területén, és onnan egy, a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumot/tartózkodási engedélyt kiadó államtól *eltérő* schengeni

államba utazzanak. Ugyanakkor a schengeni vívmányok nem szabályozzák azt az egy adott schengeni államban való folyamatos, megszakítás nélküli tartózkodást, amely meghaladja egyetlen schengeni államban a 90 napot. Ez a nemzeti jogra vagy a kétoldalú megállapodásokra tartozik, és ebben az esetben az érintett schengeni államnak a tartózkodás meghosszabbítására irányadó saját nemzeti szabályait kell követnie.

3.6.1. A kiléptetéskor végzett alapos ellenőrzés az alábbiakból áll:

- annak vizsgálata, hogy a harmadik ország állampolgára rendelkezik-e a határátlépésre jogosító érvényes okmánnyal;
- az úti okmány vizsgálata abból a szempontból, hogy találhatóak-e rajta hamisításra utaló jelek;
- a releváns adatbázisok lekérdezésével végzett kötelező szisztematikus ellenőrzéssel annak vizsgálata, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár nem minősül-e valamely schengeni állam közrendjét, belső biztonságát vagy nemzetközi kapcsolatait veszélyeztető személynek.
- A tárolóelemet tartalmazó útlevelek és úti okmányok esetében – az érvényes tanúsítványok rendelkezésre állásának függvényében – ellenőrizni kell a csipen tárolt adatok valódiságát. A mikrocipen tárolt adatok valódiságát és megbízhatóságát a biometrikus útlevelek ellenőrzésekor meg kell vizsgálni. Annak ellenőrzése érdekében, hogy a csipen szereplő adatokat arra feljogosított hatóság vitte-e be, és hogy azokat nem manipulálták-e, a csip tartalmát passzív hitelesítéssel kell hitelesíteni. Az okmány dokumentum aláíró tanúsítványát össze kell vetni a kiállító ország megfelelő megbízható CSCA tanúsítványával. Ha támogatott, csiphitelesítést lehet alkalmazni a csip eredetiségének ellenőrzésére.

3.6.2. Kiléptetéskor az ellenőrzés az alábbiakra is kiterjedhet:

- annak vizsgálata, hogy az érintett személy rendelkezik-e érvényes vízummal, amennyiben azt előírták, kivéve, ha a schengeni államok által kiadott érvényes tartózkodási engedéllyel, illetve hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal, vagy a területükön való tartózkodásra vagy az oda történő visszautazásra jogosító egyéb okmánnyal rendelkezik;

- annak vizsgálata, hogy az érintett személy nem lépte-e túl az engedélyezett tartózkodás maximális időtartamát.
- 3.7. Érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgároktól főszabály szerint nem kell kérni, hogy igazolják a tervezett tartózkodás célját, illetve azt, hogy megfelelő anyagi fedezettel rendelkeznek. Az egyéb ellenőrzéseket – így különösen az úti és tartózkodási okmányok vizsgálatát, a SIS-ben és a nemzeti adatbázisokban végzett lekérdezéseket – azonban el kell végezni a fenti [I. szakasz 1.2. és 3.6.2. pontjában](#) leírtaknak megfelelően.
- 3.8. Annak érdekében, hogy az ellenőrzési pont beléptetési/kiléptetési helyein az ellenőrzési eljárás ne lassuljon le, és amennyiben további vizsgálatok elvégzésére van szükség, a fent említett alapos ellenőrzést elkülönített helyen is el lehet végezni („elkülönített helyen történő ellenőrzés”).

Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár kéri és a körülmények lehetővé teszik, az ilyen alapos ellenőrzést a forgalomtól erre a célra elkülönített helyen kell elvégezni. Elkülönített helyen történő ellenőrzés esetén az érintett harmadik országbeli állampolgárt tájékoztatni kell az ilyen ellenőrzés céljáról és az eljárásról. E felvilágosítás fali hirdetmény vagy az érintett személynek átadandó tájékoztató nyomtatvány útján is történhet. A tájékoztató nyomtatványnak vagy a fali hirdetménynek az Unió összes hivatalos nyelvén, továbbá az érintett schengeni állammal határos országok nyelvén (nyelvein) is rendelkezésre kell állnia.

** Jögalap:*

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(7. és 8. cikk, IV. melléklet\)](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 1082/2013/EU határozata \(2013. október 22.\) a határokon áttérjedő súlyos egészségügyi veszélyekről és a 2119/98/EK határozat hatályon kívül helyezéséről \(EGT-vonatkozású szöveg\)](#)
- Az Európai Parlament és a Tanács 851/2004/EK rendelete (2004. április 21.) az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ létrehozásáról
- A Tanács 2252/2004/EK rendelete (2004. december 13.) a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról

4. **A SCHENGENI INFORMÁCIÓS RENDSZERBEN ÉS AZ ELLOPOTT ÉS ELVESZTETT ÚTI OKMÁNYOKAT TARTALMAZÓ ADATBÁZISBAN (SLTD) VÉGZETT LEKÉRDEZÉSEK**

4.1. A határforgalom-ellenőrzések során minden személyt és úti okmányait össze kell vetni a SIS-szel. A nemzeti határellenőrzési alkalmazások általában lehetővé teszik a személyek és úti okmányok releváns adatbázisok lekérdezésével végzett integrált ellenőrzését. A SIS figyelmeztető jelzéseket tartalmaz az alábbi figyelmeztetési kategóriák valamelyikébe tartozó személyek és tárgyak tekintetében:

- beutazási vagy tartózkodási tilalom (az 1987/2006/EK rendelet 24. cikke); ebbe a kategóriába azok a harmadik országbeli állampolgárok tartoznak, akik nem jogosultak belépni a belső határellenőrzés nélküli térség, Románia vagy Bulgária területére, illetve nem jogosultak ott tartózkodni²²;
- letartóztatandó személyek (a 2007/533/IB tanácsi határozat 26. cikke); ez a figyelmeztetési kategória azokra a személyekre terjed ki, akik tekintetében európai elfogatóparancsot vagy kiadatási kérelmet (társult országok) adtak ki;
- eltűnt személyek (a 2007/533/IB tanácsi határozat 32. cikke); e figyelmeztetési kategória célja, hogy megtalálják az eltűnt személyeket, ideértve a gyermekeket és a kísérő nélküli kiskorúakat, és védelem alá helyezték őket, ha az jogszerű és szükséges;
- büntetőeljárásban való közreműködés miatt keresett személyek (a 2007/533/IB tanácsi határozat 34. cikke); e figyelmeztetési kategória célja, hogy a büntetőeljárásban való közreműködés miatt keresett személyek (például tanúk) tartózkodási vagy lakóhelyét felleljék;
- rejtett vagy célzott ellenőrzés alatt álló személyek és tárgyak (a 2007/533/IB tanácsi határozat 36. cikke); e figyelmeztető jelzés célja, hogy információt szerezzenek személyekről vagy kapcsolódó tárgyakról, bűncselekmények üldözésének vagy a közbiztonság/nemzetbiztonság veszélyeztetése megakadályozásának céljából;

²²

Az uniós polgár harmadik ország állampolgárának minősülő családtagját érintő figyelmeztető jelzést az 1987/2006/EK rendelet 25. cikkének megfelelően kell kezelni (lásd a VIII. szakasz 8.3. pontját).

- lefoglalandó vagy büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználandó tárgyak (a 2007/533/IB tanácsi határozat 38. cikke); ez a figyelmeztető jelzés olyan tárgyakra (például járművekre, úti okmányokra, hitelkártyákra, rendszám táblákra vagy ipari berendezésekre) vonatkozik, amelyeket lefoglalás vagy büntetőeljárásban bizonyítékként való felhasználás céljából keresnek.

A SIS lekérdezése alkalmával előfordulhat, hogy ugyanarra a személyre több figyelmeztető jelzést is találnak. Ez annak tudható be, hogy több schengeni állam kiadhat figyelmeztető jelzést ugyanarra a személyre. Ilyen találat esetén minden intézkedés iránti megkeresés megjelenik a képernyőn. Amíg az intézkedés iránti megkeresések összeegyeztethetők, az adott személy tekintetében minden intézkedést meg kell hozni. Intézkedés iránti megkeresések összeegyeztethetlensége esetén (pl. a személy letartóztatása beutazásának egyidejű megtagadásával), fel kell venni a kapcsolatot a SIRENE-irodával további utasításokért. Meg kell jegyezni, hogy a SIS-ben legnagyobb prioritással a letartóztatandó személyekre vonatkozó figyelmeztető jelzések rendelkeznek.

Amennyiben SIS figyelmeztető jelzésre és Interpol figyelmeztető jelzésre is találat adódik egyidejűleg, a SIS-eljárást kell követni, mivel a SIS figyelmeztető jelzések elsőbbséget élveznek. A találatokról szóló jelentéseket a SIRENE-irodának és nem a nemzeti központi Interpol-irodának kell megküldeni.

4.2. A SIS-ben elért találat esetén követendő eljárás:

A SIS-ben adott személy vagy tárgy vonatkozásában elért találat esetében a meghozandó intézkedés megjelenik a határőr képernyőjén.

- 4.2.1. A letartóztatandó személyeket fel kell tartóztatni és át kell adni az ideiglenes őrizet elrendelésére illetékes hatóság számára a megkereső uniós tagállamnak vagy schengeni államnak való átadás vagy kiadatás céljából.
- 4.2.2. Azon harmadik országbeli állampolgárok tekintetében, akikkel szemben beutazási tilalmat rendeltek el, minél hamarabb meg kell tagadni a beléptetést, és vissza kell irányítani őket oda, ahonnan jöttek, illetve származási országukba, amennyiben a körülmények ezt lehetővé teszik. E személyeknek a határőrök felügyelete alatt kell maradniuk mindaddig, amíg el nem hagyják a schengeni állam területét. Harmadik ország tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárát érintő, a beutazás és tartózkodás tilalmát elrendelő figyelmeztető jelzésre utaló találat esetén különös

figyelmet kell fordítani a tartózkodási engedély eredetiségének és érvényességének ellenőrzésére. Ezenfelül haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot a nemzeti SIRENE-irodával, hogy megindítsák a SIRENE-kézikönyv 4.5.1. pontja szerinti konzultációs eljárást.

Az uniós polgárok harmadik ország állampolgárának minősülő családtagjai tekintetében lásd a rájuk vonatkozó egyedi rendelkezéseket ([lásd a VIII. szakasz 8.3. pontját](#)).

- 4.2.3. Felnőtt személyektől előzetes beleegyezésüket kell kérni, mielőtt tájékoztatnák azt a felet, aki eltűnésüket bejelentette.
- 4.2.4. Különös figyelmet kell fordítani a kiskorúakra (akkor is, ha nem kísérő nélkül utaznak). További lépések csak a megfelelő hatóságokkal folytatott konzultációt követően tehetők.
- 4.2.5. A rejtett vagy célzott ellenőrzés céljából felvett adatoknak lehetővé kell tenniük például az alábbi információk megismerését:
- az ellenőrzés helye, ideje vagy oka;
 - az útvonal és az úti cél;
 - az érintett személyt kísérő személyek, illetve a jármű, hajó vagy légi jármű utasai;
 - a használt gépjármű, hajó, légi jármű vagy konténer;
 - a szállított tárgyak;
 - a személy vagy a gépjármű, hajó, légi jármű vagy konténer megtalálásának körülményei.

Ezen információk összegyűjtése során fenn kell tartani az ellenőrzés rejtett jellegét.

A célzott ellenőrzések során a fent említett információ megszerzése érdekében személyek, járművek, hajók, légi járművek konténerek és tárgyak vizsgálhatók át.

Ha a figyelmeztető jelzésben az olvasható, hogy „azonnali beavatkozásra” van szükség, a fenti információt haladéktalanul közölni kell a nemzeti SIRENE-irodával.

* A SIS figyelmeztető jelzéssel kapcsolatos tájékoztatási kérelem
--

Ha valaki tájékoztatást kér személyes adatainak a SIS-ben történő feldolgozásáról és hozzáférési jogairól, a határőrnek tájékoztatnia kell e személyt azon [illetékes nemzeti hatóságok](#), köztük az [adatvédelmi hatóságok](#) elérhetőségeiről, ahol e jogait az illető gyakorolhatja.

4.2.6. A lefoglalandó vagy büntetőeljárársban bizonyítékként felhasználandó tárgyak közé tartozik:

- (a) ellopott, jogellenesen használt vagy elveszett, 50 cm³-nél nagyobb hengerűrtartalmú gépjárművek, hajók és repülőgépek;
- (b) ellopott, jogellenesen használt vagy elveszett, 750 kg-ot meghaladó önsúlyú utánfutók, továbbá lakókocsik, ipari berendezések, külső hajtóművek és konténerek;
- (c) ellopott, jogellenesen használt vagy elveszett lőfegyverek;
- (d) ellopott, jogellenesen használt vagy elveszett kitöltetlen hivatalos okmányok;
- (e) ellopott, jogellenesen felhasznált, elveszett vagy érvénytelenített kiállított személyazonosító iratok, úgymint útlevelek, személyazonosító igazolványok, vezetői engedélyek, tartózkodási engedélyek és úti okmányok;
- (f) ellopott, jogellenesen használt, elveszett vagy érvénytelenített járműforgalmi engedélyek és rendszámtáblák;
- (g) bankjegyek (feljegyzett sorszámú bankjegyek);
- (h) ellopott, jogellenesen használt, elveszett vagy érvénytelenített értékpapírok és fizetőeszközök, úgymint csekkek, hitelkártyák, kötvények és részvények.

*** Bevált gyakorlat – úti okmányok lefoglalása**

A határőröknek le kell foglalniuk a SIS-ben ellopottként, jogellenesen felhasználtként, elvesztésként vagy érvénytelenítésként nyilvántartott úti okmányokat, különösen azokat az okmányokat, amelyeket utazási célra érvénytelenítettek.

Előfordulhat, hogy a SIS-ben lefoglalásra rögzített okmány birtokosa bizonyítani tudja, hogy ő az okmány jogos tulajdonosa, hogy az okmányt azért vették fel a SIS-be, mert elvesztését vagy ellopását bejelentették, de az adott személy újra megtalálta az okmányt és ezt elfelejtette bejelenteni az illetékes hatóságoknak. Ilyen esetben az úti okmány birtokosának személyazonosságát, valamint az okmány utazási célra történő használatára

való jogosultságát mindig ellenőrizni kell az illetékes hatóságoknál, szükség esetén a nemzeti SIRENE-irodával együttműködve.

A SIS figyelmeztető jelzés esetén teendő intézkedésekkel kapcsolatos további információ tekintetében a határőröknek fel kell venniük a kapcsolatot a SIRENE-irodával, és tanulmányozniuk kell a SIS-találathoz vezető intézkedésekre vonatkozó nemzeti eljárásokat.

** Jögalap:*

- [Az Európai Parlament és a Tanács 1987/2006/EK rendelete \(2006. december 20.\) a Schengeni Információs Rendszer második generációjának \(SIS II\) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról, 24–26. cikk](#)
- [A Tanács 2007/533 határozata \(2007. június 12.\) a Schengeni Információs Rendszer második generációjának \(SIS II\) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról, V–IX. fejezet](#)
- [SIRENE-kézikönyv: A Bizottság \(EU\) 2017/1528 végrehajtási határozata \(2017. augusztus 31.\) a SIRENE-kézikönyvről és a Schengeni Információs Rendszer második generációja \(SIS II\) további végrehajtási intézkedéseiről szóló 2013/115/EU végrehajtási határozat mellékletének felváltásáról \(az értesítés a C\(2017\) 5893. számú dokumentummal történt\)](#)

- 4.3. A határforgalom-ellenőrzés során valamennyi személy úti okmányát össze kell vetni kell az Interpol SLTD adatbázisával. Az SLTD elloptott vagy elveszett útlevéllel kapcsolatos, az SLTD adatbázisba az okmányt kiállító ország által bevitt adatokat tartalmazza. Az SLTD-találat esetén a határőrnek meg kell hoznia a nemzeti jog szerint előírt/ajánlott intézkedéseket.

5. A SZEMÉLYEK EGYES KATEGÓRIÁINAK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ KÜLÖNÖS SZABÁLYOK

5.1. Államfők

Az államfőket és küldöttségük tagjait – akik érkezését és indulását a határőrségnek diplomáciai úton hivatalosan jelezték – nem kell határforgalom-ellenőrzésnek alávetni.

** Jögalap:*

5.2. **Pilóták**

5.2.1. A pilóták és a légi személyzet a nemzetközi polgári repülésről szóló, 1944. december 7-i egyezmény (ICAO-egyezmény) 9. mellékletében előírtak szerint légijármű-vezetői engedélyük, illetve szakszolgálati engedélyük alapján hivatásuk gyakorlása során átléphetik a határt, amikor:

- (a) beszállnak és kiszállnak valamely schengeni állam területén található közbeeső repülőtéren vagy érkezési repülőtéren;
- (b) belépnek annak a valamely schengeni állam területén elhelyezkedő településnek a területére, ahol a közbeeső repülőtér vagy érkezési repülőtér található;
- (c) bármilyen közlekedési eszközzel valamely schengeni állam területén található repülőtérre utaznak, hogy az arról a repülőtérről induló repülőgépre felszálljanak.

Minden más esetben teljesülniük kell a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó általános beutazási feltételeknek.

5.2.2. Ahol csak lehetséges, a repülőtereken végzett ellenőrzések során a légi személyzet ellenőrzésének elsőbbséget kell biztosítani, vagyis az utasok ellenőrzése előtt, vagy egy e célra elkülönített helyen kell őket ellenőrizni. A határellenőrzésért felelős személyek által ismert személyzetet a hivatásuk ellátása során csak szűrőpróbaszerű ellenőrzésnek kell alávetni.

** Jögalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)

- [ICAO-egyezmény](#)

5.3. **Tengerészek**

5.3.1. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO) a tengerészek személyazonossági okmányairól szóló 108. sz. (1958) vagy 185. sz. (2003) egyezményével, a nemzetközi tengeri forgalom elősegítéséről szóló egyezménnyel (FAL-egyezmény) és a vonatkozó

nemzeti joggal összhangban kiadott tengerészigazolvánnyal rendelkező tengerészek számára a schengeni államok engedélyezhetik, hogy a hajójuk által érintett kikötő területén vagy a környező településeken való tartózkodás céljából partra szállva a schengeni államok területére belépjenek, vagy a schengeni államok területéről a hajóikra visszatérve kilépjenek anélkül, hogy valamelyik határátkelőhelyen jelentkeznének, azzal a feltétellel, hogy szerepelnek hajójuk személyzeti listáján, amelyet megelőzőleg az illetékes hatóságok által elvégzendő ellenőrzésre benyújtottak.

A belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján azonban a határőrök a partraszállás előtt a 8. cikkkel összhangban ellenőrzésnek vetik alá a tengerészeket.

- 5.3.2. Azoknak a tengerészeknek, akik a kikötő közelében lévő településeken kívül szeretnének tartózkodni, teljesíteniük kell a schengeni államok területére való beutazás általános feltételeit.

Érvényes hajós szolgálati könyvvel vagy tengerészigazolvánnyal rendelkezők számára az alábbi esetekben azonban még akkor is engedélyezhető a beutazás valamely schengeni állam területére, ha nem rendelkeznek érvényes vízummal és/vagy nem tudják igazolni megfelelő anyagi fedezet meglétét:

- olyan hajóra történő felszálláskor, amely hajó már valamely schengeni állam kikötőjében horgonyoz, vagy rövid időn belül be fog futni;
- harmadik országba történő átutazás vagy a származási országba történő visszatérés esetén;
- sürgős esetekben vagy szükséghelyzetben (betegség, elbocsátás, szerződés lejárt stb.).

Ilyen esetekben azon hajós szolgálati könyvvel vagy tengerész igazolvánnyal rendelkezők számára, akik állampolgárságuk miatt esnek vízumkötelezettség alá, és valamely schengeni államba történő beutazáskor nem rendelkeznek vízummal, a határon vízumot lehet kiadni ([lásd az I. szakasz 9. pontját](#)).

* *Jogalap:*

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)
- [185. sz. ILO-egyezmény](#)
- [FAL-egyezmény](#)

5.4. Diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevéllel rendelkezők és nemzetközi szervezetek tagjai

5.4.1. Kiváltságaikra és mentességeikre tekintettel a schengeni államok által elismert harmadik államok és kormányuk által kiadott diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevél birtokosai, akik feladataik ellátásával kapcsolatban utaznak, a határforgalom-ellenőrzés során elsőbbségben részesíthetők a többi utassal szemben, bár – adott esetben – továbbra is vízumkötelezettség hatálya alá tartoznak. Ezen okmányok birtokosaitól nem követelhető meg annak bizonyítása, hogy rendelkeznek megfelelő anyagi fedezettel.

5.4.2. Ha a külső határon megjelenő személy kiváltságokra és mentességekre hivatkozik, a határőr kérheti, hogy státusát megfelelő okmányok, különösen az akkreditáló állam által kiállított igazolások, diplomata-útlevél vagy egyéb okmány bemutatásával igazolja. Amennyiben kétségei vannak, a határőr sürgős esetben közvetlenül a külügyminisztériumhoz fordulhat.

A határőr továbbá nem tagadhatja meg a diplomata-, hivatali vagy szolgálati útlevelek birtokosainak a schengeni államok területére történő beléptetését anélkül, hogy előbb ne konzultálna a megfelelő nemzeti hatóságokkal. Ez érvényes arra az esetre is, ha a személyre vonatkozóan figyelmeztető jelzést vittek be a SIS-be.

5.4.3. A diplomáciai vagy konzuli képviseltekhez akkreditált személyek és családtagjaik valamely schengeni állam külügyminisztériuma által kiadott igazolvány és a határátlépésre jogosító okmány bemutatásával léphetnek be a schengeni államok területére.

A beutazási feltételek teljesülését nem kell ellenőrizni, amennyiben a diplomata azon schengeni állam területére lép be, ahová akkreditálták, és ahol hosszú idejű tartózkodásra jogosult.

- 5.4.4. A schengeni államok területén kívülre akkreditált diplomatáknak, amennyiben magáncélból utaznak, teljesíteniük kell az általános beutazási feltételeket.
- 5.4.5. Amennyiben fennáll annak veszélye vagy alapos gyanúja, hogy a diplomata jogsértést vagy bűncselekményt követ el, haladéktalanul tájékoztatni kell az érintett ország külügyminisztériumát.
- 5.4.6. A diplomáciai kapcsolatokról szóló, 1961. április 18-i bécsi egyezményrel összhangban a diplomatákat sérthetatlenség és egyéb mentesség csak abban az országban illeti meg, ahová akkreditálták őket, valamint azon országokban, amelyeken átutaznak annak érdekében, hogy a képviselőt ellássák, illetve hogy a képviselőre, illetve saját országukba visszatérjenek. Ez nem érvényes arra az esetre, ha magáncélból utaznak.
- 5.4.7. Nemzetközi szervezetek azon tagjai, akik az alább felsorolt nemzetközi szervezetek által kiadott okmányokkal rendelkeznek, és feladataik ellátásával kapcsolatban utaznak, a határforgalom-ellenőrzés során lehetőség szerint elsőbbségben részesíthetők.

Elsősorban a következő okmányokat kell figyelembe venni:

- az Egyesült Nemzetek laissez-passer igazolványa, amelyet az Egyesült Nemzetek és szakosított intézményeinek személyzete számára adnak ki az Egyesült Nemzetek szakosított intézményeinek kiváltságairól és mentességeiről szóló, New Yorkban 1947. november 21-én aláírt egyezmény alapján;
- az Európai Unió (EU) által kiadott laissez-passer igazolvány;
- az Európa Tanács főtitkársága által kiadott, jogszerű határátlépést biztosító igazolvány;
- az Észak-atlanti Szerződés tagállamai közötti, fegyveres erőik jogállásáról szóló megállapodás III. cikkének (2) bekezdése szerint kiadott okmányok (katonai személyi igazolvány és utazási parancs, kiküldetési rendelvény, illetve egyéni vagy csoportos menetparancs), valamint a Partnerség a Békéért keretében kiadott okmányok.

Ezen okmányok birtokosaitól főszabályként nem követelhető meg annak bizonyítása, hogy rendelkeznek megfelelő anyagi fedezettel.

** Jögalap:*

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)
- [1961. április 18-i bécsi egyezmény a diplomáciai kapcsolatokról](#)

Lásd:

- [Információk a vízumkötelezettség alóli nemzeti kivételekről](#)

5.5. Kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok

5.5.1. Valamely szomszédos harmadik ország azon határ menti lakosai, akik egy schengeni állam és az érintett harmadik ország közötti kétoldalú megállapodás alapján kishatárforgalmi rendszer keretében kiadott kishatárforgalmi engedéllyel rendelkeznek, különleges bánásmódban részesülnek határátlépéskor, azaz:

- nem kell vízummal rendelkezniük, ha kishatárforgalmi engedélyt kaptak attól a schengeni államtól, amelynek határát át kívánják lépni. Amennyiben az érintett harmadik országgal kötött kétoldalú megállapodás előírja, a kishatárforgalmi engedélyen kívül útlevét is rendelkezniük kell;
- az adott személy határ menti lakos státusát bizonyító kishatárforgalmi engedély érvényességének és eredetiségének megvizsgálása után nem kell egyéb ellenőrzést lefolytatni az utazás céljával vagy az anyagi fedezet meglétével kapcsolatban;
- sem a kishatárforgalmi engedélyt, sem az útlevelet – amennyiben ez is szükséges – nem kell lebélyegezni be- és kiutazáskor.

5.5.2. A schengeni államok és harmadik országok közötti kétoldalú megállapodások a [II. szakasz 3. pontjával](#) összhangban e személyek határátlépésével kapcsolatban további könnyítésekről rendelkezhetnek.

** Jögalap:*

- [Az Európai Parlament és a Tanács 1931/2006/EK rendelete \(2006. december 20.\) a tagállamok külső szárazföldi határain való kishatárforgalom szabályainak meghatározásáról, valamint a Schengeni Egyezmény rendelkezéseinek módosításáról](#)
- [A schengeni államok által a kishatárforgalomról kötött kétoldalú megállapodások](#)

5.6. **Kiskorúak**

- 5.6.1. A határőrök különleges figyelmet fordítanak az – akár felnőtt kíséretében, akár anélkül utazó – kiskorúakra. Minden kiskorút a gyermek mindenképp felett álló érdekének elvével összhangban álló bánásmódban kell részesíteni a határon folytatott eljárások során. A kiskorúak számára elsőbbséget kell biztosítani a határon folytatott eljárások során, és mindig garantálni kell a gyermekbarát bánásmódot és légkört. A határőrök kötelesek gyermekbarát módon tájékoztatást adni, és megmagyarázni a határon folytatott eljárásokat (pl. tolmácsok vagy rajzok segítségével), továbbá gondoskodniuk kell arról, hogy a kiskorúak megértsék őket. Ebben beletartozik az is, hogy először meghatározzák, az Unióba szabálytalanul érkező migráns kiskorúnak szüksége van-e nemzetközi védelemre, és őt haladéktalanul a nemzeti gyermekvédelmi hatóságokhoz kell utalni, életkora és szükségletei szerint.

Ha kétség merül fel a személy valódi életkorával kapcsolatban, a személyt kiskorúként kell kezelni, amíg az életkor értékelésének eljárása mást nem állapít meg. Ilyen esetekben, és különösen, ha feltehető, hogy az adott személy kiskorú, a személyt a lehető leghamarabb a kiskorúak gondozásában illetékes hatóságokhoz kell utalni, többek között az életkor megállapítása céljából. Ha alapos okkal gyanítható, hogy a kiskorút jogellenesen vonták ki a felette szülői felügyeletet jogszerűen gyakorló személy gondozása alól, vagy ha gyanítható a gyermek bántalmazása, a lehető leghamarabb kapcsolatba kell lépni a nemzeti gyermekvédelmi hatóságokkal.

- 5.6.2. A határforgalom-ellenőrzés során, ha a kiskorút felnőtt kíséri, a határőrnek ellenőriznie kell, hogy a kiskorút kísérő személyek rendelkeznek-e szülői felügyeleti joggal, különösen akkor, ha a kiskorút csak egy felnőtt kíséri. Ez esetben a határőrnek minden szükséges intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy mindenképpen megakadályozza a kiskorú jogellenes elvitelét.

A gyermekek eltűnésének megelőzése érdekében a nyilvántartásba vételnek a lehető leggyorsabban meg kell történnie, különösen az okmányokkal nem rendelkező gyermekek esetében.

- 5.6.3. A kíséret nélkül utazó kiskorúak esetében – az úti okmányok és az igazoló okmányok alapos ellenőrzésével – a határőröknek azt kell biztosítaniuk, hogy a kiskorúak a szülői felügyeletet gyakorló személy(ek) akarata ellenére ne hagyassák el a tagállamok

területét. A kiskorú életkora szerinti érettséghez igazított, gyermekbarát nyelvezetet kell használni a kiskorúval való minden kapcsolatfelvételben, ennek része lehet tolmács vagy kulturális mediátor segítsége is, ha szükséges.

- 5.6.4. Ha kétség merül fel azt illetően, hogy az a kiskorú, aki uniós polgár vagy harmadik ország állampolgára és jogszerűen tartózkodik az EU-ban, átlépheti-e a határt kiutazáskor, fel kell venni a kapcsolatot a kiskorú állampolgársága vagy lakóhelye szerinti uniós vagy schengeni állam kiskorúakkal foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontjával.

Ha arra utaló információ érkezik be, hogy esetleg jogellenes elvitelről van szó, vagy ha felmerül az uniós polgárnak vagy harmadik ország EU területén jogszerűen tartózkodó állampolgárának minősülő kiskorú nem engedélyezett kiutazásának gyanúja, a határőrnek a következőket kell tennie:

- megtagadja a kiskorú kiléptetését; vagy
- ha nincs alapos oka annak, hogy a kiskorú kiléptetését megtagadja, de aggályok merülnek fel a szülői felügyeleti joggal kapcsolatban, beszerzi a kiskorút kísérő személlyel és az úti céllal kapcsolatos információt. Ezt az információt az alkalmazandó nemzeti joggal összhangban haladéktalanul továbbítani kell a kiskorú állampolgársága vagy lakóhelye szerinti uniós vagy schengeni állam kiskorúakkal foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontja részére.

A fent említett eljárással összefüggésben a kiskorúakkal foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontok feladatai a következőkre kell kiterjedjenek:

- adott esetben információ szolgáltatása a kiskorú és az őt kísérő személy személyazonosságáról (név, állampolgárság, születési idő) és a köztük fennálló kapcsolatáról;
- az aggodalomra okot adó kiskorúakkal foglalkozó más nemzeti ügynökségek figyelmeztetése, valamint tájékoztatásuk a kiskorúakra vonatkozó biztosítási intézkedésekről;
- tanácsadás és segítségnyújtás más uniós tagállamok vagy schengeni államok számára a nemzeti eljárásokról és az okmányokkal kapcsolatos követelményekről.

* *Jogalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)

* *Lásd:*

– [A kiskorúakról szóló konzultáció céljából megkereshető nemzeti kapcsolattartó pontok listája](#)

– [A határigazgatási kérdésekben megkereshető tagállami kapcsolattartó pontok listája](#)

– [VEGA kézikönyv: Gyermekek a repülőtéren: kockázatnak kitett gyermekek mozgásban: Iránymutatás határőrök számára](#)

5.7. **Olyan harmadik országbeli diákok, akik valamelyik uniós tagállamban vagy vízumkötelezettség alá nem tartozó harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel²³**

5.7.1. Azon diákoknak, akik vízumkötelezettség alá eső harmadik ország állampolgárai, de akik jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel egy uniós tagállamban és iskolai kirándulás keretében utaznak, nem kell vízummal rendelkezniük egy másik uniós tagállam területén való átutazáshoz vagy rövid idejű tartózkodáshoz, feltéve hogy az alábbi feltételek teljesülnek:

- (a) a diákokat az érintett iskola olyan tanára kíséri, aki rendelkezik érvényes úti okmánnyal és – amennyiben szükséges – vízummal;
- (b) a tanár be tudja mutatni az érintett iskola által kiadott [nyomtatványt](#), amely alapján a kiránduláson részt vevő valamennyi diák azonosítható, és amelyből a tervezett tartózkodás, illetve átutazás célja és körülményei egyértelműen kitűnnek;
- (c) a diákok a határátlépéshez érvényes okmánnyal rendelkeznek.

Ez utóbbi követelménytől – érvényes úti okmány megléte – azonban el kell tekinteni, amennyiben:

- a fent említett nyomtatvány újabb keletű fényképet tartalmaz azokról a diákokról, akik nem tudják magukat fényképes személyazonosító igazolvánnyal igazolni;

²³

Ez a szakasz nem alkalmazandó Norvégiára, Izlandra, Svájcra és Liechtensteinre.

- a diákok lakóhelye szerinti uniós tagállam illetékes hatósága megerősíti, hogy a diákok e tagállam területén lakóhellyel rendelkeznek, valamint joguk van oda visszatérni, és biztosítja a nyomtatvány ennek megfelelő hitelesítését (vagyis az illetékes nemzeti hatóság lebélyegzi);
- a diákok lakóhelye szerinti uniós tagállam értesítette a többi tagállamot arról a kéréséről, hogy saját jegyzékeit érvényes úti okmányként ismerjék el.

5.7.2. A fenti rendelkezések nem mentesítik sem a diákokat, sem pedig az őket kísérő tanár(oka)t az alól, hogy az általános szabályoknak megfelelően határforgalom-ellenőrzésnek vessék alá őket (az I. szakasz 1. pontja).

Az [I. szakasz 8. pontjával](#) összhangban indokolt esetben megtagadható e személyek beléptetése vagy átutazása.

5.7.3. A vízummentesség kiterjeszthető iskolai kiránduláson részt vevő olyan diákokra is, akik vízumkötelezettség alá eső harmadik ország állampolgárai, de e kötelezettség alól mentesülő harmadik országban rendelkeznek lakóhellyel (például olyan török állampolgárságú diákok, akik Montenegróban jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel).

* *Jogalap:*

- [94/795/IB: A Tanács határozata \(1994. november 30.\) a Tanács által az Európai Uniót létrehozó szerződés K.3. cikke \(2\) bekezdésének b\) pontja alapján elfogadott együttes fellépésről a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező, harmadik országbeli diákok utazási könnyítéseiről](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1806 rendelete \(2018. november 14.\) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról](#)

5.8. **Határt átlépő munkavállalók**

Azokat a határt átlépő munkavállalókat és a rendszeres határ menti utazók egyéb kategóriáit, akiket az azonos határátkelőhelyen történő gyakori határátlépés miatt a határőrök jól ismernek, és akikre vonatkozóan – kezdeti ellenőrzés alapján – a SIS-ben vagy valamely nemzeti adatállományban nem adtak ki figyelmeztető jelzést, csak szűrőpróbaszerű ellenőrzéseknek kell alávetni annak vizsgálatára, hogy rendelkeznek-e érvényes, a határátlépésre jogosító okmánnyal és teljesítik-e a szükséges beutazási

feltételeket. A szűrőpróbaszerű ellenőrzést az általában a harmadik országbeli állampolgárok, illetve a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek esetében alkalmazandó eljárásokkal összhangban kell elvégezni.

Ezeket a személyeket időről időre váratlanul, rendszertelen időközökben alapos ellenőrzésnek kell alávetni.

** Jögalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VII. melléklet\)](#)

5.9. ADS-turisták

Az Európai Közösség és a Kínai Népköztársaság állami idegenforgalmi hivatala között létrejött, a Kínai Népköztársaságból érkező turistacsoportok vízumairól és az ezzel összefüggő kérdésekről (jóváhagyott célország státus, ADS) szóló egyetértési megállapodás különös szabályokat tartalmaz a kínai állampolgárok azon turistacsoportjaira, akik Kínából az Unió területére utaznak.

Az ilyen, legalább öt személyből álló kínai utazási csoportokban résztvevőknek („ADS-turisták”) csoportként kell belépniük az Unió területére, és így is kell azt elhagyniuk. E turistáknak továbbá az Unió területén belül az előre megállapított utazási program szerint csoportként kell utazniuk.

Az ADS-turistákat főszabály szerint csoportvezetőnek kell kísérnie, akinek biztosítania kell, hogy az Unió területére csoportként lépjenek be, és így is hagyják el azt.

Az ADS-turistacsoportokat a rendes ellenőrzési eljárásoknak (az [I. szakasz](#) 1.2. pontja) kell alávetni. Az ellenőrzés kiterjedhet az ADS-státus vizsgálatára is, amelyet minden esetben fel kell tüntetni a vízumbélyegen. Az „ADS” megjegyzéssel ellátott vízumok mindig egyéni vízumok. A csoportvezetőt is alá kell vetni a rendes ellenőrzési eljárásnak, amely során meg kell vizsgálni csoportvezetői státusát is.

A határőr kérheti az ADS-státust és a csoportvezetői státust igazoló okmányok bemutatását is.

** Jögalap:*

– [A Tanács határozata \(2004. március 8.\) az Európai Közösség és a Kínai Népköztársaság állami idegenforgalmi hivatala között létrejött, a Kínai Népköztársaságból érkező](#)

5.10. Mentési szolgálatok, rendőrség, tűzoltóság és határőrség

A mentési szolgálatok, a rendőrség és a tűzoltóság veszélyhelyzetben eljáró tagjainak beutazására és kiutazására, valamint a határőrök szakmai feladataik ellátása során történő határátlépésére vonatkozó rendelkezéseket a nemzeti jogban kell meghatározni.

5.11. Nyílt tengeri munkavállalók

Nem lehet szisztematikus ellenőrzésnek alávetni azokat a nyílt tengeri munkavállalókat, akik rendszeresen visszatérnek a schengeni államok területére anélkül, hogy harmadik ország területén tartózkodtak volna. Mindazonáltal az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelését figyelembe kell venni a végrehajtandó ellenőrzések gyakoriságának meghatározásánál.

5.12. Vállalaton belül áthelyezett személyek

A 2014/66/EU irányelvvel létrehozott Unión belüli mobilitási rendszer autonóm szabályokat határoz meg, amelyek lehetővé teszik a vállalaton belül áthelyezett személyeknek szóló (ICT-)engedélyek, többek között a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni államok által kiadott ICT-engedélyek jogosultjai számára, hogy a mobilitásukat gyakorolják, és hogy az irányelv rendelkezéseinek hatálya alatt álló egy vagy több második uniós tagállamba (azaz Dánia, Írország és az Egyesült Királyság kivételével valamennyi uniós tagállamba) beutazzanak, ott tartózkodjanak és dolgozzanak.

Rövid távú mobilitás (az irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként bármely 180 napos időszakban legfeljebb 90 nap): az ICT-engedély jogosultjainak nem kell érvényes vízummal rendelkezniük, ha igazolják, hogy az irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállamba az irányelvben engedélyezett Unión belüli mobilitás keretében költöznek át. E bizonyítékokat a következő módon kell benyújtani:

- a) az irányelv hatálya alatt álló első uniós tagállam fogadó szervezete által az irányelv 21. cikkének (2) bekezdésével összhangban küldött értesítés másolata; vagy
- b) az irányelv hatálya alatt álló második tagállam fogadó szervezete által küldött levél, amely tartalmazza legalább az Unión belüli mobilitás időtartamára, valamint az irányelv

hatálya alatt álló második tagállambeli fogadó szervezet vagy fogadó szervezetek helyére vonatkozó adatokat.

Az irányelv hatálya alatt álló második tagállamban való összesített rövid távú tartózkodás megengedett leghosszabb tartama a vállalaton belüli mobilitási szabályok szerint meghaladhatja a 90 napot bármely 180 napos időszakban: lehetőség van uniós tagállamonként bármely 180 napos időszakon belüli, legfeljebb 90 napos, egymást követő rövid távú tartózkodásokra az irányelv hatálya alatt álló különböző uniós tagállamokban, és ezek a vállalaton belül áthelyezett személyek tartózkodása teljes maximális időtartamának (három év a vezetők és a szakértők, egy év a gyakornokok esetében) jelentős részét képezhetik, az egyes esetek körülményeinek függvényében. A rövid távú mobilitásra vonatkozó szabályok 2016. november 29-től közvetlenül alkalmazandók.

***Példa:**

Horvát ICT-engedéllyel rendelkező indiai vezető egy 180 napos időszakban 170 napos tartózkodásra jogosult (90 napos rövid távú mobilitás Olaszországban, majd 80 napos rövid távú mobilitás Németországban), anélkül, hogy megsértené a schengeni szabályokat.

Hosszú távú mobilitás (az irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként több, mint 90 nap): a hosszú távú mobilitás szabályai az irányelv hatálya alá tartozó adott második uniós tagállam által az irányelv átültetésekor hozott döntés szerint alakulnak (lásd az alábbi táblázatot). Az irányelv hatálya alá tartozó második uniós tagállam előírhat „mobile ICT” megjelöléssel ellátott tartózkodási engedélyt (kérelmezési eljárás), amelyet az irányelv hatálya alá tartozó e második uniós tagállamnak kell kiállítania, vagy választhatja a rövid távú mobilitás szabályainak alkalmazását. Az első esetben előírják a „mobile ICT” tartózkodási engedélyt; az utóbbi esetben a fenti szabályok alkalmazandók.

Összefoglalás – a rövid és a hosszú távú mobilitás tekintetében választott eljárások

(nincs eljárás/értesítés/kérelmezés; utolsó naprakésszé tétel: 2018.06.26.; a zárójelben szereplő információ arra utal, hogy a tagállam még nem küldött értesítést a teljes átültetésről)

	Rövid távú	Hosszú távú
--	------------	-------------

	mobilitás	mobilitás
BE	(értesítés)	(kérelmezés)
BG	nincs eljárás	kérelmezés
CZ	nincs eljárás	kérelmezés
DE	értesítés	kérelmezés
EE	értesítés	értesítés
EL	értesítés	értesítés
ES	értesítés	értesítés
FR	értesítés	kérelmezés
HR	nincs eljárás	kérelmezés
IT	nincs eljárás	kérelmezés
CY	értesítés	kérelmezés
LV	nincs eljárás	kérelmezés
LT	nincs eljárás	kérelmezés
LU	értesítés	kérelmezés
HU	értesítés	kérelmezés
MT	értesítés	kérelmezés
NL	értesítés	kérelmezés
AT	nincs eljárás	kérelmezés
PL	értesítés	kérelmezés
PT	nincs eljárás	kérelmezés
RO	értesítés	kérelmezés
SI	értesítés	kérelmezés
SK	értesítés	értesítés
FI	értesítés	kérelmezés
SE	nincs eljárás	kérelmezés

** Jögalap:*

– [Az Európai Parlament és a Tanács 2014/66/EU irányelve a harmadik országbeli állampolgárok vállalaton belüli áthelyezés keretében történő belépésének és tartózkodásának feltételeiről \(20–23. cikk\)](#)

5.13. **Kutatók és családtagjaik**

Az (EU) 2016/801 irányelvvel létrehozott Unión belüli mobilitási rendszer autonóm szabályokat határoz meg, amelyek lehetővé teszik az irányelv hatálya alá tartozó uniós tagállam által kiadott tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal, többek között a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni államok által kiadott tartózkodási engedéllyel és hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező kutatók és családtagjaik számára, hogy a mobilitásukat gyakorolják, és hogy az irányelv rendelkezéseinek hatálya alatt álló egy vagy több második uniós tagállamba (azaz Dánia, Írország és az Egyesült Királyság kivételével valamennyi uniós tagállamba) beutazzanak és ott tartózkodjanak.

Rövid távú mobilitás (az irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként bármely 360 napos időszakban 180 nap)

Kutatói engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező személyeknek nem kell a beutazási uniós tagállam által kiadott érvényes vízummal vagy tartózkodási engedéllyel rendelkezniük, ha igazolják, hogy az irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállamba az irányelvben engedélyezett Unión belüli mobilitás keretében költöznek át. E bizonyítékokat a következő módon kell benyújtani:

- a) az irányelv hatálya alatt álló első és második uniós tagállam illetékes hatóságainak az irányelv 28. cikkének (2) bekezdésével összhangban küldött értesítés másolata; vagy
- b) a kutató mobilitásának részleteit tartalmazó fogadási megállapodás másolata, vagy ha e megállapodás nem tartalmazza a mobilitás részleteit, az irányelv hatálya alá tartozó második tagállam kutatószervezete által küldött levél, amely legalább az Unión belüli mobilitás tartamát és a második tagállamban működő kutatószervezet helyét tartalmazza.

A kutató tartózkodási engedéllyel rendelkező családtagjainak szintén nem kell a beutazási uniós tagállam által kiadott érvényes vízummal vagy tartózkodási engedéllyel rendelkezniük, ha igazolják, hogy az irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállamba az

irányelvben engedélyezett Unión belüli mobilitás keretében átköltöző kutatót kísérik. Ez a bizonyíték az irányelv hatálya alá tartozó első uniós tagállam által kiadott érvényes tartózkodási engedély, valamint vagy

a) az irányelv hatálya alatt álló első és második uniós tagállam illetékes hatóságainak az irányelv 30. cikkének (2) bekezdésével összhangban küldött értesítés másolata; vagy

b) annak igazolása, hogy a kutatót kísérik.

A kutatók és a családtagjaik egy, az irányelv hatálya alá tartozó második uniós tagállamban bármely 360 napos időszakban legfeljebb 180 napig tartózkodhatnak. Lehetőség van az irányelv hatálya alá tartozó uniós tagállamonként bármely 360 napos időszakon belüli, legfeljebb 180 napos, egymást követő rövid távú tartózkodásokra az irányelv hatálya alatt álló különböző uniós tagállamokban, és ezek a kutató és családtagjai tartózkodása teljes időtartamának jelentős részét képezhetik az egyes esetek körülményeinek függvényében. A rövid távú mobilitásra vonatkozó szabályok 2018. május 24-től közvetlenül alkalmazandók.

***Példa:**

Bolgár tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező nigériai kutató 250 napos tartózkodásra jogosult (150 napos rövid távú mobilitás Olaszországban, majd 100 napos rövid távú mobilitás Németországban), anélkül, hogy megsértené a schengeni szabályokat.

Hosszú távú mobilitás (az irányelv hatálya alatt álló uniós tagállamonként több, mint 180 nap): a hosszú távú mobilitás szabályai az irányelv hatálya alá tartozó megfelelő második uniós tagállam által az irányelv átültetésekor hozott döntés szerint alakulnak (lásd az alábbi táblázatot). Az irányelv hatálya alá tartozó második uniós tagállam előírhat „kutatói mobilitás” megjegyzéssel ellátott tartózkodási engedélyt vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumot (kérelmezési eljárás), amelyet az irányelv hatálya alá tartozó e második uniós tagállamnak kell kiállítania, vagy választhatja a rövid távú mobilitás szabályainak alkalmazását. Az első esetben előírják a „kutatói mobilitás” megjegyzéssel ellátott tartózkodási engedélyt vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumot; az utóbbi esetben a fenti szabályok alkalmazandók. A családtagokra alkalmazandó eljárás azonos a kutatókra alkalmazottal.

Összefoglalás – a rövid és a hosszú távú mobilitás tekintetében választott eljárások

(nincs eljárás/értesítés/kérelmezés; utolsó naprakésszé tétel: 2019.07.04. – a zárójelben szereplő információ arra utal, hogy a tagállam még nem küldött értesítést a teljes átültetésről)

	Rövid távú mobilitás	Hosszú távú mobilitás
BE	(értesítés)	(kérelmezés)
BG		
CZ	(nincs eljárás)	(nincs eljárás)
DE	értesítés	kérelmezés
EE	értesítés	értesítés
EL	(értesítés)	(értesítés)
ES	értesítés	értesítés
FR	(értesítés)	(értesítés)
HR	értesítés	kérelmezés
IT	értesítés	kérelmezés
CY	értesítés	kérelmezés
LV	nincs eljárás	kérelmezés
LT	nincs eljárás	kérelmezés
LU	értesítés	kérelmezés
HU	értesítés	kérelmezés
MT	értesítés	kérelmezés
NL	értesítés	kérelmezés
AT	nincs eljárás	kérelmezés
PL	értesítés	kérelmezés
PT	nincs eljárás	kérelmezés

RO	értesítés	kérelmezés
SI	(értesítés)	(kérelmezés)
SK	értesítés	értesítés
FI	értesítés	értesítés
SE		

* *Jogalap:*

– [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/801 irányelve \(2016. május 11.\) a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcseraprogramok vagy oktatási projektek és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről \(átdolgozás\) \(27., 28., 29., 30. és 32. cikk\)](#)

5.14. **Hallgatók**

Az (EU) 2016/801 irányelvvel létrehozott Unión belüli mobilitási rendszer autonóm szabályokat határoz meg, amelyek lehetővé teszik az irányelv hatálya alá tartozó uniós tagállam által kiadott hallgatói tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal, többek között a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni államok által kiadott tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező személyek számára, akik mobilitási intézkedéseket magukban foglaló uniós vagy multilaterális programban vesznek részt, vagy akik két vagy több felsőoktatási intézmény közötti megállapodás hatálya alá tartoznak, hogy a mobilitásukat gyakorolják, és hogy az irányelv rendelkezéseinek hatálya alatt álló egy vagy több második uniós tagállamba (azaz Dánia, Írország és az Egyesült Királyság kivételével valamennyi uniós tagállamba) beutazzanak és ott tartózkodjanak és tanuljanak az irányelv hatálya alá tartozó uniós tagállamonként legfeljebb 360 napig.

Konkrét programra vagy megállapodásra hivatkozó hallgatói tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező személyeknek nem kell a beutazási uniós tagállam érvényes vízumával vagy tartózkodási engedélyével rendelkezniük, ha igazolják, hogy az irányelv hatálya alatt álló második uniós tagállamba az

irányelvben engedélyezett Unión belüli mobilitás keretében költöznek át. E bizonyítékokat a következő módon kell benyújtani:

- a) az irányelv hatálya alatt álló első és második uniós tagállam illetékes hatóságának az irányelv 31. cikkének (2) bekezdésével összhangban küldött értesítés másolata; vagy
- b) igazolás arról, hogy a hallgató tanulmányainak egy részét mobilitási intézkedéseket is magában foglaló uniós vagy multilaterális program, vagy két vagy több felsőoktatási intézmény közötti megállapodás keretében végzi az irányelv hatálya alá tartozó második tagállamban.

Lehetőség van az irányelv hatálya alá tartozó uniós tagállamonként legfeljebb 360 napos, egymást követő tartózkodásokra az irányelv hatálya alatt álló különböző uniós tagállamokban, és ezek a hallgató tartózkodása teljes maximális időtartamának jelentős részét képezhetik az egyes esetek körülményeinek függvényében. A hallgatói mobilitásra vonatkozó szabályok 2018. május 24-től közvetlenül alkalmazandók.

***Példa:**

Romániai hallgatói tartózkodási engedéllyel rendelkező, és az Erasmus+ programban egy német egyetemen részt vevő amerikai hallgató legfeljebb 360 napig tartózkodhat Németországban, anélkül, hogy a schengeni szabályokat megsértené.

Összefoglalás – a hallgatói mobilitás tekintetében választott eljárás

(nincs eljárás/értesítés; utolsó naprakésszé tétel: 2019.07.04. – a zárójelben szereplő információ arra utal, hogy a tagállam még nem küldött értesítést a teljes áttétetről)

	Hallgatói mobilitás
BE	(értesítés)
BG	
CZ	(nincs eljárás)
DE	értesítés
EE	nincs eljárás
EL	(értesítés)

ES	értesítés
FR	(értesítés)
HR	értesítés
IT	értesítés
CY	értesítés
LV	nincs eljárás
LT	nincs eljárás
LU	értesítés
HU	értesítés
MT	értesítés
NL	értesítés
AT	nincs eljárás
PL	értesítés
PT	értesítés
RO	értesítés
SI	(értesítés)
SK	értesítés
FI	értesítés
SE	

* *Jogalap:*

– [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/801 irányelve \(2016. május 11.\) a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcseraprogramok vagy oktatási projektek és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről \(átdolgozás\) \(27., 31., és 32. cikk\)](#)

6. AZ ÚTI OKMÁNYOK BÉLYEGZÉSE

6.1. Minden harmadik országbeli állampolgár úti okmányait mind a beléptetéskor, mind pedig a kiléptetéskor szisztematikusan bélyegezni kell. A bélyegzőlenyomat nem bizonyítja, hogy alapos ellenőrzést végeztek; a bélyegzőlenyomat alapján csak a határátlépés ideje és helye állapítható meg bizonyossággal. A bélyegzés arra is szolgál, hogy a schengeni területre történő beutazáskor és az onnan való kiutazáskor végzett ellenőrzések során meg lehessen állapítani, hogy betartották-e a harmadik országbeli állampolgárok esetében a belső határellenőrzés nélküli térségben vagy külön-külön Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia területén engedélyezett tartózkodás maximális időtartamát, vagyis a bármely 180 napos időszakban a 90 napot.

6.2. **Beléptetéskor vagy kiléptetéskor nem kell bélyegzőlenyomattal ellátni a következő okmányokat:**

- a) az uniós tagállamok, Norvégia, Izland, Liechtenstein és Svájc állampolgárainak úti okmányai;
- b) államfők, valamint magas rangú személyek úti okmányai, akiknek az érkezését hivatalosan, diplomáciai úton előre bejelentették;
- c) légijármű-vezetői szakszolgálati engedélyek és a légiutas-kísérői szakszolgálati engedélyek;
- d) a valamely schengeni államban a hajójukkal felkeresett kikötő területén tartózkodó tengerészek úti okmányai, kizárólag amíg hajójuk a kikötőben tartózkodik;
- e) a körutazást végző hajók azon személyzetének és utasainak úti okmányai, akikre a [IV. szakasz 2. pontja](#) szerint nem vonatkozik a határforgalom-ellenőrzés;
- f) Andorra, Monaco és San Marino állampolgárainak határátlépésre jogosító okmányai;
- g) kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok okmányai ([a II. szakasz 3. pontja](#));
- h) a nemzetközi személyszállító és tehervonatok személyzetének úti okmányai;
- i) harmadik országok azon állampolgárainak úti okmányai, akik bemutatják a 2004/38/EK irányelv által előírt tartózkodási kártyát.

Szintén le kell bélyegezni az uniós polgárok/EGT- és svájci állampolgárok azon családtagjainak úti okmányait, akik harmadik országbeli állampolgárok, kivéve, ha a 2004/38/EK irányelvvel összhangban kiadott, a Schengeni határellenőrzési kódex 39. cikkének megfelelően benyújtott, vagy egyébként az uniós polgár családtagja vagy EGT-/svájci állampolgár családtagja megjegyzést egyértelműen feltüntető tartózkodási kártyát mutatnak be.

***Példák:**

- 1) Német állampolgár ukrán házastársa, aki holland tartózkodási kártyával rendelkezik (amely feltünteti, hogy az érintett egy uniós polgár családtagja), és a szabad mozgás jogát gyakorolva a német állampolgár kíséretében utazik vagy házastársához később csatlakozik: e személy úti okmányát **nem kell** lebélyegezni.
- 2) Olasz állampolgár moldáv házastársa, aki ír tartózkodási kártyával rendelkezik (amely feltünteti, hogy az érintett egy uniós polgár családtagja), és aki az uniós polgár kíséretében utazik: e személy úti okmányát **nem kell** lebélyegezni.
- 3) Francia állampolgár indiai állampolgárságú házastársa, aki schengeni vízummal rendelkezik de tartózkodási kártyával (még) nem, és a francia állampolgárhoz Németországban csatlakozik: ez esetben e személy úti okmányát le **kell** bélyegezni²⁴.

- 6.3. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár kéri, és a be- vagy kiléptetőbélyegző alkalmazása az érintettnek súlyos hátrányt okozna, a bélyegzőlenyomatot kivételesen külön lapra lehet elhelyezni. Ezt a lapot a harmadik országbeli állampolgárnak át kell adni.
- 6.4. Előfordulhat az is, hogy a harmadik országbeli állampolgárt határátlépésre jogosító okmányba nem lehet több bélyegzőlenyomatot elhelyezni, mivel már nem tartalmaz több üres lapot. Ez esetben a harmadik országbeli állampolgár számára javasolni kell új útlevel kérelmezését, hogy útlevelébe a jövőben is el lehessen helyezni a bélyegzőlenyomatokat.

²⁴

Meg kell jegyezni, hogy a bélyegzés pontos kötelezettségével kapcsolatos értelmezést a bizottsági szolgálatok jelenleg vizsgálják.

Kivételesen azonban – és különösen rendszeres határ menti utazók esetében – további bélyegzőlenyomatok külön lapra is elhelyezhetők. Ezt a lapot a harmadik országbeli állampolgárnak át kell adni.

Az a körülmény, hogy az útlevél nem tartalmaz üres lapokat, önmagában semmi esetre sem érvényes és elegendő indok az adott személy beléptetésének megtagadására (lásd az [I. szakasz 8. pontját](#) a megtagadás okairól).

*** Ajánlott gyakorlat:**

A 6.4. és a 6.5. pontban említett lapnak tartalmaznia kell legalább az alábbi adatokat:

- a határátkelőhely neve és helye,
- a kiállítás időpontja;
- az úti okmány birtokosának neve;
- az úti okmány száma;
- a határátkelőhely bélyegzője és hivatalos pecsétje;
- a határőr neve és aláírása.

- 6.5. A vízumkötelezettség alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok be- és kiléptetésekor a bélyegzőlenyomatot főszabályként a vízummal szemben lévő oldalon kell elhelyezni. Ha több bélyegzőlenyomat elhelyezése szükséges (például többszöri beutazásra jogosító vízum esetében), úgy azokat a vízummal szemben lévő oldalon kell elhelyezni. Ha ez az oldal nem használható, a bélyegzőlenyomatot közvetlenül a következő oldalon kell elhelyezni. A géppel olvasható sávot nem kell lebélyegezni, továbbá nem lehet bélyegzőlenyomatokat elhelyezni a személyes adatokat vagy eredeti hivatalos megjegyzéseket tartalmazó oldalakra.

*** Ajánlott gyakorlat:**

- a bélyegzőlenyomatokat lehetőség szerint időrendben kell elhelyezni, hogy könnyebb legyen megtalálni azt az időpontot, amikor az adott személy a határt utoljára átlépte;
- a kiléptetőbélyegző-lenyomatot a beléptetőbélyegző-lenyomathoz közel kell elhelyezni;
- a bélyegzőlenyomatot a könnyebb olvashatóság érdekében vízszintesen kell elhelyezni;

– már meglévő bélyegzőlenyomatokra – ideértve a más országok által elhelyezetteket is – nem szabad bélyegzőlenyomatot elhelyezni.

- 6.6. A be- és kiutazás bizonyítása céljából különböző formájú bélyegzőlenyomatokat alkalmaznak (négyszögletes a beutazás, négyszögletes lekerekített sarokkal a kiutazás esetében). Ezek a bélyegzőlenyomatok tartalmazzák az adott ország betűjelzését, a határátkelőhely nevét, az időpontot, az ellenőrzési számot, valamint a be- és kiutazás típusát (szárazföldi, légi vagy tengeri) jelölő piktogramot.

A be- és kiléptetőbélyegző-lenyomatokkal kapcsolatos kérdésekre választ adnak az egyes schengeni államok által e célra felállított [kapcsolattartó pontok](#), amelyek dokumentációkat is rendelkezésre bocsátanak a hamis, hamisított, elveszett vagy nem megfelelően elhelyezett bélyegzőkkel kapcsolatban.

- 6.7. Mindegyik határátkelőhelynek nyilvántartást kell vezetnie az ellenőrzéseket végző határőröknek átadott, valamint általuk visszaszolgáltató be- és kiléptetőbélyegzőkről. E nyilvántartás tartalmazza az egyes bélyegzők hivatkozási számát is, amelyre összehasonlítás céljából később szükség lehet.

Amikor a bélyegzőket nem használják, el kell zárni őket, és csak a felhatalmazott határőrök férhetnek hozzájuk.

- 6.8. A bélyegzők biztonsági kódját egy hónapot meg nem haladó rendszeres időközönként meg kell változtatni.
- 6.9. Amennyiben kiutazáskor kiderül, hogy a harmadik országbeli állampolgár úti okmánya nem tartalmaz beléptetőbélyegző-lenyomatot, a határőr vélelmezheti, hogy az úti okmány birtokosa jogellenesen lépett a schengeni vívmányokat még nem teljeskörűen alkalmazó schengeni államok területére és/vagy túllépte a tartózkodás maximális időtartamát. Ez esetben a nemzeti jog alapján szankció szabható ki.

** Jögalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(11. cikk, IV. melléklet\)](#)

A [COM\(2009\) 313 végleges bizottsági közleménnyel](#) együttesen értelmezett [2004/38/EK irányelv \(5. cikk\)](#);

– [Schengeni Egyezmény \(21. cikk\)](#).

– [A beléptető- és kiléptetőbélyegzők biztonsági kódjairól szóló információcseréért felelős kapcsolattartó pontok jegyzéke](#)

7. AZ ELLENŐRZÉSEK KÖNNYÍTÉSE

- 7.1. A külső határokon, illetve az olyan belső határokon végzett határforgalom-ellenőrzés, ahol az ellenőrzést még nem szüntették meg, rendkívüli és előre nem látott körülmények esetén könnyíthető. Ilyen rendkívüli és előre nem látott körülmények az olyan előre nem látható események, amelyek a forgalom olyan mértékű megnövekedéséhez vezetnek, hogy annak következtében a határátkelőhelyeken a várakozási idő túl hosszúvá válik, és már valamennyi személyzeti, létesítménybeli és szervezeti erőforrást kimerítettek. Erről lehet szó például, ha árvíz vagy egyéb súlyos természeti csapás akadályozza a határátlépést más határátkelőhelyeken, így több határátkelőhely forgalmát egyetlen határátkelőhely felé irányítják.
- 7.2. Amennyiben a határforgalom-ellenőrzés könnyítésére kerül sor, a belépő forgalom ellenőrzésének alapvetően elsőbbséget kell adni a kilépő forgalom ellenőrzésével szemben. Az ellenőrzések könnyítésére irányuló döntést a határátkelőhely parancsnokának kell meghoznia. Az ellenőrzések könnyítését csak ideiglenes jelleggel lehet elrendelni, az elrendelést megalapozó körülményekhez kell igazítani, és fokozatosan kell bevezetni.
- 7.3. A határőrnek a harmadik országbeli állampolgárok úti okmányait a határforgalom-ellenőrzés könnyítése esetén is mind beléptetéskor, mind kiléptetéskor – [az I. szakasz 6. pontjának](#) megfelelően – le kell bélyegeznie, és legalább a harmadik országbeli állampolgár személyazonosságának megállapítását magában foglaló ellenőrzést el kell végeznie.

** Jögalap:*

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(9. cikk\)](#)

8. A BELÉPTETÉS MEGTAGADÁSA

- 8.1. Meg kell tagadni harmadik országbeli állampolgárok beléptetését az alábbi esetekben:

- a) nem rendelkeznek érvényes úti okmánnyal;
- b) hamis (hamisított) úti okmánnyal rendelkeznek;
- c) nem rendelkeznek valamely schengeni állam által kiadott érvényes vízummal, amennyiben ez szükséges, vagy tartózkodási engedéllyel, vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal²⁵;
- d) hamis (hamisított) vízummal vagy tartózkodási engedéllyel rendelkeznek;
- e) nem rendelkeznek megfelelő dokumentumokkal a tartózkodás céljának és feltételeinek igazolására;
- f) bármely 180 napos időszakban (azaz a tartózkodás minden egyes napját megelőző 180 napos időszakban) már 90 napot tartózkodtak a belső határellenőrzés nélküli térség, illetve Bulgária, Horvátország, Ciprus vagy Románia területén;
- g) nem rendelkeznek elegendő, a tartózkodás időtartamának és céljának megfelelő, illetve a származási vagy tranzitországba való visszatéréshez elegendő anyagi fedezettel;
- h) olyan személyek, akikre vonatkozóan beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést adtak ki a SIS-ben²⁶ vagy a nemzeti adatbázisokban;
- i) egy vagy több schengeni állam közrendjét, belső biztonságát, közegészségügyét vagy nemzetközi kapcsolatait fenyegető személyek.

***Példák:**

1) Nigériai kerékpáros csoport Ukrajnába utazik, és elmondásuk szerint egy ott szervezett kerékpárversenyen kívánnak részt venni. Varsó (PL) repülőterére érkeznek, és azt állítják, hogy busszal utaznak tovább Ukrajnába. Az ellenőrzési ponton való ellenőrzés során kiderül, hogy noha rendelkeznek a Lengyelországon való átutazáshoz szükséges érvényes vízummal, nem

²⁵ Bulgária, Horvátország, Ciprus vagy Románia által kiadott tartózkodási engedélyek vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumok nem érvényesek a belső határellenőrzés nélküli térségbe való beutazás szempontjából.

²⁶ A bolgár, horvát és román határőrök nem kötelesek megtagadni olyan harmadik országbeli állampolgárok beléptetését, akik tekintetében beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést adtak ki a SIS-ben.

rendelkeznek érvényes vízummal az Ukrajnába való belépéshez. Elkülönített helyen sor kerül a részletesebb kikérdezésükre, amely során bemutatnak egy, a versenyen való részvételüket megerősítő dokumentumot, és azt állítják, hogy az ukrán határon nem jelent majd problémát a vízum megszerzése. A kerékpárosok azonban nem rendelkeznek a versenyhez szükséges kerékpárokkal, és nem is tudnak meggyőző magyarázatot adni arra vonatkozóan, hol és hogyan szerzik be azokat Ukrajnában. Az ukrán határőrökkel folytatott konzultációt követően és figyelemmel negatív véleményükre, amely szerint ilyen esetben a határon vízum kiadása nem lehetséges, a beléptetést megtagadó döntést kell hozni.

2) Moldovai állampolgár érkezik autóval a magyar/ukrán határra, és állítása szerint Németországba kíván utazni turistaként. Az ellenőrzési ponton való ellenőrzés során kiderül, hogy az utas nem tud olyan dokumentumokat (szobafoglalás, meghívólevél stb.) bemutatni, amelyek igazolnák, hol tartózkodik majd Németországban, és nem tudja bizonyítani azt sem, hogy a tartózkodáshoz és a visszatéréshez elegendő anyagi fedezettel rendelkezik. Ilyen esetben a beléptetést megtagadó döntést kell hozni.

3) Tunéziai állampolgár érkezik Schiphol (NL) repülőtérre. Utazásának célja, hogy Brüsszelben (BE) élő rokonait (testvéreit) meglátogassa. Rendelkezik érvényes schengeni vízummal, menettérti jeggyel és a Belgiumban lakó meghívóitól származó meghívólevéllel/kötelezettségvállalási nyilatkozattal. E levelet azonban az illetékes belga hatóságok nem hitelesítették (ahogyan ezt a belga jog megköveteli). Ilyen esetben a beléptetés engedélyezésére vagy megtagadására vonatkozó döntés meghozatala előtt további ellenőrzéseket kell lefolytatni, vagyis: meg kell vizsgálni az útlevelet, hogy az adott személy már korábban is kapott-e schengeni vízumot és azt jogszerűen használta-e; össze kell hasonlítani a korábbi be- és kiléptetőbélyegző-lenyomatokat annak megállapítása érdekében, hogy az adott személy korábban nem lépte-e túl a belső határellenőrzés nélküli térségben való tartózkodás engedélyezett időtartamát; fel kell venni a kapcsolatot az illetékes belga hatóságokkal annak érdekében, hogy folytassák le a meghívó

személyekkel kapcsolatos szükséges ellenőrzést. E vizsgálatok célja az adott személy jóhiszeműségének ellenőrzése; döntés csak e vizsgálatok eredménye alapján hozható.

4) Sanghajból repülőgép érkezik Helsinki-Vantaa (FI) repülőtérre. A WHO szerint (SARS veszélye miatt) nemzetközi horderejű közegészségügyi szükséghelyzet áll fenn, amely a Kínából érkező utasokkal szemben szigorú óvintézkedéseket követel. Valamennyi utasnak utasazonosító kártyát kell kitöltenie, amely tartalmazza többek között a repülőgépen elfoglalt ülés számát és elérhetőségeiket arra az esetre, ha később fel kellene venni velük a kapcsolatot. A terminálban valamennyi utasnak át kell haladnia az orvosi eszközökkel felszerelt, kifejezetten erre a célra szolgáló folyosón. Néhány kínai és uniós állampolgáron SARS-tünetek figyelhetők meg, és e személyek még fertőzőek. Az orvosokkal folytatott konzultációt követően a kínai állampolgárok beléptetését megtagadják, az uniós polgárokat pedig haladéktalanul kórházba szállítják a betegség elterjedésének komoly veszélye miatt. A repülőgépen lévő többi utassal az utasazonosító kártyán olvasható adatok segítségével felveszik a kapcsolatot, és kérik őket, hogy haladéktalanul forduljanak orvoshoz. Mindez nem zárja ki alternatív intézkedések, mint például karantén elrendelésének lehetőségét, amennyiben ez közegészségügyi okok miatt megfelelő és indokolt.

5) Labdarúgó szurkolócsapat érkezik Ukrajnából a lengyel-ukrán határra. Busszal utaznak. A határforgalom-ellenőrzés során kiderül, hogy olyan veszélyes eszközökkel – mint például baseballütők, nunchakuk, kések és egyéb tárgyak – rendelkeznek, amelyekkel más emberek megsebesíthetők. Ez esetben a beléptetést a közrendre hivatkozva meg kell tagadni, kivéve, ha az utasok beleegyeznek abba, hogy a veszélyes eszközöket a lengyel határ átlépése előtt átadják.

6) Fiatalokból álló marokkói turistacsoport érkezik Tangerből komppal Alicante (ES) kikötőjébe. Az útiterv szerint a csoport két spanyolországi várost (Barcelona és Madrid) és több francia várost is megtekint. Marokkóba repülővel indulnak vissza a párizsi Charles de Gaulle repülőtérre;

rendelkeznek a visszaútra érvényes jegyekkel. A határforgalom-ellenőrzés során kiderül, hogy egyiküknek nincs érvényes schengeni vízum, és azt állítja, hogy időhiány miatt nem tudta a vízumot beszerezni. Az utazás célja egyértelmű, és az utasok elegendő anyagi fedezettel rendelkeznek. A kérdéses személy azonban nem tudja bizonyítani, hogy nem tudott időben vízumot kérelmezni, sem pedig azt, hogy előre nem látható vagy kényszerítő okok miatt kell beutaznia. Amennyiben humanitárius okok és/vagy nemzetközi kötelezettségek nem állnak fenn, ilyen esetben a vízummal nem rendelkező személy beléptetését meg kell tagadni.

7) Autóval érkező orosz család kívánja átlépni az észti határt. Úgy tűnik azonban, hogy a járműnek komoly műszaki problémája van (azaz nem működnek a fékek), ami más személyekre veszélyt jelenthet. E körülmények között az érintett személyek ezzel az autóval nem léphetik át a határt mindaddig, amíg a hibát el nem hárították. Ha azonban a többi beutazási feltétel teljesül, lehetővé kell tenni számukra a felségterületre való beutazást gyalog vagy más eszközzel.

8) Egy szomáliai magánútlevéllel és egy, a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó másik schengeni állam által kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkező szomáliai állampolgár be kíván lépni Csehország területére, hogy azon átutazva jusson el az említett másik schengeni államba. A személyre vonatkozóan nem rendeltek el beutazási tilalmat a nemzeti adatbázisokban. Csehország nem ismeri el a szomáliai magánútleveleket. A Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikkének (1) bekezdésében megfogalmazott beutazási feltételek között szerepel a külső határ átlépésére feljogosító érvényes úti okmány. E beutazási feltételek között azonban nincs hivatalos hierarchia; a Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikkének (5) bekezdésében szereplő kivételek a Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikkének (1) bekezdésében meghatározott bármely feltételre vonatkoznak. Ez azt jelenti, hogy a Schengeni határellenőrzési kódex 6. cikkének (1) bekezdésben foglalt feltételeket nem teljesítő, de tartózkodási engedéllyel vagy hosszú idejű tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező harmadik

országbeli állampolgároknak engedélyt kell adni arra, hogy átutazás céljából belépjenek a többi tagállam területére annak érdekében, hogy eljussanak annak a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államnak a területére, amely a tartózkodási engedélyt vagy a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumot kiadta, kivéve, ha beutazási vagy átutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt állnak azon tagállam nemzeti adatbázisában, amelynek külső határát át kívánják lépni. Ami a szomáliai állampolgárt illeti, Csehország engedélyezi az adott személy számára, hogy Csehországba átutazási céllal belépjen, és így eljusson a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó azon schengeni állam területére, amely a tartózkodási engedélyt kiadta.

8.2. A tagállamok nem tagadják meg a harmadik országbeli állampolgár beléptetését, és lehetővé teszik a területükre való beutazást az alábbi esetekben:

- a) humanitárius okból, nemzeti érdekből vagy nemzetközi kötelezettségek következtében;
- b) ha a vízummal nem rendelkező személy teljesíti a határon történő vízumkiadáshoz szükséges feltételeket ([az I. szakasz 9. pontja](#));
- c) pusztán azért, mert az adott személy egy másik tagállam által kiadott, többszöri beutazásra jogosító vízummal rendelkezik;
- d) pusztán azért, mert az adott személy többszöri beutazásra jogosító vízummal rendelkezik, de ettől eltérő céllal utazik, ami feltüntethető a vízumbélyeg „megjegyzés” rovatában. Az egyes tagállamok által alkalmazott nemzeti megjegyzések kapcsolódhatnak ahhoz az (elsődleges) célhoz, amelyre a vízumot kérték. A vízumbélyegen feltüntetett e bejegyzés nem akadályozza meg a birtokost abban, hogy az érvényes többszöri beutazásra jogosító vízumot más célú utazásokra használja (lásd az I. szakasz 8.6. pontját is);
- e) ha az adott személy a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó valamely schengeni állam által kiadott tartózkodási engedéllyel vagy hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkezik, de nem teljesíti a Schengeni

határellenőrzési kódex 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeket, a személy számára megengedik, hogy a többi schengeni állam területére átutazási célból belépjen és így elérje annak a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államnak a területét, amely a tartózkodási engedélyt vagy a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumot kiadta. Az átutazás azonban megtagadható, ha e személyre azon schengeni állam nemzeti adatbázisában, amelynek külső határát át kívánja lépni, beutazási vagy átutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést adtak ki. Abban az esetben, ha a tartózkodási engedély jogosultjára beutazási vagy átutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést adtak ki, haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot a nemzeti SIRENE-irodával, hogy megindítsák a SIRENE-kézikönyv 4.5.1. pontja szerinti konzultációs eljárást.

*** Jögalap:**

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(1., 4., 6., 8. és 14. cikk, V. melléklet\)](#)
- [Unió Vízumkódex 32., 35. cikk és VI. melléklet\)](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 565/2014/EU határozata \(2014. május 15.\) a személyek külső határokon történő, egyes okmányoknak a Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia által a területükön történő átutazás és a bármely 180 napos időszakban 90 napot nem meghaladó tervezett tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumaikkal egyenértékűként való egyoldalú elismerésén alapuló, ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről, valamint a 895/2006/EK és az 582/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről](#)
- [Nemzeti bejegyzések a vízumkérdés „megjegyzések” szakaszában](#)

- 8.3. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek beléptetése csak közrendi vagy közbiztonsági okokból tagadható meg a 2004/38/EK irányelvben említettek szerint, vagyis ha személyes magatartásuk valós, közvetlen és kellően komoly veszélyt jelent a társadalom valamely alapvető érdekére.

- 8.3.1. Következésképpen még a SIS-be bevitt figyelmeztető jelzés sem tekinthető önmagában elegendő oknak arra, hogy e személyek beléptetését automatikusan megtagadják; ilyen esetben a határőrnek mindig alaposan meg kell vizsgálnia és a fenti elvek fényében kell értékelnie a helyzetet.

Amennyiben valamely másik schengeni állam vitt be figyelmeztető jelzést, a határőrnek a SIRENE-irodák hálózatán keresztül vagy bármely más rendelkezésre álló eszközzel azonnal kapcsolatba kell lépnie azon schengeni állam illetékes hatóságaival, amelyik a figyelmeztető jelzést bevitte. Utóbbinak mindenekelőtt meg kell vizsgálnia a figyelmeztető jelzés bevitelének okát/okait, valamint azt, hogy ezen okok még fennállnak-e. Ezen információkat haladéktalanul továbbítani kell a megkereső schengeni állam hatóságainak.

A közölt információk birtokában az illetékes hatóság a fent ismertetett kritériumok alapján értékeli a helyzetet. A határőr mindezek alapján engedélyezi vagy megtagadja a kérdéses személy beléptetését.

Amennyiben az információk megszerzése észszerű határidőn belül nem lehetséges, a kérdéses személy beutazását engedélyezni kell. Ez esetben a határőrök és egyéb illetékes nemzeti hatóságok a személy beutazását követően elvégezhetik a szükséges ellenőrzéseket, majd adott esetben megtehetik a megfelelő intézkedéseket.

A fent említettek nem érintik a SIS-be bevitt figyelmeztető jelzés következtében meghozandó egyéb intézkedéseket, mint például az adott személy letartóztatása, védekezési intézkedések meghozatala, lopott és elveszett dokumentumokra vonatkozó tájékoztató stb. Amennyiben az ilyen lekérdezés SIS figyelmeztető jelzést ad ki az okmány lefoglalásának szükségességéről, a szóban forgó okmányt azonnal le kell foglalni és haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot a SIRENE-irodával további tájékoztatásért.

** Jogalap/Ítélezési gyakorlat:*

– [A 2004/38/EK irányelv \(27–33. cikk\)](#)

– [Az Európai Parlament és a Tanács 1082/2013/EU határozata \(2013. október 22.\) a határokon áttérjedő súlyos egészségügyi veszélyekről és a 2119/98/EK határozat hatályon kívül helyezéséről \(EGT-vonatkozású szöveg\)](#)

- [Az Európai Parlament és a Tanács 851/2004/EK rendelete \(2004. április 21.\) az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ létrehozásáról](#)
- [A Bíróság 1980. július 3-i ítélete, Regina kontra Stanislaus Pieck, C-157/79.](#)
- [A Bíróság 2006. január 31-i ítélete, Bizottság kontra Spanyolország, C-503/03](#)

8.3.2. Ha a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személy nem rendelkezik a szükséges úti okmányokkal, vagy ha szükséges, az előírt vízumokkal, az érintett schengeni államnak a visszairányítást megelőzően minden észszerű lehetőséget biztosítania kell számára ahhoz, hogy a szükséges okmányokat észszerű határidőn belül beszerezze vagy megküldesse, illetve hogy más eszközökkel igazolja, hogy rendelkezik a szabad mozgás uniós jogával.

*** Jogonalap/Ítélezési gyakorlat:**

A [COM\(2009\) 313 végleges bizottsági közleménnyel](#) együttesen értelmezett [2004/38/EK irányelv \(5. és 27–33. cikk\)](#)

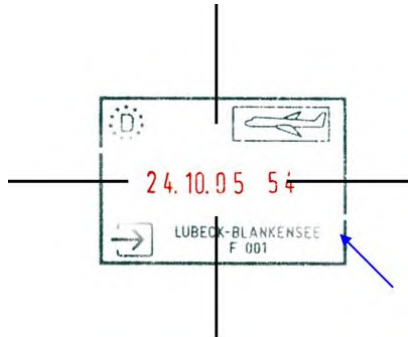
- [A Bíróság 2002. július 25-i ítélete, MRAX kontra Belgium, C-459/99](#)
- [A Bíróság 2005. február 17-i ítélete, Salah Oulane kontra Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, C-215/03](#)

8.4. Harmadik országbeli állampolgár beléptetésének megtagadásakor az ellenőrzést végző tisztviselőnek:

- a) a beléptetés megtagadásának okát/okait is feltüntetve ki kell töltenie a beléptetés megtagadásához használt [formanyomtatványt](#), és át kell adnia az érintett harmadik országbeli állampolgárnak, aki a formanyomtatványt aláírja, és megkapja az aláírt formanyomtatvány másolatát. Abban az esetben, ha a harmadik országbeli állampolgár megtagadja az aláírást, a határőr az aláírás megtagadásának tényét a formanyomtatvány „megjegyzések” rovatában jelzi;
- b) az útlevelelbe el kell helyeznie egy beléptetőbélyegző-lenyomatot és azt fekete okmánytintával, keresztirányú áthúzással érvénytelenítenie, azzal szemközt a jobb oldalon szintén fekete okmánytintával beírnia a beléptetés megtagadása

okának/okainak megfelelő betűt/betűket, amelyeknek a felsorolását a fent említett, a beléptetés megtagadásához használt formanyomtatvány tartalmazza (lásd alább).

Érvénytelenített bélyegzőlenyomat mintája:

Az egységes formanyomtatvány szerinti, a beléptetés megtagadásának okát jelző betű

- 8.5. Ha az ellenőrzést végző tisztviselő megállapítja, hogy a schengeni vízum birtokosa a SIS-ben beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt áll, akkor a vízumot „VISSZAVONVA” feliratú bélyegzőlenyomat elhelyezésével kell visszavonnia. További részletekért [lásd az I. szakasz 10. pontját](#). Ha a vízumot visszavonták, a megfelelő adatokat fel kell venni a VIS-be. A VIS-ben elvégzendő cselekmények tekintetében lásd [a 32. mellékletet](#).

Ha egy tagállam visszavon egy másik tagállam által kiadott vízumot, ajánlott, hogy továbbítsa ezt az információt a [31. mellékletben](#) meghatározott formanyomtatványon.

- 8.6. Az egységes vízumot nem kell megsemmisíteni vagy visszavonni csak azért, mert a harmadik országbeli állampolgár nem tudott az utazás célját [igazoló okmány\(oka\)t](#) bemutatni. Ez esetben a határőrnek további információkat kell beszereznie annak megállapításához, hogy a személy a vízumot nem csalárd módon szerezte-e, és nem jelent-e veszélyt az illegális bevándorlás tekintetében. Szükség esetén fel kell venni a kapcsolatot a vízumot kiadó schengeni állam illetékes hatóságaival. A határőrnek a vízumot csak abban az esetben kell megsemmisítenie „MEGSEMMISÍTVE” feliratú bélyegzőlenyomat elhelyezésével, ha kiderül, hogy csalárd módon szerezték. További részletekért [lásd az I. szakasz 10. pontját](#). Ha a vízumot megsemmisítették, a megfelelő adatokat fel kell venni a VIS-be. A VIS-ben elvégzendő cselekmények tekintetében lásd [a 32. mellékletet](#).

Ha egy tagállam megsemmisít egy másik tagállam által kiadott vízumot, ajánlott, hogy továbbítsa ezt az információt a [30. mellékletben](#) meghatározott formanyomtatványon.

Bevált gyakorlat: a be- vagy kiléptetőbélyegző-lenyomat megsemmisítése a beléptetés megtagadásától eltérő esetekben:

Előfordulhat, hogy már az útlevelemben elhelyezett bélyegzőlenyomatot kell érvényteleníteni (például, ha a határőr véletlenül rossz bélyegzőlenyomatot helyezett el). Ilyen esetekben az utazó ezért nem felelős, és így a bélyegzőlenyomat nem érvényteleníthető ugyanolyan módon, mint egy olyan személy esetében, akinek a beléptetését megtagadták. Ajánlott tehát a bélyegzőlenyomatot a bal felső sarkán két párhuzamos vonallal érvényteleníteni, ahogyan az alábbi példa is mutatja:

- 8.7. Mindazon személyek, akiknek a beléptetését megtagadták, illetve azon vízumbirtokosok, akiknek vízumát megsemmisítették vagy visszavonták, a nemzeti joggal összhangban jogorvoslattal élhetnek. Az érintett harmadik országbeli állampolgár részére írásban rendelkezésre kell bocsátani a jogorvoslati eljárások, valamint azon

kapcsolattartó pontok listáját, ahol információval tudnak szolgálni a nevében eljárni jogosult képviselőkről.

Ha a vízumot megsemmisítik vagy adott esetben visszavonják, a határőrnek ki kell töltenie az erről szóló értesítést és indokolást tartalmazó formanyomtatványt, amelyben alá is támasztja ezeket az indokokat, majd el kell juttatnia azt az érintett harmadik országbeli állampolgárnak (lásd a [25. mellékletet](#)).

- 8.8. Amennyiben a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személy beléptetését tagadják meg, a határőr mindig köteles írásban is közölni döntését az érintett személlyel. A határozatot úgy kell megfogalmazni, hogy az érintett személy annak tartalmát és következményeit megértse. A határozatnak pontosan és kimerítően tartalmaznia kell azon közrendi vagy közbiztonsági okokat is, amelyek alapján a döntést meghozták, kivéve, ha ez állambiztonsági érdekebe ütközik. A határozatnak meg kell jelölnie azt a bíróságot vagy közigazgatási hatóságot, amelyhez az érintett személy jogorvoslati kérelmet nyújthat be, továbbá tartalmaznia kell a jogorvoslati határidőt is.
- 8.9. A beléptetést megtagadó döntést haladéktalanul végre kell hajtani.
- 8.10. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgárt, akinek a beléptetését megtagadták, fuvarozó szállította a határra légi, tengeri vagy szárazföldi úton, a fuvarozó köteles a külföldit haladéktalanul visszavenni. A fuvarozó különösen köteles visszaszállítani a harmadik ország állampolgárát abba a harmadik államba, ahonnan szállította őt, vagy abba a harmadik államba, amely az utazáshoz használt úti okmányait kiadta, vagy egy olyan harmadik államba, amelybe bebocsátása biztosított. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár, akinek a beléptetését megtagadták, nem szállítható vissza haladéktalanul, a fuvarozónak kell viselnie a visszautazással kapcsolatos szükséges költségeket. Amennyiben a fuvarozó nem tudja visszaszállítani a harmadik országbeli állampolgárt, visszaszállítását más módon kell biztosítani (pl. felveszi a kapcsolatot más fuvarozóval).
- 8.11. A fuvarozóval szemben a 2001/51/EK irányelvvel és a nemzeti joggal összhangban kell szankciókat kiszabni.
- 8.12. A határőröknek a helyi körülmények figyelembevételével meg kell tenniük a megfelelő intézkedéseket annak megakadályozására, hogy a harmadik országbeli állampolgárok, akiknek a beléptetését megtagadták, illegálisan beutazzanak (például biztosítják, hogy e

személyek a repülőtér tranzitterületén maradjanak, vagy megtiltják, hogy a tengeri kikötőben a partra menjenek).

*** Jogonalap:**

- A [COM\(2009\) 313 végleges bizottsági közleménnyel](#) együttesen értelmezett [2004/38/EK irányelv](#) (5. és 27–33. cikk)
- [Schengeni határellenőrzési kódex](#) (14. cikk és V. melléklet)
- [Schengeni Egyezmény](#) (26. cikk).
- [A Tanács 2001/51/EK irányelve](#) (2001. június 28.) az 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 26. cikkében foglalt rendelkezések kiegészítéséről
- [Unió Vízumkódex](#) (34. cikk és VI. melléklet)

9. HATÁRON TÖRTÉNŐ VÍZUMKÉRELMEZÉS, ÁTUTAZÓ TENGERÉSZEK SZÁMÁRA IS, ÉS E VÍZUMOK KIADÁSÁNAK MEGTAGADÁSA

Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia még nem alkalmazzák a közös vízumpolitikát. Az e négy ország által kiadott vízumok tehát nem érvényesek a belső határellenőrzés nélküli térségben való közlekedésben. Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia ugyanakkor megengedhetik, hogy a schengeni államok által kiadott egységes vízumok birtokosai belépjenek a területükre vagy azon átutazzanak.

9.1. A vízumok típusai:

[Lásd az első részben a fogalommeghatározások 27–32. pontját.](#)

A különféle vízumokról további információ olvasható itt: [a Vízumkódexről szóló kézikönyv II. részének 8. pontja.](#)

A vízumok határon történő kiállításáról további információ olvasható itt: [a Vízumkódexről szóló kézikönyv IV. része.](#)

A vízumoknak az uniós polgárok/EGT- vagy svájci állampolgárok családtagjai részére a határon történő kiállítására vonatkozó különös szabályokról további információ olvasható itt: [a Vízumkódexről szóló kézikönyv III. része](#).

*** Jögalap:**

– [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1806 rendelete \(2018. november 14.\) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról](#)

– [Uniós Vízumkódex \(2. cikk\)](#)

*** Lásd:**

– [A vízumbélyeg kitöltése](#)

– [Kitöltött vízumbélyegek mintái](#)

10. A VÍZUMOK MEGSEMMISÍTÉSE ÉS VISSZAVONÁSA

Lásd [a Vízumkódexről szóló kézikönyv V. részének 2. és 3. pontját](#).

*** Jögalap:**

– [Uniós Vízumkódex \(34. cikk és VI. melléklet\)](#)

11. KÜLÖNLEGES ÁTUTAZÁSI RENDSZEREK

11.1. Egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD)

11.1.1. 2003. július 1-jén új utazási rendszer lépett hatályba a Kalinyingrád és Oroszország mint anyaország közötti átutazásra. A rendszer keretében kétfajta, a Litvánia területén való áthaladáshoz szükséges okmányt – egyszerűsített átutazási okmányt (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmányt (FRTD) – vezettek be, hogy lehetővé tegyék és megkönnyítsék olyan harmadik országbeli állampolgárok utazását, akik a saját országuk földrajzilag nem összefüggő két része között utaznak.

- 11.1.2. Az egyszerűsített átutazási okmánnyal Litvánia területére bármilyen szárazföldi közlekedési eszközzel többször is be lehet lépni és azon közvetlenül át lehet utazni. Az okmányt a litván hatóságok állítják ki, és legfeljebb három évig érvényes. Az egyszerűsített átutazási okmány alapján megvalósuló átutazás időtartama nem haladhatja meg a 24 órát.
- 11.1.3. Az egyszerűsített vasúti átutazási okmány lehetővé teszi a vasúton történő egyszeri oda- és visszautazást, és legfeljebb három hónapig érvényes. Az egyszerűsített átutazási okmány alapján megvalósuló átutazás időtartama nem haladhatja meg a hat órát.
- 11.1.4. Az egyszerűsített átutazási okmány és az egyszerűsített vasúti átutazási okmány a vízummal egyenértékű, és a konzuli hatóságoknak a 693/2003/EK tanácsi rendelettel és a 694/2003/EK tanácsi rendelettel összhangban egységes formátumban kell kiállítaniuk őket. Ezen okmányok nem állíthatók ki a határon.

*** Jögalap:**

- [A Tanács 693/2003/EK rendelete \(2003. április 14.\) egyszerűsített átutazási okmány \(FTD\) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány \(FRTD\) létrehozásáról, valamint a Közös Konzuli Utasítás és a Közös Kézikönyv módosításáról](#)
- [A Tanács 694/2003/EK rendelete \(2003. április 14.\) a 693/2003/EK rendeletben előírt egyszerűsített átutazási okmány \(FTD\) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány \(FRTD\) egységes formátumairól](#)

- 11.2. **Átutazás azon tagállamok területén, amelyek a schengeni vívmányokat még nem hajtják végre teljeskörűen²⁷**

²⁷

Ez a pont csak Bulgáriára, Horvátországra, Ciprusra és Romániára alkalmazandó.

- 11.2.1. A belső határellenőrzés nélküli térséghez való csatlakozásukig Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia a kétszeri vagy többszöri beutazásra jogosító vízumokat; a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumokat; és a valamely schengeni állam által kiadott tartózkodási engedélyeket

nemzeti vízumaikkal egyenértékűnek ismerhetik el a területükön való átutazás céljából vagy a területükön való, bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó, tervezett tartózkodás céljából.

- 11.2.2. A fenti okmányok birtokosait rendes ellenőrzési eljárásoknak kell alávetni (az I. szakasz 1. pontja).

*** Jögalap:**

- [Az Európai Parlament és a Tanács 565/2014/EU határozata \(2014. május 15.\) a személyek külső határokon történő, egyes okmányoknak a Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia által a területükön történő átutazás és a bármely 180 napos időszakban 90 napot nem meghaladó tervezett tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumaikkal egyenértékűként való egyoldalú elismerésén alapuló, ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről, valamint a 895/2006/EK és az 582/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről](#)

12. **MENEDÉKKÉRŐK/NEMZETKÖZI VÉDELMEZŐK²⁸**

*** Általános elvek:**

Az uniós tagállamoknak valamennyi, többek között a határon benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet meg kell vizsgálniuk annak érdekében, hogy a 2011. december 13-i 2011/95/EU irányelvben foglalt kritériumok alapján megállapítsák, hogy elfogadhatók-e, valamint hogy a kérelmező jogosult-e az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel kiegészített, a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-i genfi egyezményrel

²⁸

E rész Dániára, Írországra, az Egyesült Királyságra, Norvégiára, Izlandra, Liechtensteinre és Svájcra csak annyiban alkalmazandó, amennyiben az a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására és az Eurodacra vonatkozik.

E rész Írországra és az Egyesült Királyságra annyiban vonatkozik, amennyiben a 2005/85/EK irányelvet alkalmazzák.

összhangban a menekült jogállásra vagy az oltalmazotti jogállásra.

Az adott kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamot a 2013. június 26-i 604/2013/EU rendelettel (Dublin III rendelet) összhangban kell meghatározni.

Az eljárásnak összhangban kell állnia a [2013/32/EU irányelvvel](#).

- 12.1. Menedékkérőnek/nemzetközi védelmet kérelmezőnek kell tekinteni azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki – bármilyen módon – kifejezésre juttatja attól való félelmét, hogy a származási országába vagy a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén üldöztetést vagy súlyos sérelmet szenvedne el.

A nemzetközi védelem kérésének szándékát nem kell meghatározott formában kifejezésre juttatni. A „menedék” szót nem kell kifejezetten használni; a meghatározó tényezőt az attól való félelem kifejezése jelenti, hogy visszatérés esetén mi történhetne. Amennyiben kétség merül fel a tekintetben, hogy egy adott nyilatkozat értelmezhető-e menedékjog vagy a nemzetközi védelem egyéb formája iránti kérelem szándékaként, a határőröknek konzultálniuk kell a nemzetközi védelem iránti kérelmek megvizsgálásáért felelős nemzeti hatósággal/hatóságokkal.

- 12.2. Minden olyan harmadik országbeli állampolgárnak, aki kinyilvánítja, hogy a határon (ideértve a parti tengert, a repülőterek és kikötők tranzitterületeit is) menedékjogot/nemzetközi védelmet kíván kérelmezni, lehetőséget kell adni arra, hogy a kérelmet a lehető leghamarabb benyújtsa. E célból a határőrizeti hatóságoknak tájékoztatniuk kell a kérelmezőket – egy általuk feltételezhetően értett nyelven – a követendő eljárásról (hogyan és hol nyújthatják be kérelmüket), valamint jogaikról és kötelezettségeikről, ideértve azt is, hogy milyen következményekkel járhat az, ha kötelezettségeiket nem teljesítik és nem működnek együtt a hatóságokkal.

A félreértések elkerülése végett, továbbá hogy a kérelmezőket jogaikról és kötelezettségeikről, valamint az eljárásról biztosan megfelelően tájékoztassák, tolmácsot kell igénybe venni abban az esetben, ha a nemzetközi védelmet kérelmező nem ismeri eléggé az érintett uniós tagállamban beszélt nyelvet.

- 12.3. Az egyes uniós tagállamok által a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálására kijelölt illetékes nemzeti hatóságokat tájékoztatni kell arról, hogy nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be.

A határőr nem irányíthatja vissza a kérelmezőt anélkül, hogy előzetesen ne konzultált volna a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős illetékes nemzeti hatósággal.

- 12.4. Minden 14. életévét betöltött menedékkérő valamennyi ujjáról az adott uniós tagállam nemzeti jogszabályaival összhangban ujjlenyomatot kell venni, és el kell küldeni az Eurodac központi egységébe, hogy az EURODAC-rendszerben ellenőrzéseket lehessen végezni.

** Jögalap:*

- [Az 1951. július 28-i genfi egyezmény és a New York-i jegyzőkönyv](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 603/2013 rendelete \(2013. június 26.\) a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló \(EU\) 604/2013 rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítását szolgáló Eurodac létrehozásáról, továbbá a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az Eurodac-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló \(EU\) 1077/2011 rendelet módosításáról](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 604/2013/EU rendelete \(2013. június 26.\) egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról](#)
- [A Bizottság 118/2014/EU végrehajtási rendelete \(2014. január 30.\) az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó szempontok és eljárási](#)

[szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló 1560/2003/EK rendelet módosításáról](#)

- [Az Európai Parlament és a Tanács 2011/95/EU irányelve \(2011. december 13.\) a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 2013/32/EU irányelve \(2013. június 26.\) a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 2013/33/EU irányelve \(2013. június 26.\) a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról](#)
- [Az Európai Unió Alapjogi Chartája és különösen annak 4. cikke \(A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma\) és 18. cikke \(A menedékjog\), valamint 19. cikke \(Védelem a kitoloncolással, a kiutasítással és a kiadatással szemben\)](#)

13. **AZ INFORMÁCIÓK NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE A HATÁRON**

Valamennyi határátkelőhelyen valamennyi szolgálati információt és bármilyen más fontos információt manuálisan vagy elektronikusan nyilván kell tartani. A nyilvántartásba veendő információnak különösen az alábbiakat kell tartalmaznia:

- a határforgalom-ellenőrzés elvégzéséért felelős határőr, valamint az adott szolgálatban részt vett egyéb tisztviselők neve;
- a személyforgalom-ellenőrzésben bevezetett könnyítések;
- vízumoknak, valamint útlevelet vagy vízumot helyettesítő okmányoknak a határon történő kiadása;
- őrizetbe vett személyek, valamint feljelentések (bűncselekmények és szabálysértések);
- azon személyek, akiknek a beléptetését megtagadták (a megtagadás okai és állampolgárság);
- a be- és kiléptetőbélyegzők biztonsági kódja, a bélyegzőket bármely adott napon vagy szolgálati időszakban használó határőrök személyazonossága, valamint az elveszett és elloptott bélyegzőkkel kapcsolatos információk;

- ellenőrzésnek alávetett személyek panasza;
- egyéb különösen fontos rendőrségi vagy büntetőjogi intézkedések;
- rendkívüli események.

*** Jogalap:**

- [– Schengeni határellenőrzési kódex \(II. melléklet\)](#)

14. EGYÜTTMŰKÖDÉS EGYÉB SZOLGÁLATOKKAL

A határőröknek szorosan együtt kell működnie a határon működő valamennyi állami hatósággal, mint például a vámhatóságokkal vagy a termékekkel kapcsolatos biztonsági ügyekben illetékes egyéb szolgálatokkal, illetve a közlekedés biztonságáért felelős szolgálatokkal.

15. A HAMIS OKMÁNYOK MEGJELÖLÉSE

Amikor a határőr a határforgalom-ellenőrzés során hamis dokumentumra talál, megtagadja a harmadik ország állampolgárának beléptetését, és a dokumentumot a Schengeni határellenőrzési kódex V. melléklete A. és B. részének megfelelően jelöléssel látja el.

A határőrnek minden szükséges intézkedést meg kell hoznia, hogy megakadályozza a hamis okmány további használatát. E cél elérése érdekében főszabályként le kell foglalnia az okmányt.

Ha az okmányt át kell adni az érintett harmadik ország/származási ország illetékes (határellenőrzési vagy más) hatóságainak (közvetlenül, fuvarvállalaton vagy diplomáciai csatornán keresztül), a határőrnek a következőket kell megtennie:

érvényteleníteni az okmányt, átlukasztással vagy átvágással, lehetőség szerint a géppel olvasható sávban,

ha ez nem lehetséges:

a következő jelöléssel kell ellátnia az okmányt (csak akkor, ha az okmányt a fentiek szerint nem jelölik meg):

1) Papír

Kemény hegyű piros tollal meg kell jelölni az útlevel utolsó oldalának bal alsó sarkát, és lehetőség szerint azt az oldalt is, amelyen a hamisításra utaló jelek találhatók, egy kis háromszögbe írt F betűvel (kivéve, ha az említett oldalon már nincs hely, amely esetben a szomszédos oldalakat kell használni);

2) Polimer

UV fényben olvasható, lehetőség szerint piros tintával meg kell jelölni a polimeralapú önálló okmány egy kitöltetlen részét egy kis háromszögbe írt F betűvel;

vagy (kizárólag teljesen hamisított okmányok esetében)

lyukasztással vagy átvágással meg kell jelölni a polimeralapú önálló hamisított okmány egy kitöltetlen részét, úgy, hogy a személyes adatok és a biztonsági elemek ne sérüljenek.

Különösen akkor, ha a csalással érintett okmányt látszólag egy másik schengeni állam állította ki, a lefoglalt dokumentumot vissza kell juttatni ennek az államnak, mielőtt lezárultak az okmány lefoglalásával kapcsolatos nemzeti eljárások.

16. **A BIOMETRIKUS ÚTLEVÉLBEN TÁROLT ADATOK VALÓDISÁGÁNAK ELLENŐRZÉSE**

A határforgalom-ellenőrzés hatékonyságának biztosítása érdekében a mikrocsipen tárolt adatok valódiságát és megbízhatóságát a biometrikus útlevelek ellenőrzésekor meg kell vizsgálni. Annak ellenőrzése érdekében, hogy a csipen szereplő adatokat arra feljogosított hatóság vitte-e be, és hogy azokat nem manipulálták-e, a csip tartalmát passzív hitelesítéssel kell hitelesíteni. Az okmány dokumentum aláíró tanúsítványát össze kell vetni a kiállító ország megfelelő megbízható CSCA tanúsítványával. Ha támogatott, csiphitelesítést lehet alkalmazni a csip eredetiségének ellenőrzésére.

17. **A GYERMEKEKRE VONATKOZÓ BEJEGYZÉSEK ÉRVÉNYESSÉGE A SZÜLŐK ÚTLEVELÉBEN.**

A 444/2009/EK rendelettel²⁹ módosított 2252/2004/EK rendelet³⁰ előírja, hogy 2012. június 26-tól a következő rendszert kell alkalmazni a schengeni államok által kiadott útlevelek birtokosaira:

²⁹ HL L 142., 2009.6.6., 1. o.

³⁰ HL L 385., 2004.12.29., 1. o.

1. A gyermekeknek életkoruktól függetlenül saját útlevéllel kell rendelkezniük;
2. A gyermekek nem utazhatnak kizárólag a szüleik útlevelében szereplő bejegyzés alapján;
3. A szülők útlevele a szülők tekintetében 2012. június 26. után is érvényes, akkor is, ha abban szerepel a gyermekek neve.

A fentiek nem vonatkoznak az Egyesült Királyságra és Írországra. A fentiek ezenfelül nem alkalmazhatók a schengeni társult országoktól eltérő harmadik országok által kiadott útlevelekre.

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK irányelv³¹ rendelkezéseit kell alkalmazni, ha uniós vagy EGT-államokban élő családok az egyik EU/EGT-tagállamból a másikba utaznak, ha harmadik országba utaznak, vagy ha harmadik országból visszatérnek az EU/EGT-tagállamba.

Az irányelv 5. cikkének (4) bekezdése³² értelmében a szülei útlevelében feltüntetett gyermek egyéni útlevelének hiánya nem eredményezheti automatikusan a tagállam területéről történő kiutazás, illetve az oda történő beutazás tilalmát. Hacsak nem állnak fenn észszerű kétségek a szülei útlevelében feltüntetett gyermekek személyazonosságát és állampolgárságát illetően, a szülők útlevelének bemutatása főszabályként annak bizonyítékának tekinthető, hogy az érintett gyermekek az irányelv értelmében a szabad mozgás uniós jogával rendelkező uniós polgárok.

Ugyanakkor az uniós polgárokat életkoruktól függetlenül megillető, a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogot nem lehet a 2252/2004/EK rendelet kijátszására használni, különösen, ha alapos okokból gyanítható, hogy a gyermeket jogellenesen vonták ki a felettük szülői felügyeletet jogszerűen gyakorló személy(ek) felügyelete alól.

³¹ HL L 158., 2004.4.30., 77. o.

³² A 2004/38/EK irányelv 5. cikkének (4) bekezdése: (4) Ha egy uniós polgár, vagy olyan családtagja, aki nem valamelyik tagállam állampolgára, nem rendelkezik a szükséges úti okmánnyal, vagy ha szükséges, az előírt vízummal, az érintett tagállamnak a visszairányításukat megelőzően minden észszerű lehetőséget biztosítani kell számukra a szükséges dokumentumok beszerzéséhez, vagy azokat észszerű időn belül be kell szereznie részükre, vagy igazolni, vagy más módon bizonyítani kell, hogy rendelkeznek a szabad mozgás és tartózkodás jogával.

II. SZAKASZ: Szárazföldi határok

1. A KÖZÚTI HATÁRFORGALOM ELLENŐRZÉSE

- 1.1. A határátkelőhely parancsnokának egyaránt biztosítania kell a személyforgalom és az okmányok hatékony ellenőrzését, valamint a közúti forgalom balesetmentes és folyamatos lebonyolítását. E célból szükség esetén műszaki fejlesztéseket kell végrehajtani, hogy lerövidüljön a releváns adatbázisok lekérdezésének válaszideje. Adott esetben javítani kell a határátkelőhelyek műszaki infrastruktúráját, ideértve az útlevéloolvasók és mobil végberendezések fokozottabb használatát is.
- 1.2. Amennyiben lehetséges, a külön ellenőrző sávokra vonatkozó általános szabályokkal összhangban külön sávokat kell működtetni a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek és más harmadik országbeli állampolgárok számára.
- 1.3. Az ellenőrzéseket lehetőség szerint két határőrnek kell végeznie.

*** Jogalap:**

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(8., 10. cikk és VI. melléklet\)](#)

*** Bevált gyakorlat:**

● A közlekedési eszközt át kell kutatni, amennyiben:

- a) alapos a gyanúja annak, hogy a járműben embereket, kábítószeret, robbanóanyagokat és/vagy fegyvereket rejtegetnek,
- b) alapos a gyanúja annak, hogy a jármű vezetője vagy utasai bűncselekményt vagy szabálysértést követtek el,
- c) a jármű bemutatott okmányai hiányosak vagy hamisak.

Ilyen átkutatásokra minden esetben az érintett schengeni állam nemzeti joga alkalmazandó.

● Szűrőpróbaszerű ellenőrzések során keresőkutyákat kell alkalmazni robbanóanyagok, kábítószeres és elrejtett emberek felderítése érdekében.

Magánjárművek ellenőrzése:

• A magánjárművekben utazó személyek ellenőrzését lehetőség szerint az alábbiaknak megfelelően kell elvégezni:

- a) a vezető és az utasok az ellenőrzés alatt a járműben maradhatnak;
- b) a határőr ellenőrzi az okmányokat, és összehasonlítja őket a határt átlépő személyekkel;
- c) ezalatt a másik határőr a járműben lévő személyeket figyeli, és biztosítja az ellenőrzést végző határőrt.

• Amennyiben felmerül a gyanúja annak, hogy valamely úti okmány, vezetői engedély, biztosítási vagy nyilvántartási dokumentum hamisított, valamennyi utasnak ki kell szállnia a járműből. A járművet alaposan át kell kutatni. Ezt az ellenőrzést elkülönített helyen kell elvégezni.

Autóbuszok ellenőrzése:

• Autóbuszsal utazó személyek ellenőrzését a körülményektől függően az utasterminálban vagy az autóbuszban is el lehet végezni. Az autóbuszban történő ellenőrzés során lehetőség szerint a következő intézkedéseket kell megtenni:

- a) szervezett utazás esetében először a buszvezető és a csoportvezető okmányait kell ellenőrizni;
- b) amennyiben kétség merül fel az úti okmánnyal vagy az utazás céljával kapcsolatban, vagy ha jelek utalnak arra, hogy valamelyik személy veszélyt jelenthet a schengeni államok közrendjére, belső biztonságára vagy közegészségügyére, e személyt meg kell kérni az autóbusz elhagyására, és elkülönített helyen alapos ellenőrzésnek kell alávetni; ezalatt a másik határőr figyeli az autóbuszban lévő személyeket, és biztosítja az ellenőrzést végző határőrt.

• Jelentős határforgalom esetén, amennyiben a helyi feltételek lehetővé teszik, elsőként a menetrend szerint közlekedő autóbuszok utasait kell ellenőrizni.

Az úti okmányoknak az autóbuszban történő ellenőrzése során, különösen a SIS-ben végzett lekérdezésekhez, a tisztviselőknek hordozható elektronikus eszközöket kell használniuk.

Tehergépkocsik ellenőrzése:

A tehergépkocsik ellenőrzését az alábbiak szerint és minden esetben az illetékes vámhatóságok bevonásával kell elvégezni:

a) Lehetőség szerint a tehergépkocsik számára külön sávot kell működtetni, ahol:

- a tehergépkocsit és tartalmát megfelelően át lehet kutatni;
- zavartalanul keresőkutyákat lehet bevetni;
- átkutatáshoz technikai eszközöket (úgy mint röntgeneszközöket és széndioxid-detektorokat) lehet alkalmazni.

b) A tehergépkocsik ellenőrzése során a határőrnek különös figyelmet kell fordítania a konténeres tehergépkocsikra, amelyekben lopott autókat, csempészett embereket vagy veszélyes anyagokat rejtegethetnek. A tehergépkocsi tartalmára vonatkozó valamennyi okmányt alaposan ellenőrizni kell.

c) A tehergépkocsit alaposan át kell kutatni, ha:

- a vámzárat feltörték;
- a ponyva sérült vagy varrott;
- felmerült a gyanú, hogy embereket, kábítószeret, veszélyes vagy robbanóanyagokat rejtegethetnek benne.

● Az alábbi kiegészítő ellenőrzések is elvégezhetők:

a) közúti forgalom-ellenőrzés, ideértve a szociális rendelkezések (pl. a gépjármű közlekedésre alkalmassága, a járművezető munkaórái, a járművezető biztosítása) betartását is;

b) a közúti szállítás ellenőrzése (a szállított áruk és az okmányok egyezőségének ellenőrzése);

c) radioaktív és veszélyes áruk jelenlétének ellenőrzése.

E kiegészítő ellenőrzéseket a vonatkozó uniós jogi rendelkezéseknek és az egyes schengeni államok nemzeti jogszabályainak megfelelően kell elvégezni.

- 1.4. A schengeni államok a szomszédos harmadik országokkal kétoldalú megállapodásokat köthetnek vagy tarthatnak hatályban olyan közös határátkelőhelyek létesítéséről, ahol az adott schengeni állam határőrei és a harmadik ország határőrei a nemzeti joguknak

megfelelően egymás után végzik a ki- és beléptetési ellenőrzéseket a másik fél területén. Ilyen közös határátkelőhelyek létesülhetnek akár valamely schengeni állam, akár valamely harmadik ország területén.

2. A VASÚTI HATÁRFORGALOM ELLENŐRZÉSE

- 2.1. A vasúti határátkelőhely szolgálatban lévő parancsnokának a határforgalom-ellenőrzés hatékonyságának biztosítása érdekében információkat kell beszereznie a vasúti menetrendről és az utasok előrelátható számáról.
- 2.2. A olyan határokon, ahol a külső határookra vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kell, az ellenőrzés az alábbi két mód valamelyike szerint végezhető el:
 - a) az első érkezési vagy az utolsó indulási vasútállomáson,
 - b) a vonaton, az utolsó indulási és az első érkezési vasútállomás közötti átutazás során, iránytól függetlenül.
- 2.3. A határforgalom-ellenőrzés magában foglalja az alábbiak ellenőrzését:
 - a) a vonat személyzete,
 - b) a külföldre utazó utasok,
 - c) a külföldről érkező azon utasok, akiket korábban nem ellenőriztek,
 - d) a vonat külseje.
- 2.4. Nagysebességű vonatok utasainak a határon történő ellenőrzését
 - a) vagy azokon az állomásokon végzik el, ahol utasok szállnak fel;
 - b) vagy azokon – a schengeni államok területén fekvő – állomásokon végzik el, ahol személyek szállnak le,
 - c) vagy a vonaton, az állomások között, menet közben végzik el, feltéve hogy az utasok nem hagyják el a vonatot.
- 2.5. Amennyiben a belső határellenőrzés nélküli térségen kívülről érkező, a schengeni államok területén több helyen megálló nagysebességű vonatok tekintetében a vasúti fuvarozó az útvonal hátralévő részén kizárólag a belső határellenőrzés nélküli térségen belül történő utazás céljából szállít utasokat, az ilyen utasok beléptetési ellenőrzését a

vonaton menet közben vagy az érkezési állomáson kell elvégezni, kivéve, ha ellenőrzésüket már elvégezték azon az állomáson, ahol az utasok felszálltak.

Ilyen esetben azokat az utasokat, akik a vonatot kizárólag az útvonal hátralévő részén történő utazásra kívánják igénybe venni, a vonat indulása előtt egyértelműen tájékoztatni kell, hogy őket menet közben vagy a célállomáson beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.

Ellenkező irányú utazáskor a vonaton tartózkodó utasok kiléptetési ellenőrzését hasonló szabályok szerint kell elvégezni.

- 2.6. A határőr a megbúváásra alkalmas rejtekhelyeket átvizsgálhatja annak megállapítására, hogy azokban nem találhatóak-e határforgalom-ellenőrzés alá tartozó személyek vagy tárgyak. A határőrök a vonatot mindig alaposan átkutatják, ha robbanóanyagok vagy kábítószerrek rejtegetésének gyanúja merül fel.
- 2.7. Amennyiben feltételezhető, hogy a vonaton bűncselekmény elkövetése miatt feljelentett vagy azzal gyanúsított személyek, vagy illegálisan beutazni szándékozó harmadik országbeli állampolgárok rejtőztek el, és a határőr saját nemzeti rendelkezéseivel összhangban nem intézkedhet, akkor értesítenie kell **azon schengeni állam hatóságait, amelyeknek a területe felé vagy területén a vonat közlekedik.**

*** Jogalap:**

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(8. cikk, VI. melléklet\)](#)

*** Bevált gyakorlat:**

- Az első érkezési vagy utolsó indulási vasútállomáson a peronon végzett ellenőrzés során a vonatot őrizni kell annak megakadályozása érdekében, hogy egyes személyek kivonják magukat a határforgalom-ellenőrzés alól. Az ellenőrzést végző tisztviselőknek és a vonatot őrző tisztviselőknek egymással mindvégig kapcsolatban kell lenniük.
- A vonaton végzett személyellenőrzések során az utasoknak nem szabad a vonaton a helyüket elhagyni.
- Tehervonat ellenőrzésekor meg kell vizsgálni a vonat személyzetének okmányait,

valamint a vonat vagonjait.

- A személy- vagy tehervonatok határon történő ellenőrzése során a határőrnek különös figyelmet kell fordítania azon utasokra vagy tárgyakra, amelyek esetében fennáll robbanóanyag szállításának a veszélye. E feladat megfelelő elvégzése érdekében keresőkutyákat kell alkalmazni.
- A vonaton végzett határforgalom-ellenőrzést a megegyezés szerinti pályaudvar elérése előtt be kell fejezni.
- Az ellenőrzési intézkedések főszabály szerint nem késleltethetik a vonatok menetrend szerinti indulását. Amennyiben ezen intézkedések mégis késést okoznak, erről az állomásfőnököt haladéktalanul értesíteni kell.

3. KISHATÁRFORGALOM

- 3.1. A schengeni államok a szomszédos harmadik országokkal kétoldalú megállapodásokat köthetnek, hogy a határ menti lakosok számára könnyített „kishatárforgalmi” rendszert vezessenek be. E rendszer azon harmadik országbeli állampolgárokra alkalmazandó, akik valamelyik schengeni állammal szomszédos harmadik ország határ menti területén (a határtól legfeljebb 50 km-re) laknak, és főszabály szerint legalább egy éve élnek ezen a területen ([kétoldalú megállapodások](#) kivételeket fogalmazhatnak meg), továbbá a határ nagyon gyakori átlépésére alapos okuk van (családi kapcsolat, gazdasági, szociális vagy kulturális ok). E rendszer keretében a határ menti lakosok határátlépését csak abból a célból engedélyezik, hogy azok valamelyik schengeni állam határ menti területén legfeljebb három hónapig megszakítás nélkül tartózkodjanak.
- 3.2. A kétoldalú megállapodások az alábbiakról is rendelkezhetnek:
- a) külön határátkelőhelyek felállítása kizárólag a határ menti lakosok részére;
 - b) a határátkelőhelyeken külön sávok kijelölése kizárólag a határ menti lakosok részére;
 - c) a helyi körülmények által indokolt, kivételes esetekben annak engedélyezése, hogy a határ menti lakosok meghatározott időpontokban a határátkelőhelyeken kívül is átléphessék a határt. Ez vonatkozik például arra az esetre, ha egy mezőgazdasági termelőnek gyakran át kell lépnie a határt, hogy a földjén dolgozhasson, vagy ha a határ

egy városon halad át. Ilyen esetekben e személyek kishatárforgalmi engedélyében kell meghatározni, hol léphetik át a határt (lásd az I. szakasz 5.5. pontját).

- 3.3. Azokat a határ menti lakosokat, akik a fenti a) és b) ponttal összhangban lépik át a határt, és akiket gyakori határátlépésük miatt a határőrök jól ismernek, rendszerint csak szűrőpróbaszerű ellenőrzéseknek kell alávetni. Ezeket a személyeket azonban időről időre váratlanul, rendszertelen időközökben alapos ellenőrzésnek kell alávetni.
- 3.4. Amennyiben valamely harmadik országgal kötött kétoldalú megállapodás a 3.2. pont c) alpontja szerinti könnyítésről rendelkezik (vagyis lehetővé teszi az engedélyezett határátkelőhelyeken kívüli határátlépést), az érintett schengeni államnak a szabálytalan határátlépések megakadályozása érdekében szűrőpróbaszerű ellenőrzéseket kell végrehajtania, és biztosítania kell a határ rendszeres őrzését.
- 3.5. A kishatárforgalmi rendszerbe tartozó, határ menti lakosok ellenőrzésére vonatkozóan további részleteket [az I. szakasz 5.5. pontja](#) tartalmaz.

*** Jögalap:**

- [Az Európai Parlament és a Tanács 1931/2006/EK rendelete \(2006. december 20.\) a tagállamok külső szárazföldi határain való kishatárforgalom szabályainak meghatározásáról, valamint a Schengeni Egyezmény rendelkezéseinek módosításáról](#)
- [Kétoldalú megállapodások a kishatárforgalomról](#)

III. SZAKASZ: Légi határok

1. REPÜLŐTÉREN VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

- 1.1. Annak biztosítására, hogy a repülőtéren végzett határforgalom-ellenőrzés hatékony legyen, a határőröknek a légiforgalmi menetrendről minden szükséges információt be kell szerezniük annak érdekében, hogy biztosítsák az utasforgalomhoz szükséges személyzetet, figyelembe véve azt is, hogy az érkező utasoknak elsőbbséget kell adni.

Javítani kell a határátkelőhelyek műszaki infrastruktúráját, ideértve az útlevelelvizsgálók, automatizált átléptető kapuk és mobil végberendezések fokozottabb használatát is.

Szükség esetén műszaki fejlesztéseket kell végrehajtani, hogy lerövidüljön a releváns adatbázisok lekérdezésének válaszideje.

- 1.2. Megfelelő infrastruktúrát kell kialakítani a belső légi járatok (a belső határellenőrzés nélküli térségben található repülőterek között közlekedő légi járatok) és a külső járatok elválasztására, valamint annak megakadályozására, hogy a személyek és/vagy okmányok e két terület között jogosulatlanul mozogjanak.
- 1.3. A határforgalom-ellenőrzést rendszerint a repülőtéren belüli engedélyezett határátkelőhelyen végzik el; a belső biztonsággal vagy az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázat esetén azonban a határforgalom-ellenőrzés a repülőgépen vagy a beszállókapunál is elvégezhető.
- 1.4. A nemzetközi tranzitterületre történő belépést ellenőrizni kell; a tranzitterületen általában nem végezhető ellenőrzés, kivéve, ha az illegális bevándorlással vagy a belső biztonsággal kapcsolatos kockázatok értékelése indokolja.

*** Bevált gyakorlat:**

- A légi személyzetet az utasok ellenőrzése előtt, elkülönített helyen kell ellenőrizni.
- Lehetőség szerint külön helyet kell kijelölni az elkülönített helyen való ellenőrzéshez.
- Amennyiben lehetséges, a diplomátákat és a csökkent mozgásképességű személyeket külön helyen kell ellenőrizni.
- Szigorúan felügyelni kell a repülőtér egész területét, amely során különösen az utasfelvételre szolgáló területen, az útlevél-ellenőrzés helyén és a tranzitterületen kell megfigyelést és járőrözést biztosítani. Biztonsági okokból bármely elhagyott poggyásról vagy egyéb gyanús tárgyról haladéktalanul értesíteni kell a biztonsági szerveket.

- 1.5. A határforgalom-ellenőrzés helyét az alábbiak szerint kell meghatározni:
 - a) A belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező járat utasait, akik egy schengeni államba utaznak, e járat érkezési repülőterén beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. A belső határellenőrzés nélküli térségben működő légi járat utasait, akik e térségen kívülre induló járaton utaznak (átszálló utasok), az utóbbi járat indulási repülőterén kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni.

***Példák:**

- Brazíliából Lisszabonba érkező és Lisszabon–Párizs csatlakozással rendelkező légi járat esetében a beléptetési ellenőrzést Lisszabonban végzik el.
- Párizsból Lisszabonba érkező, és Brazíliába csatlakozással rendelkező légi járat esetében a kiléptetési ellenőrzést Lisszabonban végzik el.

- b) A belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező vagy oda induló olyan légi járatok esetében, amelyek átszálló utasokat nem szállítanak, és a belső határellenőrzés nélküli térség repülőterein több alkalommal is leszálló olyan légi járatok esetében, amelyeken az utasok nem váltanak gépet, az alábbiak szerint kell eljárni:
- i. a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező vagy oda induló járatok utasait, akik a belső határellenőrzés nélküli térség területén megelőzőleg vagy utólag nem szállnak át, a beutazási repülőtéren beléptetési ellenőrzésnek, a kiutazási repülőtéren pedig kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni;

***Példák:**

- New Yorkból Berlinbe érkező légi járat esetében a beléptetési ellenőrzést Berlinben végzik el.
- Berlinből New Yorkba induló légi járat esetében a kiléptetési ellenőrzést Berlinben végzik el.

- ii. a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező vagy oda induló olyan légi járatok utasait, amelyek a belső határellenőrzés nélküli térség területén több leszállást hajtanak végre, miközben az utasok nem váltanak gépet (átszálló utasok), és feltéve hogy az utasok nem vehetik igénybe a járatot kizárólag a belső határellenőrzés nélküli térség területén belüli utazásra, az érkezési repülőtéren beléptetési ellenőrzésnek, az indulási repülőtéren kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni;

***Példák:**

- A Peking–Helsinki–Frankfurt–Párizs vonalon közlekedő légi járat esetében, amely Helsinkiben és Frankfurtban csak azért száll le, hogy róla utasok szálljanak le (az út hátralévő részére nem lehet felszállni), a Helsinkiben, Frankfurtban, illetve Párizsban leszálló utasokat beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.
- A Párizs–Frankfurt–Helsinki–Peking vonalon közlekedő légi járat esetében, amely Frankfurtban és Helsinkiben csak azért száll le, hogy arra utasok szálljanak fel (leszállni tilos), a kiléptetési ellenőrzést Párizsban, Frankfurtban és Helsinkiben végzik el.
- A Szófia–Helsinki–Frankfurt–Párizs vonalon közlekedő légi járat esetében, amely Helsinkiben és Frankfurtban csak azért száll le, hogy róla utasok szálljanak le (az út hátralévő részére nem lehet felszállni), a Helsinkiben, Frankfurtban, illetve Párizsban leszálló utasokat beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.
- A Párizs–Frankfurt–Helsinki–Szófia vonalon közlekedő légi járat esetében, amely Frankfurtban és Helsinkiben csak azért száll le, hogy arra utasok szálljanak fel (leszállni tilos), a kiléptetési ellenőrzést Párizsban, Frankfurtban és Helsinkiben végzik el.

iii. amennyiben egy légitársaság a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező, a belső határellenőrzés nélküli térség területén több leszállást végrehajtó járatok tekintetében kizárólag az út e térségben található hátralévő részére vehet fel utasokat, az utasokat az indulási repülőtéren kiléptetési, az érkezési repülőtéren beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. Azon utasok ellenőrzése, akik e közbülső leszállások alkalmával már a repülőgép fedélzetén tartózkodnak, és nem a belső határellenőrzés nélküli térség területén szálltak fel, a b) pont ii. alpontja szerint történik. A fordított eljárás alkalmazandó az ilyen típusú a légi járatokra, ahol a célország a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található.

***Példák:**

1. A New York–Párizs–Frankfurt–Róma útvonalon közlekedő légi járat esetében, amely a párizsi és frankfurti leszállásnál lehetővé teszi utasok felszállását, a Párizsban, a

Frankfurtban (ideértve a Párizsban felszálló utasokat is) és a Rómában (ideértve a Párizsban és Frankfurtban felszálló utasokat is) leszálló utasokat beléptetési ellenőrzésnek vetik alá.

2. A Hamburg–Brüsszel–Párizs–Kairó útvonalon közlekedő légi járat esetében, amely a brüsszeli és párizsi leszállásnál lehetővé teszi utasok felszállását, Hamburgban, Brüsszelben és Párizsban kiléptetési ellenőrzést végeznek.

- 1.6. Amennyiben egy légi jármű határátkelőhelynek nem minősülő legközelebbi leszállóhelyen kénytelen leszállni, csak akkor folytathatja útját, ha a határőrség és – amennyiben vámellenőrzés is szükséges – a vámigazgatási szervek engedélyét megkapja.

*** Bevált gyakorlat:**

- A légi jármű leszállása után – és az utasok leszállása előtt – a határőrnek a légi jármű parkolóhelyére kell mennie, amennyiben:
 - a fedélzeten bűncselekményt vagy szabálysértést követtek el,
 - a belső biztonságot veszély fenyegeti,
 - fennáll az illegális bevándorlás veszélye,
 - más országokból kiutasított személyek vannak a fedélzeten,
 - a légi személyzettől be kell szerezni a szükséges információkat.
- El kell különíteni a többiektől mindazon utasokat, akik beléptetését megtagadták. Amennyiben e személyek nem tudnak rögtön visszautazni arra a helyre, ahol felszálltak, visszautazásukig a határőrök által ellenőrzött, elkülönített helyen kell tartózkodniuk.
- Azokat a személyeket, akik bűncselekményt vagy szabálysértést követtek el, a légi járműről közvetlenül a konkrétan kijelölt helyre kell vezetni, és az illetékes hatóságoknak átadni.

*** Jogonalap:**

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

- 1.7. Adott esetben javítani kell a határátkelőhelyek műszaki infrastruktúráját, ideértve az útlevelelvizsgálók, automatizált átléptető kapuk és mobil végberendezések fokozottabb használatát is.

Szükség esetén műszaki fejlesztéseket kell végrehajtani, hogy lerövidüljön a releváns adatbázisok lekérdezésének válaszüteme.

- 1.8. Rendszeresebben kell felhasználni a légi fuvarozók által a 2004/82/EK tanácsi irányelvnek megfelelően gyűjtött és továbbított előzetes utasinformációt (API), amely lehetővé teszi a külső határokon átlépő beérkező járatok összes utasának (többek között az uniós polgároknak) a célirányosabb ellenőrzését. A nemzeti hatóságoknak kell meghatározniuk, hogy a schengeni térségen kívülről érkező mely járatok vonatkozásában kell API-adatokat továbbítani az aktuális és naprakész kockázatértékelés szerint. Ezeket az előzetes utasinformációkat a schengeni államok felhasználhatják bűnüldözési célokra.

A nemzeti jog alapján a schengeni államok felkérhetik a légi fuvarozókat, hogy továbbítsák az API-adatokat azon járatok vonatkozásában is, amelyek a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó és azokat még nem teljeskörűen alkalmazó államok között közlekednek.

2. KISREPÜLŐTEREKEN VÉGREHAJTOTT ELLENŐRZÉSEK

- 2.1. Biztosítani kell, hogy a személyeket azokon a repülőtereken is az általános szabályoknak megfelelően ellenőrizzék, amelyek a vonatkozó nemzeti jog szerint nem rendelkeznek a nemzetközi repülőtér státussal („kisrepülőterek”), de amelyeken a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező vagy oda induló járatok tervezett útvonala keresztülhaladhat.
- 2.2. A polgári légi közlekedés biztonsága területén közös szabályok létrehozásáról szóló 2320/2002/EK rendelet sérelme nélkül, a kisrepülőtereken nem szükséges a belső légi járatok és a más járatok utasforgalmának fizikai szétválasztását biztosító megfelelő intézkedéseket hozni. Továbbá, ha a forgalom nagysága nem igényli, a kisrepülőtéren nem kell folyamatosan határőröknek tartózkodni, amennyiben a szükséges személyzet megfelelő időben biztosítható.
- 2.3. Ha a határőrök jelenléte a kisrepülőtéren nem mindenkor biztosított, a kisrepülőtér igazgatójának megfelelő időben értesítenie kell a határőrséget a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező vagy oda induló járatok le- és felszállásáról.

*** Jögalap:**

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 300/2008/EK rendelete \(2008. március 11.\) a polgári légi közlekedés védelmének közös szabályairól és a 2320/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről \(EGT-vonatkozású szöveg\)](#)

3. MAGÁNREPÜLŐGÉPEN UTAZÓ SZEMÉLYEK ELLENŐRZÉSE

- 3.1. A belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található repülőtérrel érkező vagy oda induló magánrepülőgép kapitányának a felszállás előtt el kell juttatnia a rendeltetési schengeni állam és adott esetben az első beutazási schengeni állam határőrségének egy általános nyilatkozatot, amely többek között tartalmazza – a nemzetközi polgári repülésről szóló egyezmény 2. mellékletével összhangban – a repülési tervet és az utasok személyazonosságára vonatkozó információkat.
- 3.2. Amennyiben a belső határellenőrzés nélküli térségen kívülről érkező és valamely, e területen található államba tartó magánrepülőgép közbülső leszállást hajt végre a belső határellenőrzés nélküli térség más államainak területén, a térségbe történő beutazás szerinti állam illetékes hatóságainak határforgalom-ellenőrzést kell végezniük, és az általános nyilatkozatot beléptetőbélyegző-lenyomattal kell ellátniuk.
- 3.3. Amennyiben kétség merül fel azzal kapcsolatban, hogy egy járat kizárólag a belső határellenőrzés nélküli térségbe érkezik vagy oda tart, anélkül, hogy e térségen kívül leszállna, az illetékes hatóságoknak személyellenőrzést kell végrehajtaniuk a repülőtereken és kisrepülőtereken az általános szabályoknak megfelelően.
- 3.4. A vitorlázó repülőgépek, szuperkönnyű repülőgépek, helikopterek, kizárólag rövid távolság megtételére képes kis repülőgépek és léghajók be- és kilépésére vonatkozó szabályokat a nemzeti jog, valamint megfelelő esetben kétoldalú megállapodás állapítja meg.

*** Jogonalap:**

- [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)
- [ICAO-egyezmény](#)

IV. SZAKASZ: Tengeri határok

1. ÁLTALÁNOS ELLENŐRZÉSI ELJÁRÁSOK A TENGERI FORGALOMBAN

- 1.1. A határátkelőhely parancsnokának biztosítania kell a hajók utasainak és személyzetének hatékony ellenőrzését. Az ellenőrzések kockázatelemzésen alapulnak, amely magában foglalja a tengerszakasz állandó és átfogó őrizetét.
- 1.2. A hajók ellenőrzését az érkezési vagy az indulási kikötőben, vagy az e célra kijelölt, a hajó közvetlen közelében található területen, vagy az ENSZ tengerjogi egyezményében meghatározottak szerinti parti tengeren a hajók fedélzetén kell elvégezni. Az ellenőrzés azonban az erre vonatkozó megállapodások alapján menet közben is végrehajtható, vagy amikor a hajó eléri, illetve elhagyja a belső határellenőrzés nélküli térség területét.

A fedélzeten tartózkodó személyeket nem vetik alá szisztematikus határforgalom-ellenőrzésnek. Sor kerül azonban a hajó átkutatására és a fedélzeten tartózkodó személyek ellenőrzésére, ha ez a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján indokolt.
- 1.3. A hajóparancsnok, a hajó képviseleti jogával rendelkező személy vagy egy szabályszerűen felhatalmazott más személy összeállítja a személyzet és az esetleges utasok listáját, amelynek tartalmaznia kell a nemzetközi tengeri forgalom elősegítéséről szóló egyezmény (FAL-egyezmény) 5. sz. formanyomtatványán (személyzeti lista) és 6. sz. formanyomtatványán (utaslista) előírt információkat, valamint adott esetben a vízum vagy a tartózkodási engedély számát.

A személyzet tagjai közé tartozik a hajón alkalmazott, az út során a hajón dolgozó vagy szolgálatot teljesítő, a személyzeti listára felvett valamennyi személy.

- 1.4. A fenti listá(ka)t haladéktalanul, legkésőbb huszonnégyszerrel a kikötőbe való megérkezést megelőzően, vagy amennyiben a hajó útjának időtartama huszonnégyszer óránál rövidebb, legkésőbb az előző kikötő elhagyásakor, vagy ha a kikötés céljából igénybe veendő kikötő nem ismert vagy a hajóút során megváltozott, akkor ennek az információnak a megismerésekor azonnal át kell adni a határőröknek vagy egyéb hatóságoknak.
- 1.5. Az átvételi elismervényt (a lista vagy listák aláírással ellátott egy példányát vagy elektronikus visszaigazolást) vissza kell juttatni a hajóparancsnoknak, aki kérésre köteles azt bemutatni, amikor a hajó a kikötőben tartózkodik.
- 1.6. A személyzeti vagy utaslistában bekövetkezett bármely változásról a kapitánynak vagy a hajótulajdonos képviselőjének haladéktalanul értesítenie kell a határőrséget.
- 1.7. A hajóparancsnoknak legkésőbb huszonnégyszerrel a kikötőbe való megérkezést megelőzően, vagy amennyiben a hajó útjának időtartama huszonnégyszer óránál rövidebb, legkésőbb az előző kikötő elhagyásakor, vagy ha a kikötés céljából igénybe veendő kikötő nem ismert vagy a hajóút során megváltozott, akkor ennek az információnak a megismerésekor azonnal tájékoztatnia kell a határőröket a potyautasokról. A potyautasokért a hajóparancsnok a felelős.
- 1.8. A kapitánynak értesítenie kell a határőrséget a hajó indulásáról. Amennyiben ez nem lehetséges, a megfelelő hajózási hatóságot kell értesítenie, és át kell adnia a már korábban kitöltött és ellenjegyzett lista másodpéldányát.

*** Jogonalap:**

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

2. KÖRUTAZÁST VÉGZŐ HAJÓK ELLENŐRZÉSE

- 2.1. A körutazást végző hajó olyan hajó, amellyel egy előre rögzített útiterv szerinti utazást tesznek, amely terv a különböző kikötőkben turisztikai tevékenységeket is tartalmaz, és amelynek során alapvetően nem kerül sor utasok fel- és leszállására.
- 2.2. A körutazást végző hajó kapitányának az útvonalterv és a menetrend kidolgozásakor, de legkésőbb huszonnégy órával a kikötőbe való megérkezést megelőzően, vagy amennyiben a hajó útjának időtartama huszonnégy óránál rövidebb, legkésőbb az előző kikötő elhagyásakor, vagy ha a kikötés céljából igénybe veendő kikötő nem ismert vagy a hajóút során megváltozott, akkor ennek az információnak a megismerésekor azonnal el kell juttatnia a határőröknek a hajó útvonaltervét és menetrendjét.
- 2.3. Ha a körutazást végző hajó útvonala kizárólag a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő kikötőket érint, nem kell határforgalom-ellenőrzéseket végezni, és a hajó olyan kikötőkben is kiköthet, amelyek nem minősülnek határátkelőhelynek. Mindazonáltal e hajók személyzetét és utasait is ellenőrizni kell, de csak akkor, ha ez a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján indokolt.
- 2.4. Ha a körutazást végző hajó útvonala a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő kikötőket és e területen kívüli kikötőket egyaránt érint, a határforgalom-ellenőrzéseket a következők szerint kell végezni:
 - a) Amennyiben a körutazást végző hajó a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő kikötőből érkezik, és először érint schengeni állam területén fekvő kikötőt, a személyzetet és az utasokat a személyzeti és utasnévjegyzék alapján beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni.

***Példa:**

– Szentpétervárról érkező és Stockholmba tartó, körutazást végző hajó.

A partra szálló utasokat az általános szabályokkal összhangban beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, kivéve, ha a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése azt támasztja alá, hogy nincs szükség ilyen ellenőrzésre.

- b) Amennyiben a körutazást végző hajó a belső határellenőrzés nélküli térség területén kívül fekvő kikötőből érkezik, és újra ebben a térségben fekvő kikötőt érint, a személyzetet és az utasokat a fent említett személyzeti és utasnévjegyzék alapján beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, amennyiben az említett listákban a hajó korábbi, valamely schengeni állam területén fekvő kikötőben való kikötése óta változás történt.

***Példa:**

– a körutazást végző hajó útvonala: Isztambul–Athén–Tunisz–Barcelona.

A partra szálló utasokat az általános szabályokkal összhangban beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, kivéve, ha a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése azt támasztja alá, hogy nincs szükség ilyen ellenőrzésre. Amennyiben a névjegyzékben nem történt változás, nem szükséges minden egyes utast az úti okmányok alapján azonosítani. Mindazonáltal a kiszálló utasoknak végig maguknál kell tartaniuk úti okmányaikat, és kérésre meg kell mutatniuk a határőröknek.

- c) Amennyiben a körutazást végző hajó a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő kikötőből érkezik és ilyen kikötőt érint, a partra szálló utasokat az általános szabályokkal összhangban beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni, ha a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése ezt indokolja.

***Példa:**

– eredetileg Szentpétervárról érkező, körutazást végző hajó köt ki Helsinki, Stockholm, majd Koppenhága kikötőjében. Ez esetben a Stockholmban és Koppenhágában elvégzett ellenőrzés során figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a körutazást végző hajót Helsinkiben már ellenőrizték.

- d) Amennyiben a körutazást végző hajó schengeni állam területén fekvő kikötőből a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található kikötőbe indul, a személyzetet és az utasokat a személyzeti és utasnévjegyzék alapján kiléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. Amennyiben a biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos

kockázatok értékelése ezt indokolja, a hajóra felszálló utasokat az általános szabályokkal összhangban kiléptetési ellenőrzésnek vetik alá.

***Példa:**

– Helsinkiből induló és Szentpétervárra tartó, körutazást végző hajó.

- e) Amennyiben a körutazást végző hajó a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő kikötőből egy másik ilyen kikötőbe indul, nem kell kiléptetési ellenőrzést végezni. Mindazonáltal e hajók személyzetét és utasait is ellenőrizni kell, de csak akkor, ha ez a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján indokolt.

***Példa:**

– Stockholmból Helsinkibe tartó, körutazást végző hajó, amely a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül folytatja útját (pl. Szentpétervár felé). Ez esetben Stockholmban rendszerint nem kell kiléptetési ellenőrzést végezni, mivel az ellenőrzést Helsinkiben kell elvégezni, mielőtt a hajó elhagyja a belső határellenőrzés nélküli térséget.

- 2.5. A körutazást végző hajó kapitánya, vagy annak hiányában a hajótulajdonos képviselője legkésőbb huszonnégy órával a kikötőbe való megérkezést megelőzően, vagy amennyiben a hajó útjának időtartama rövidebb huszonnégy óránál, legkésőbb az előző kikötő elhagyásakor, vagy ha a kikötés céljából igénybe veendő kikötő nem ismert vagy a hajóút során megváltozott, akkor ennek az információnak a megismerésekor azonnal eljuttatja az illetékes határőrségnek a személyzeti és utaslistát. Az átvételi elismervényt (a lista vagy listák aláírással ellátott egy példányát vagy elektronikus visszaigazolást) vissza kell juttatni a hajóparancsnoknak, aki kérésre köteles azt bemutatni, amikor a hajó a kikötőben tartózkodik.
- 2.6. Amennyiben a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján a határőrök úgy döntenek, hogy a körutazást végző hajó utasait nem szükséges ellenőrzésnek alávetni a határforgalom-ellenőrzésre vonatkozó általános szabályokkal összhangban, az úti okmányokat nem kell lebélyegezni.

- 2.7. A biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése során a határőröknek többek között a következőket kell figyelembe venniük: az utasok állampolgársága, a hajózási társaságra és megbízhatóságára vonatkozóan rendelkezésre álló bármilyen információ, a határőrök birtokában lévő bármilyen helyzetjelentés és egyéb információk, ideértve más schengeni államoktól vagy szomszédos harmadik országoktól kapott információkat is.

*** Jogonalap:**

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

3. SÉTAHAJÓK ELLENŐRZÉSE

- 3.1. A sétahajózás sétahajó használata sportolási vagy turisztikai célból.
- 3.2. A valamely schengeni állam területén fekvő kikötőből érkező vagy oda induló sétahajón utazó személyeket nem kell határforgalom-ellenőrzésnek alávetni, és az ilyen hajó olyan kikötőbe is befuthat, amely nem minősül határátkelőhelynek.

Azonban az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelésének megfelelően, és különösen, ha valamely, a belső határellenőrzés nélküli térségen kívüli állam partvonala az érintett schengeni állam területének közvetlen közelében található, el kell végezni a személyek ellenőrzését és/vagy a sétahajó fizikai átkutatását.

- 3.3. A belső határellenőrzés nélküli térségen kívülről érkező sétahajó kivételesen olyan kikötőbe is befuthat, amely nem minősül határátkelőhelynek. Ilyen esetekben – annak érdekében, hogy a kikötőbe történő befutásra engedélyt kapjanak – a fedélzeten lévő személyeknek értesíteniük kell a kikötői hatóságokat. A kikötői hatóságoknak kapcsolatba kell lépniük a legközelebbi határátkelőhelynek kijelölt kikötő hatóságaival, hogy a hajó érkezését jelentsék. Az utasokkal kapcsolatos értesítést a fedélzeten tartózkodó személyekről készült lista kikötői hatóságokhoz történő benyújtásával kell megtenni. E listát legkésőbb érkezéskor a határőrök rendelkezésére kell bocsátani. Hasonlóképpen, amennyiben vis maior esete miatt a belső határellenőrzés nélküli térségen kívülről érkező sétahajónak olyan kikötőben kell kikötnie, amely nem minősül határátkelőhelynek, a kikötői hatóságoknak kapcsolatba kell lépniük a legközelebbi határátkelőhelynek minősülő kikötő hatóságaival, hogy a hajó érkezését jelentsék.

- 3.4. Az említett ellenőrzések során a hajó valamennyi műszaki jellemzőjét és a fedélzeten tartózkodó személyek nevét tartalmazó dokumentumot át kell adni. E dokumentum egy példányát át kell adni a beutazási és indulási kikötő hatóságainak. Amíg a hajó a schengeni vívmányokat teljeskörűen alkalmazó schengeni államok egyikének felségvizein marad, e jegyzék egy példányát a hajó iratai között kell tartani.
- 3.5. Az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelésétől függetlenül a sétahajókat szűrőpróbaszerű ellenőrzéseknek kell alávetni.

*** Jogonalap:**

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

4. A PART MENTI HALÁSZAT ELLENŐRZÉSE

- 4.1. A part menti halászat a halászat fajtája, amelynek során a hajók naponta vagy 36 órán belül visszatérnek a belső határellenőrzés nélküli térségben található kikötőbe, anélkül hogy egy e térségen kívüli kikötőbe befutnának.
- 4.2. A part menti halászattal foglalkozó hajók személyzetét, akik minden nap vagy 36 órán belül visszatérnek a lajstromozás szerinti kikötőbe vagy a belső határellenőrzés nélküli térség területén fekvő bármely kikötőbe anélkül, hogy egy e térségen kívül fekvő kikötőben kikötnének, nem kell szisztematikus ellenőrzésnek alávetni.
- 4.3. Az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázat fennállása esetén, és különösen, ha valamely harmadik állam partvonala az érintett schengeni állam területének közvetlen közelében található, el kell végezni a személyek ellenőrzését és/vagy a hajó fizikai átkutatását.
- 4.4. A belső határellenőrzés nélküli térségben található kikötőben nem lajstromozott, part menti halászattal foglalkozó hajók személyzetét a tengerészekre vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően kell ellenőrizni ([az I. szakasz 5.3. pontja](#)). A hajó kapitányának értesítenie kell az illetékes hatóságokat a személyzeti lista változásáról és utasok esetleges jelenlétéről.

*** Jogonalap:**

5. KOMPJÁRATOK ELLENŐRZÉSE

- 5.1. A belső határellenőrzés nélküli térségen kívül fekvő kikötőből induló vagy oda érkező kompjáratok fedélzetén utazó személyeket ellenőrizni kell. Ezzel kapcsolatban a következő szabályokat kell alkalmazni:
- a) amennyiben lehetséges, az uniós polgárok, az EGT-/svájci állampolgárok és családtagjaik számára külön sávokat kell létesíteni;
 - b) a gyalogosan közlekedő személyeket egyenként kell ellenőrizni;
 - c) a járművel utazókat a járműnél kell ellenőrizni;
 - d) a komp azon utasait, akik autóbusszal utaznak, gyalogosan közlekedő utasoknak kell tekinteni. Ezen utasoknak az ellenőrzéshez le kell szállniuk az autóbusról;
 - e) a nehéz tehergépjárművek vezetőit és a kísérőiket a járműnél kell ellenőrizni. Ezt az ellenőrzést alapvetően a többi utas ellenőrzésétől elkülönítve kell elvégezni;
 - f) az ellenőrzések gyors elvégzése érdekében elegendő számú kaput kell biztosítani;
 - g) különösen az illegális bevándorlók leleplezése céljából szűrőpróbaszerűen át kell kutatni az utasok által használt járműveket, valamint adott esetben a járműben elhelyezett rakományt és egyéb árut;
 - h) a komp személyzetének tagjait ugyanúgy kell kezelni, mint a kereskedelmi hajó személyzetének tagjait;
 - i) [a IV. szakasz 1.3. pontja](#) (személyzeti és utaslisták benyújtásának kötelezettsége) nem alkalmazandó. Amennyiben a fedélzetén tartózkodó személyek listáját a Közösség tagállamainak kikötőibe érkező vagy onnan induló személyhajókon utazó személyek nyilvántartásáról szóló 98/41/EK tanácsi irányelv szerint össze kell állítani, akkor a hajóparancsnoknak a lista egy példányát legkésőbb a belső határellenőrzés nélküli térségen kívül található kikötőből való elindulást követő harminc percen belül el kell küldenie a schengeni államokban található első érkezési kikötő illetékes hatóságának.

*** Jogonalap:**

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

5.2. Amennyiben a belső határellenőrzés nélküli térségen kívülről érkező, e térség területén több megállást végrehajtó komp kizárólag az út e térségben található hátralévő részére vehet fel utasokat, ezen utasokat az indulási kikötőben kiléptetési, az érkezési kikötőben beléptetési ellenőrzésnek kell alávetni. Azon személyek ellenőrzése, akik a közbeeső megállások alkalmával már a komp fedélzetén tartózkodnak és nem a belső határellenőrzés nélküli térség területén szálltak fel, az érkezési kikötőben történik. Ennek az eljárásnak a fordítottját kell alkalmazni, ha a célország nem része a belső határellenőrzés nélküli térségnek.

6. A BELSŐ HATÁRELLENŐRZÉS NÉLKÜLI TÉRSÉGBEN TALÁLHATÓ KIKÖTŐK KÖZÖTTI TEHERFORGALOM

6.1. Nem lehet határforgalom-ellenőrzést végezni a belső határellenőrzés nélküli térségben található, ugyanazon két vagy több kikötő közötti teherszállító járatokon, amelyek nem kötnek ki e térségen kívül és árut szállítanak.

Mindazonáltal e hajók személyzetét és utasait is ellenőrizni kell, de csak akkor, ha ez a belső biztonsággal és az illegális bevándorlással kapcsolatos kockázatok értékelése alapján indokolt.

V. SZAKASZ A belvízi hajózás ellenőrzése

1. BELVÍZI HAJÓZÁS

- 1.1. A külső határ átlépésével járó belvízi hajózás magában foglalja valamennyi, üzleti vagy szabadidős célú hajó és úszó jármű használatát folyókon, csatornákon és tavakon.
- 1.2. A belföldi hajózás ellenőrzését ugyanúgy kell elvégezni, mint általában a tengeri fogalom ellenőrzését.

- 1.3. Az üzleti célú hajók tekintetében a kapitány és a fedélzeten alkalmazott személyek, akik szerepelnek a személyzeti listán, valamint e személyek családtagjai, akik a hajón laknak, a személyzet tagjának vagy azzal egyenértékűnek tekintendők.

*** Jogonalap:**

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(VI. melléklet\)](#)

HARMADIK RÉSZ: HATÁRŐRIZET

1. A HATÁRŐRIZET CÉLJA

1.1. A külső határoknak a határátkelőhelyeken kívüli helyeken történő őrizete, valamint a határátkelőhelyeknek a hivatalos nyitvatartási időn túli őrizete az alábbi fő célokat szolgálja:

- a) a szabálytalan határátlépések megakadályozása;
- b) a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem;
- c) a határt jogellenesen átlépő személyek elleni intézkedések alkalmazása vagy meghozatala;
- d) a megbízható helyzetismeret és a reakcióképesség fenntartása;
- e) a jogellenesen beutazók azonosításának és nyilvántartásba vételének támogatása.

1.2. A parancsnoknak meg kell hoznia a szabálytalan határátlépés megakadályozásához szükséges minden intézkedést, továbbá az illegális bevándorlással és a határokon átnyúló bűnözéssel kapcsolatos kockázatok értékelése alapján biztosítani kell a szükséges személyzetet és más erőforrásokat.

A felhasznált forrásokat a határ típusának és jellegének (szárazföldi, belvízi vagy tengeri) figyelembevételével kell kiválasztani.

2. A HATÁRŐRIZET MÓDSZEREI

2.1. Az őrizetet álló vagy mozgó egységek hajthatják végre, akik feladataikat az alábbi módszerekkel látják el:

- a) járőrözéssel;
- b) az ismert vagy valószínűsített kockázatot jelentő helyeken elhelyezkedve.

2.2. A szabálytalan határátlépések hatékony leleplezése érdekében az őrizeti időszakokat és módszereket gyakran és váratlanul kell változtatni.

2.3. A járőrözést végző határőrök fő feladatai:

- a) az adott terület megfigyelése;
- b) annak biztosítása, hogy a járőrözés területén a közrendet és a belső biztonságot nem fenyegeti veszély;
- c) az e területen lévő azon személyek okmányainak ellenőrzése, akiket a járőrcsapat nem ismer;
- d) minden olyan gyanús személy megállítása, aki vélhetően nem rendelkezik okmányokkal, és e személyek felszólítása, hogy részletesen ismertessék a területen való tartózkodásuk okait;
- e) azon személyek megállítása és a legközelebbi határállomásra kísérése, akik a határt jogellenesen lépték át vagy ezt megkísérelték, a 14. életévüket betöltött menedékkérők és a határt szabálytalanul átlépő személyek tekintetében az azonosítás, az ujjnyomatok rögzítése és nyilvántartásba vétel az EUODAC-rendelettel összefüggő célokból;
- f) a szabálytalan határátlépéssel és egyéb határincidensekkel összefüggő bizonyítékok beszerzése.

A járőrözés során különleges nyomkereső kutyákat kell alkalmazni. A járőrözés és a határfelügyelet erősítése érdekében helikoptereket, járőröző hajókat és terepjáró járműveket is be kell vetni.

2.4. Az adott helyeken elhelyezkedő határőrök fő feladatai:

- a) azon helyek megfigyelése, amelyek a jogellenes határátlépés vagy csempészet tekintetében valószínűsített kockázatot jelentenek;
- b) azon személyek megállítása és a határállomásra kísérése, akik a határt jogellenesen lépték át vagy ezt megkísérelték.

- 2.5. A csempészett személyek és az embercsempészek elfogása érdekében a kapott információk alapján egyedi műveleteket kell szervezni.
- 2.6. A határőrizetet integrált, mobil és hordozható megfigyelőrendszerekkel és -berendezésekkel (pl. radarok, drónok, zártláncú televízió, különböző érzékelők, infravörös vagy hőkamerás éjjellátó berendezések) kell támogatni.

*** Jögalap:**

– [Schengeni határellenőrzési kódex \(13. cikk\)](#)

NEGYEDIK RÉSZ: AZ ALKALMAZANDÓ JOGI ESZKÖZÖK JEGYZÉKE

• Unió jog:

- [Egyezmény](#) a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, [1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról](#) (aláírva: Schengen, 1990. június 19., [HL L 239., 2000.9.22., 19. o.](#));
- [94/795/IB: A Tanács határozata \(1994. november 30.\) a Tanács által az Európai Uniót létrehozó szerződés K.3. cikke \(2\) bekezdésének b\) pontja alapján elfogadott együttes fellépésről a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező, harmadik országbeli diákok utazási könnyítéseiről](#) (HL L 327., 1994.12.19., 1. o.);
- A vízumok egységes formátumának meghatározásáról szóló 1683/95/EK rendelet módosításáról szóló, 2002. február 18-i 334/2002/EK tanácsi rendelettel (HL L 53., 2002.2.23., 7. o.) módosított, a vízumok egységes formátumának meghatározásáról szóló, [1995. május 29-i 1683/95/EK tanácsi rendelet](#) (HL L 164., 1995.7.14., 1. o.);
- [Az Európai Unió Alapjogi Chartája](#) (HL C 364., 2000.12.18., 1. o.);
- [A Tanács 2001/51/EK irányelve \(2001. június 28.\)](#) az 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény 26. cikkében foglalt rendelkezések kiegészítéséről (HL L 187., 2001.7.7., 45. o.);
- [A Tanács 333/2002/EK rendelete \(2002. február 18.\)](#) az érintett tagállam által el nem ismert úti okmányok birtokosai részére a tagállamok által kiadott vízumok beillesztésére szolgáló űrlapok egységes formátumáról ([HL L 53., 2002.2.23., 4. o.](#));
- [A Tanács 1030/2002/EK rendelete \(2002. június 13.\)](#) a harmadik országok állampolgárai tartózkodási engedélye egységes formátumának megállapításáról ([HL L 157., 2002.6.15., 1. o.](#));
- [A Tanács 693/2003/EK rendelete \(2003. április 14.\)](#) egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD) létrehozásáról, valamint a Közös Konzuli Utasítás és a Közös Kézikönyv módosításáról ([HL L 99., 2003.4.17., 8. o.](#));
- [A Tanács 694/2003/EK rendelete \(2003. április 14.\)](#) a 693/2003/EK rendeletben előírt egyszerűsített átutazási okmány (FTD) és egyszerűsített vasúti átutazási okmány (FRTD) egységes formátumairól ([HL L 99., 2003.4.17., 15. o.](#));
- [A Tanács határozata \(2004. március 8.\)](#) az Európai Közösség és a Kínai Népköztársaság állami idegenforgalmi hivatala között létrejött, a Kínai Népköztársaságból érkező turistacsoportok vízumairól és az ezzel összefüggő kérdésekről (ADS) szóló egyetértési megállapodás megkötéséről ([HL L 83., 2004.3.20., 12. o.](#));

- Az Európai Parlament és a Tanács [851/2004/EK rendelete](#) (2004. április 21.) az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ létrehozásáról ([HL L 142., 2004.4.30., 1. o.](#));
- [Az Európai Parlament és a Tanács 38/2004/EK irányelve](#) (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról ([HL L 229., 2004.6.29., 35. o.](#));
- [A Tanács 2252/2004/EK rendelete](#) (2004. december 13.) a tagállamok által kiállított útlevélek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról ([OJ L 385., 2004.12.29., 1. o.](#));
- [Az Európai Parlament és a Tanács 896/2006/EK határozata](#) (2006. június 14.) a személyek külső határokon történő, Svájc és Liechtenstein által a területükön történő átutazás céljából kiadott egyes tartózkodási engedélyeknek a tagállamok által történő egyoldalú elismerésén alapuló ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről ([HL L 167., 2006.6.20., 8. o.](#));
- [Az Európai Parlament és a Tanács 1931/2006/EK rendelete](#) (2006. december 20.) a tagállamok külső szárazföldi határain való kishatárforgalom szabályainak meghatározásáról, valamint a Schengeni Egyezmény rendelkezéseinek módosításáról ([HL L 405., 2006.12.30.](#); helyesbítve: [HL L 29., 2007.2.3., 3. o.](#));
- [Az Európai Parlament és a Tanács 1987/2006/EK rendelete](#) (2006. december 20.) a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról ([HL L 381., 2006.12.28., 4. o.](#));
- [A Tanács 2007/533 határozata](#) (2007. június 12.) a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról, V–IX. fejezet ([HL L 205., 2007.8.7., 63. o.](#));
- [A Tanács 2007/801/EK határozata](#) (2007. december 6.) a schengeni vívmányok rendelkezéseinek a Cseh Köztársaságban, az Észt Köztársaságban, a Lett Köztársaságban, a Litván Köztársaságban, a Magyar Köztársaságban, a Máltai Köztársaságban, a Lengyel Köztársaságban, a Szlovén Köztársaságban és a Szlovák Köztársaságban történő teljes körű alkalmazásáról ([HL L 323., 2007.12.8., 34. o.](#));
- [Az Európai Parlament és a Tanács 300/2008/EK rendelete](#) (2008. március 11.) a polgári légi közlekedés védelmének közös szabályairól és a 2320/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (EGT-vonatkozású szöveg) ([HL L 97., 2008.4.9., 72. o.](#));
- Az Európai Parlament és a Tanács 767/2008/EK rendelete (2008. július 9.) a vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről (VIS-rendelet) ([HL L 218., 2008.8.13., 60–81. o.](#));
- A Tanács 2008/903/EK határozata (2008. november 27.) a schengeni vívmányok rendelkezéseinek a Svájci Államszövetségben történő teljes körű alkalmazásáról ([HL L 327., 2008.12.5., 15. o.](#));

- [810/2009/EK rendelet \(2009. július 13.\) a Közöségi Vízumkódex létrehozásáról \(vízumkódex\) \(HL L 243., 2009.9.15., 1. o.\);](#)
- [265/2010/EU rendelet \(2010. március 25.\) a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezménynek, valamint az 562/2006/EK rendeletnek a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező személyek mozgása tekintetében történő módosításáról \(HL L 85., 2010.3.31., 1. o.\);](#)
- [A Bizottság határozata C\(2010\) 1620 végleges \(2010. március 19.\) a vízumkérelmek feldolgozásáról és a kiadott vízumok módosításáról szóló kézikönyv létrehozásáról;](#)
- A [Tanács 2011/842/EU határozata \(2011. december 13.\) a schengeni vívmányok rendelkezéseinek a Liechtensteini Hercegségben történő teljes körű alkalmazásáról \(HL L 334., 2011.12.16., 27. o.\);](#)
- [2011/95/EU irányelv \(2011. december 13.\) a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról \(HL L 337., 2011.12.20., 9. o.\);](#)
- [2013/32/EU irányelv \(2013. június 26.\) a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról \(HL L 180., 2013.6.29., 60. o.\);](#)
- [2013/33/EU irányelv \(2013. június 26.\) a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról \(HL L 180., 2013.6.29., 96. o.\);](#)
- [604/2013/EU rendelet \(2013. június 26.\) egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról \(Dublini Rendelet\) \(HL 180., 2013.6.26., 31. o.\);](#)
- [603/2013/EU rendelet \(2013. június 26.\) a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló \(EU\) 604/2013 rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítását szolgáló Eurodac létrehozásáról, továbbá a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az Eurodac-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló \(EU\) 1077/2011 rendelet módosításáról \(HL L 180., 2013.6.29., 1. o.\);](#)
- [Az Európai Parlament és a Tanács 1082/2013/EU határozata \(2013. október 22.\) a határokon áttérjedő súlyos egészségügyi veszélyekről és a 2119/98/EK határozat hatályon kívül helyezéséről \(EGT-vonatkozású szöveg\) \(HL L 293., 2013.11.5., 1. o.\);](#)
- [A Bizottság 118/2014/EU végrehajtási rendelete \(2014. január 30.\) az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott](#)

menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó szempontok és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló 1560/2003/EK rendelet módosításáról (HL L 39., 2014.2.8., 1 o.);

- [Az Európai Parlament és a Tanács 565/2014/EU határozata \(2014. május 15.\) a személyek külső határokon történő, egyes okmányoknak a Bulgária, Horvátország, Ciprus és Románia által a területükön történő átutazás és a bármely 180 napos időszakban 90 napot nem meghaladó tervezett tartózkodás céljából kiadott nemzeti vízumaiikkal egyenértékűként való egyoldalú elismerésén alapuló, ellenőrzése egyszerűsített rendszerének bevezetéséről, valamint a 895/2006/EK és az 582/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről](#) (HL L 157., 2014.5.27., 23. o.);
- [2014/66/EU irányelv \(2014. május 15.\) a harmadik országbeli állampolgárok vállalaton belüli áthelyezés keretében történő belépésének és tartózkodásának feltételeiről](#) (HL L 157., 2014.5.27., 1. o.);
- [\(EU\) 2016/399 rendelet \(2016. március 9.\) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről \(Schengeni határ-ellenőrzési kódex\)](#) (HL L 77., 2016.3.23., 1. o.);
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/679 rendelete \(2016. április 27.\) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről \(általános adatvédelmi rendelet\)](#) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.);
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/680 irányelve \(2016. április 27.\) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről](#) (HL L 119., 2016.5.4., 89. o.);
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2016/801 irányelve \(2016. május 11.\) a harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcseraprogramok vagy oktatási projektek és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről \(átdolgozás\)](#) (HL L 132., 2016.5.21., 21. o.);
- [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2018/1806 rendelete \(2018. november 14.\) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról](#) (HL L 303., 2018.11.28., 39–58. o.).

- **Nemzetközi jog:**

- [A nemzetközi polgári repülésről szóló, 1944. december 7-i egyezmény \(ICAO-egyezmény\) 2. és 9. melléklete;](#)
- [Az emberi jogok védelméről szóló, 1950. november 4-i európai egyezmény és jegyzőkönyvei;](#)
- az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel módosított, [a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-i genfi egyezmény;](#)
- [1961. április 18-i bécsi egyezmény a diplomáciai kapcsolatokról;](#)
- [A nemzetközi tengeri forgalom elősegítéséről szóló, 1965. április 9-i egyezmény \(FAL\)](#)
- [Megállapodás egyrészről az Európai Közösség és annak tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról, \(HL L 114., 2002.4.30., 6. o.\);](#)
- [A tengerészek személyazonossági okmányairól szóló, 2003. június 19-i \(185. sz.\) ILO-egyezmény;](#)
- [Kétoldalú megállapodások a kishatárforgalomról.](#)

A. FÜGGELÉK

ÉRTESÍTÉSI ELJÁRÁS

Amennyiben egy tagállam³³ nem teljes körű ellenőrzést kíván lefolytatni a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek vonatkozásában, a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke (2a) bekezdésének megfelelően, a nem teljes körű ellenőrzés alkalmazásának szándékáról haladéktalanul értesíti a következőket:

1- a többi tagállam,

2- az Európai Határ- és Parti Őrség, valamint

3- a Bizottság.

Az érintett tagállam dönthet úgy, hogy az értesítést vagy annak részeit minősített adatnak nyilvánítja.

Az értesítésben az alábbiak szerint ismertetni kell az eltérés indokolását, alkalmazási körét és időtartamát az értesítés eredményességének („effet utile”) biztosítására, mindenekelőtt lehetővé téve a többi tagállam, a Bizottság és az Ügynökség számára a lehetséges aggályok kifejezését.

Az indokolást az egyes határátkelőhelyen végzett szisztematikus ellenőrzésektől való eltérés szempontjából meghatározó, objektív elemekkel kell alátámasztani.

Mindenekelőtt az érintett tagállamnak az alábbiakat kell ismertetnie:

- az érintett határátkelőhely forgalmának főbb jellemzői, mint például a határon átkelő személyek kategóriája,
- a szóban forgó határt átlépő, harmadik országbeli állampolgárok becsült aránya, valamint a személyek szabad mozgásának uniós jogával rendelkező személyek aránya,
- annak feltüntetése, hogy a várakozási idő állítólagos növekedését a szisztematikus ellenőrzések okozzák (és nem pedig például a határátkelőhely közelében folyó közúti munkálatok). A közelgő munkaszüneti időszakokra történő általános utalás nem elegendő ebben a tekintetben. Nincsen minden tagállamra vagy határátkelőhelyre egyaránt érvényes, univerzális mutató a forgalomra irányuló aránytalan hatás jelzésére. A várakozási időre gyakorolt aránytalan hatás értékelése során nem lehet figyelmen kívül hagyni az átlagos várakozási időt vagy az előzetesen tapasztalt késedelmeket,

³³ Ebben a szövegben a „tagállam” kifejezésbe a négy schengeni társult ország is beleértendő.

– hogyan fogja az eltérés orvosolni az érintett határátkelőhely(ek)en a forgalomra vonatkozó aránytalan hatást.

Az érintett határátkelőhely(ek)et meg kell nevezni.

Az eltérés tervezett időtartamának arányosnak kell lennie, és nem haladhatja meg a szükséges mértéket. Az eltérés végső határidejét jelezni kell minden egyes határátkelőhely tekintetében. Határidő nélküli eltéréseket nem lehet elfogadni. A Schengeni határellenőrzési kódex 15. cikkével összhangban a tagállamok kötelesek megfelelő létszámú személyi állományt és elegendő számú eszközt alkalmazni a releváns adatbázisok alapján történő szisztematikus ellenőrzések lefolytatásának biztosítására.

A Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikkének (2a) bekezdésével összhangban a tagállamnak az értesítésben fel kell tüntetnie a kockázatértékelés Ügynökséghez történő továbbításának dátumát, valamint ismertetnie kell a kockázatértékelés főbb elemeit, hogy lehetővé tegyék az ilyen értesítés címzettjei számára, hogy tájékozottan tudjanak állást foglalni.

Amennyiben a tagállamoknak, az Ügynökségnek vagy a Bizottságnak az adatbázisok szisztematikus lekérdezésének szabályától való eltérésre irányuló szándékkal kapcsolatban aggályai merülnek fel, akkor azokról az értesítés kézhezvételétől számított két héten belül tájékoztatják a szóban forgó tagállamot. A tagállam köteles figyelembe venni ezeket az aggályokat.

A tagállamoknak létre kell hozniuk belső kommunikációs csatornákat és az egyes tagállamok állandó képviselőin keresztül értesíteniük kell a többi tagállamot és a Bizottságot az értesítésnek az állandó képviselő kapcsolattartó pontjához, illetve a funkcionális postafiókhoz (HOME-BORDERS@ec.europa.eu) történő eljuttatásával.

B. FÜGGELÉK

A (2017/458 RENDELETTEL MÓDOSÍTOTT) SCHENGENI HATÁRELLENŐRZÉSI KÓDEX 8. CIKKE SZERINTI, A RELEVÁNS ADATBÁZISOK LEKÉRDEZÉSÉVEL TÖRTÉNŐ SZISZTEMATIKUS ELLENŐRZÉSEK ELVÉTŐL VALÓ ELTÉRÉS VÉGREHAJTÁSÁRA VONATKOZÓ ELJÁRÁS, VALAMINT A KOCKÁZATÉRTÉKELÉS

A 2017/458 rendelet 8. cikkének (2a) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek a releváns adatbázisok lekérdezésével történő szisztematikus ellenőrzések elvétől a külső határokat átlépő, a személyek szabad mozgásának uniós jogával rendelkező személyek tekintetében, amennyiben két kumulatív feltétel teljesül:

1. Az érintett tagállamnak be kell bizonyítania a személyek szabad mozgásának uniós jogával rendelkező személyek szisztematikus ellenőrzésének a határforgalom áramlására gyakorolt aránytalan hatását („Amennyiben a (2) bekezdés a) és b) pontjában említett adatbázisok lekérdezésével végzett ellenőrzés **aránytalanul lassítaná a határforgalom áramlását [...]**”.
2. Az eltérésre vonatkozó határozat meghozatala előtt az érintett tagállamnak egy kockázatértékelést kell készítenie, amelyben bemutatja, hogy a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek nem teljes körű ellenőrzése nem vezet biztonsági kockázatokhoz („[...] a valamely tagállam közrendjére, belső biztonságára, nemzetközi kapcsolataira, vagy az adott tagállamban a közegészségre nézve jelentett **kockázatok értékelését követően.**”)

Az ideiglenes eltérésre vonatkozó rendelkezések eredményességének biztosítása érdekében a nem teljes körű ellenőrzés lefolytatására vonatkozó kockázatokkal és az eltérési szándékról szóló értesítést követő intézkedésekkel kapcsolatosan az alábbi aspektusok egyértelművé tételére van szükség:

A. A kockázatértékelés

1. Az eltérést bevezetni szándékozó tagállam kockázatértékelést készít a közös integrált kockázatelemzési modell (CIRAM) módszertana szerint.

Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség a tagállamokkal szorosan együttműködve egy szabványos jelentéstételi sablont dolgoz ki, amelyben felhasználja a többi, már meglévő kockázatértékeléssel és sebezhetőségi értékeléssel kapcsolatos szinergiákat, továbbá online hozzáférést biztosít a sablonhoz.

2. Az alacsony [vagy közepes] veszélyt megállapító kockázatértékelést – a szabványos jelentéstételi sablon felhasználásával – továbbítják az Ügynökségnek az eltérés tényleges

végrehajtása előtt. Kivételes körülmények (például egy adott határátkelőhelyen az EU/EGT/CH utasok kivételes és előre nem látható beáramlása) esetén a kockázatértékelést az eltérés végrehajtásával egyidejűleg is be lehet nyújtani, de kizárólag akkor, ha az értesítés már önmagában széleskörű tájékoztatást nyújtott a forgalomra gyakorolt azonnali aránytalan hatásról a konkrét határátkelőhely vonatkozásában.

A 8. cikk (2a) bekezdésének második albekezdése szerint *„A kockázatértékelésben meg kell indokolni az adatbázisok lekérdezésével végzett, nem teljes körű ellenőrzés ideiglenes alkalmazását, figyelembe kell venni többek között a határforgalom áramlására gyakorolt aránytalan hatásokat, továbbá a kockázatértékelésnek statisztikát kell tartalmaznia az utasokra, valamint a határokon átnyúló bűnözéssel kapcsolatos esetekre vonatkozóan.”* Mivel az eltérések csak a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyekre vonatkozhatnak, a kockázatértékelésnek annak a kockázatnak a felmérésére kell összpontosítania, amelyet az ilyen személyek jelentenek a konkrét határátkelőhelyekre.

Konkréten, a Schengeni határellenőrzési kódex 8. cikke (2a) bekezdésében meghatározott tagállami kockázatértékelésnek, amely a közös integrált kockázatelemzési modell (CIRAM) szerint készült, az alábbiakat kell tartalmaznia:

- I. Az adatbázisok lekérdezésével végzett, nem teljes körű ellenőrzés ideiglenes alkalmazása indokolásának leírása, mennyiségi adatok megadása (pl. várható utasforgalom, utasonkénti feldolgozási idő vagy hasonló), amely bemutatja a kiválasztott határátkelőhely(ek) forgalmának áramlására a kapacitásnövelési opciók kimerítése után gyakorolt aránytalan hatást.
- II. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező azon utasok teljes számának becsült aránya és domináns profilja, akik kockázatot jelenthetnek bármely tagállam közrendjére, belső biztonságára, közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira a szisztematikus ellenőrzésektől való eltérés alkalmazásának idején.
- III. Az eltérésnek a tagállamok biztonságára – azaz közrendjére, belső biztonságára stb. – gyakorolt lehetséges hatásának értékelése, amely tartalmazza az eltérésnek a többi tagállamba irányuló utazási csatlakozásra gyakorolt lehetséges hatásának értékelését.

Nem eredményezhet eltérést az a kockázatértékelés, amely azt állapítja meg, hogy valamely tagállam közrendjét, belső biztonságát, nemzetközi kapcsolatait vagy közegészségügyét érő kockázatok magasak.

Azon kockázatértékelés alapján, amely azt állapítja meg, hogy valamely tagállam közrendjével, belső biztonságával, közegészségügyével vagy nemzetközi kapcsolataival kapcsolatos kockázat alacsony [vagy közepes], az érintett tagállam feltünteti, hogy az egyes érintett határátkelőhelyek vonatkozásában meghatározott kockázatokat megfelelő stratégiákkal és eszközökkel mérsékeli. Ezen stratégiák és eszközök leírását az Ügynökséghez továbbítandó kockázatértékelésben kell szerepeltetni.

3. Az Ügynökség a szóban forgó tagállammal közösen megállapított határidőn belül értékeli az elküldött kockázatértékelést. Az Ügynökség a tagállamok által benyújtott kockázatértékelések elbírálásához felhasználhat saját forrásokat és információkat, különösen azokat az információkat, amelyeket a tagállamok a sebezhetőségi értékelések során gyűjtöttek. Az Ügynökség tanácsot kérhet az Europoltól és a többi uniós ügynökségtől.

- A. Abban az esetben, ha a kockázatértékelés hiányos vagy a megadott információk nem relevánsak, az Ügynökségnek a lehető leghamarabb kapcsolatba kell lépnie az érintett tagállammal, hogy további információhoz/indokoláshoz jusson.
Abban az esetben, ha a teljes kockázatértékelést nem nyújtják be az Ügynökséggel egyeztetett határidőn belül, az Ügynökség – miután egy utolsó megkeresést intézett az érintett tagállamhoz – riasztja a többi tagállamot és a Bizottságot a helyzetről.
- B. Abban az esetben, ha nézeteltérés van az érintett tagállam és az Ügynökség között a benyújtott kockázatértékelés teljeskörűsége és relevanciája tekintetében, arra

törekcsenek, hogy kétoldalú alapon egyetértési megállapodást érjenek el észszerű (legfeljebb kéthetes) határidőn belül.

Amennyiben a nézeteltérések továbbra is fennállnak, az Ügynökségnek riasztania kell a Bizottságot és a többi tagállamot. Az Ügynökség, az érintett tagállam, a Bizottság és adott esetben más tagállamok részvételével ülést lehet összehívni. Ilyen esetben a Bizottság megszervezi az ülést, amelyre meghívja az érintett érdekelt feleket.

Az Ügynökség véleményét először a kockázatértékelést benyújtó tagállamhoz kell eljuttatni észrevételezés céljából. Az Ügynökség tájékoztatja a Bizottságot és a többi tagállamot az álláspontjáról.

4. Az érintett tagállamnak rendszeresen aktualizálnia kell a kockázatértékelést. Ennek során, ahol ez alkalmazható, az A.1–A.3. pontban leírt eljárást kell követni.

B. Értesítés az eltérési szándékról és ilyen értesítést követő intézkedések

1. Az érintett tagállam értesíti eltérési szándékáról a többi tagállamot, a Bizottságot és az Ügynökséget. Az értesítésnek meg kell felelnie a Határőrök gyakorlati kézikönyve A. függelékében meghatározott minimumkövetelményeknek.

2. Ha a tagállamoknak, az Ügynökségnek vagy a Bizottságnak aggályai vannak az adatbázisok lekérdezésével folytatott, nem teljes körű ellenőrzések végzésére irányuló szándékkal kapcsolatban, aggályaikról haladéktalanul tájékoztatják a szóban forgó tagállamot. A többi tagállam vagy a Bizottság felkérheti az Ügynökséget az aggályaik megalapozottságának vizsgálatára.

Az aggályokat felvető tagállamok az Ügynökséget, a Bizottságot és a többi tagállamot is tájékoztathatják aggályaikról. Miközben az aggályokról elvileg az eltérési szándékot bejelentő tagállammal kétoldalú alapon kell tárgyalni, azonban az aggályok száma vagy jellege miatt (pl. ugyanahhoz a vonatkozáshoz kapcsolódnak), ülést lehet összehívni az aggályokat felvető valamennyi fél részvételével, erről ezzel egyidejűleg tájékoztatják az összes többi, aggályok benyújtására jogosult, de végül ezzel nem élő felet. Ilyen ülés bármely jogosult fél kezdeményezésére összehívható. A Bizottság feladata az ilyen ülés megszervezése és levezetése.

3. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek vonatkozásában az adatbázisok szisztematikus lekérdezésétől eltérni szándékozó tagállamnak figyelembe kell vennie az ilyen aggályokat.

4. Az érintett tagállamnak hathavonta jelentést kell tennie a Bizottságnak és az Ügynökségnek a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek vonatkozásában az adatbázisok nem teljes körű lekérdezésének alkalmazásáról. A jelentéseknek részletes információkat kell tartalmaznia a nem teljes körű ellenőrzések tényleges alkalmazásáról a konkrét határátkelőhelyeken, az eltéréssel érintett határátkelőhelyeken a forgalom áramlására vonatkozó adatokról, és az eltéréseknek az érintett tagállam közrendjére, belső biztonságára,

közegészségügyére vagy nemzetközi kapcsolataira vonatkozó kockázatértékelés alakulására gyakorolt hatásáról.

A tagállamnak jelentésében az eltéréssel érintett minden egyes határátkelőhely és időszak vonatkozásában fel kell tüntetnie legalább az alábbi információkat:

- Az eltérések alkalmazásának pontos időtartama (Kezdődött: UTC szerinti óra, perckor. Befejeződött: UTC szerinti óra, perckor.)
- Azon utasok száma, – állampolgárság és az utazás iránya szerinti bontásban (belépés/kilépés) – akik a határt átlépték.
- A szabad mozgás uniós jogával rendelkező azon személyek száma – állampolgárság és az utazás iránya szerinti bontásban (belépés/kilépés) –, akik vonatkozásában a belépéskor nem kérdezték le az adatbázist.
- A szabad mozgás uniós jogával rendelkező azon személyek száma – állampolgárság és az utazás iránya szerinti bontásban (belépés/kilépés) –, akik vonatkozásában a lekérdezték az adatbázist.
- A releváns adatbázis alapján a nem teljes körű ellenőrzéseknek alávetett utasokra vonatkozó találatok száma, az utazás iránya (belépés/kilépés), állampolgárság és adatbázisok szerinti bontásban.

Ezen kívül, amennyiben alkalmazható, az érintett tagállamnak határátkelőhely szerint havonta meg kell adnia az alábbi, tágabb összefüggésekre vonatkozó információkat, a jelentéstételi időszak vonatkozásában³⁴:

- Azon utasok száma, – állampolgárság és az utazás iránya szerinti bontásban (belépés/kilépés) – akik a határt átlépték.
- A releváns adatbázisok szisztematikus lekérdezése során feljövő találatok száma, az utazás iránya (belépés/kilépés), valamint állampolgárság szerinti bontásban.

³⁴ Ez a jelentéstételi kötelezettség az első jelentéstételt követően felülvizsgálható.